

Β'

ΓΕΡΑΣΙΜΟΥ ΘΕΟΛΟΓΙΔΟΥ

ΜΕΓΑΛΟΥ ΑΡΧΙΜΑΝΔΡΙΤΟΥ ΤΩΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΩΝ

2

ΕΠΙΤΟΜΟΣ
ΙΕΡΑ ΙΣΤΟΡΙΑ

ΤΗΣ ΚΑΙΝΗΣ ΔΙΑΘΗΚΗΣ

ΜΕΤ' ΕΙΚΟΝΩΝ

ΗΘΙΚΩΝ ΠΟΡΙΣΜΑΤΩΝ, ΡΗΤΩΝ, ΤΡΩΠΑΡΙΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΦΗΤΕΥΧΩΝ

[ΚΑΤΑ ΤΟ ΝΕΟΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

ΤΗΣ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΗΣ ΚΕΝΤΡ. ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

ΠΡΟΣ ΧΡΗΣΙΝ ΤΗΣ Γ' ΤΑΞΕΩΣ

ΤΩΝ ΑΣΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ ΣΧΟΛΩΝ ΑΜΦΟΤΕΡΩΝ ΤΩΝ ΦΥΛΩΝ

ΤΕΥΧΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ



ΕΚΔΟΤΙΚΟΝ ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ

ΞΕΝΟΦΩΝΤΟΣ Ε. ΣΕΡΓΙΑΔΟΥ

549 — Πέραν, Τεχές — 549

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΙΣ

Πᾶν γνήσιον ἀντίτυπον δέον νὰ φέρῃ τὴν ὑπο-
γραφήν τοῦ συγγραφέως καὶ τὴν σφραγίδα τοῦ
ἐκδότου.

†^ο Μ. Αἰχμ. Γερσίση



معارف نظارت جلیله سنک فی ۲۵ صفر سنه ۱۲۲۵ و فی ۲۷ مارت سنه ۱۲۲۲ تاریخی
و ۱۰ نومرولی رخصتنامه سیه طبع اولمشدر .

۱۲۲۲ مارت سنه ۲۷

Εκ τοῦ Ἐμπορικοῦ Τυπογραφείου Ἀριστοβούλου καὶ Ἀτασίου
Κωνσταντινούπολις, Γαλατᾶ, Πemptopάζαρον, ὁδὸς Τσεσμέ, 3.

ΤΩ

ΣΕΒΑΣΜΙΩΤΑΤΩ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗ

ΑΓΙΩ ΣΙΣΑΝΙΟΥ ΚΑΙ ΣΙΑΤΙΣΤΗΣ

ΚΥΡΙΩ ΚΥΡΙΩ

ΣΕΡΑΦΕΙΜ

ΠΡΟΣΤΑΤΗ ΤΩΝ ΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

ΕΛΑΧΙΣΤΟΝ

Ολονήσας

Παλιόροζον αι Π

Παλιόροζον

Παλιόροζον

Παλιόροζον

Τοῖς ἐντευξομένοις,

Ἐπὶ τριετίαν διδάξας τὰ Ἱερὰ Μαθήματα ἐν τῷ ἐν Πριγκήπῳ Ἐθνικῷ Ὀρφανοτροφείῳ καὶ κατιδὼν ἐκ τοῦ σύνεγγυς οἷα δύναται νὰ καρπωθῇ ὠφελήματα ἢ σπουδάζουσα νεολαία ἐκ τῆς ὅσον ἔνεστιν ἀπλουσιεύσεως τῆς γλώσσης τῶν Ἱερῶν Βιβλίων, ἅτινα ὡς συντελεστικὰ βοηθήματα παρέχονται ὑπὸ τῶν διδασκόντων τοῖς διδασκομένοις, τὰ μάλιστα συντε-
λούσης πρὸς ἐποικοδομητικὸν σκοπὸν καὶ τῆς προσθήκης ἐν τέλει ἐκάστης παραγράφου σχετικῶν πορισμάτων, ἐξαγομένων ἐξ αὐτοῦ τοῦ μαθήματος, ἔγνων ἵνα προβῶ εἰς σύνταξιν ὁλο-
κλήρου τῆς σειρᾶς τῶν Ἱερῶν Βιβλίων διὰ τὴν σπουδάζουσαν νεολαίαν, τόσῳ τῶν ἀρρένων ὅσῳ καὶ τῶν θηλέων, τῶν ἀστι-
κῶν καὶ δημοτικῶν σχολῶν. Καὶ νῦν μὲν παρέχων τῷ δημοσίῳ μετὰ τὴν δυνατὴν προσπάθειαν πρὸς τὸν ἐπιδιωκόμενον σκο-
πὸν ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ νέου προγράμματος τῆς Π. Κ. Ε. Ἐπιτροπῆς τρίτευχον Ἱερὰν Ἱστορίαν διὰ τὰς τέσσαρας κατω-
τέρας τάξεις τῶν ὧν ἐρρέθη σχολῶν, ἐπιφυλάσσομαι ἐν προσε-
χεῖ μέλλοντι, εὐκαιρίας παρεχομένης μοι, νὰ συνεχίσω τὴν σύνταξιν καὶ τῶν λοιπῶν Ἱερῶν Βιβλίων, ἧτοι τῆς Ἱερᾶς Κατηχήσεως, Ἱερᾶς Λειτουργικῆς καὶ Ἐκκλησιαστικῆς Ἱστο-
ρίας. Ἡ πρὸς τοῦτο παρότρυνσίς μου ὡς ἐλατήριον θὰ ἔχη καὶ τὴν εὐμενῆ ἀποδοχὴν τοῦ τριτεύχου τούτου πονηματίου, ὅπερ δὲν ἀντιλέγω, ὅτι δύναται νὰ ἔχη καὶ τὰς ἐλλείψεις του, ὡς πρωτοφανὲς ἔργον.

Ἐν Φαναρίῳ, τῇ 1 Μαΐου 1907.

+ Ο Μ. ΑΡΧΙΜ. ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ ΘΕΟΛΟΓΙΔΗΣ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ἱστορία λέγεται ἡ διήγησις τῶν γεγονότων μιᾶς ὀρισμένης ἐποχῆς. Ἰερὰ δὲ Ἱστορία τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης λέγεται ἡ ἀφήγησις τοῦ βίου τῆς Πρώτης Ἐκκλησίας τοῦ Θεοῦ, δηλαδή ἡ ἐξιστόρησις τῶν διαφόρων γεγονότων, τὰ ὅποια ἔλαβον χώραν ἐν τῷ βίῳ τοῦ Ἑβραϊκοῦ λαοῦ ἀπὸ τῆς δημιουργίας τοῦ ἀνθρώπου μέχρι τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Τὰ γεγονότα ταῦτα περιλαμβάνονται ἐν τῷ βιβλίῳ τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης, ἡ ὅποια περιλαμβάνει 1) τὴν Πεντάτευχον (Γένεσιν, Ἐξοδον, Λευϊτικόν, Ἀριθμούς, Δευτερονόμιον)· 2) τὸν Ἰησοῦν τοῦ Ναυῆ· 3) τοὺς Κριτάς· 4) τὴν Ρούθ· 5) τὰ 4 βιβλία τῶν βασιλειῶν· 6) τὰ 2 βιβλία τῶν Παραλειπομένων· 7) τὰ 2 βιβλία τοῦ Ἑσδρα· 8) τὸν Νεεμιάν· 9) τὸν Ἰωβίτ· 10) τὴν Ἰουδίθ· 11) τὴν Ἑσθέρ· 12) τὸν Ἰώβ· 13) τοὺς Ψαλμοὺς· 14) τὰς Παροιμίας· 15) τὸν Ἐκκλησιαστήν· 16) τὸ Ἄσμα τῶν Ἀσμάτων· 17) τὴν Σοφίαν Σολομῶντος· 18) τὴν Σοφίαν Σειράχ· 19) τὰ βιβλία τῶν Προφητῶν (Ἡσαίου, Ἰερεμίου, Ἰεζεκιήλ, Δανιήλ, Ὡσηέ, Ἀμώς, Μιχαίου, Ἰωήλ, Ὀβδιού, Ἰωνᾶ, Ναούμ, Ἀββακούμ, Σοφονίος, Ἀγγαίου, Ζαχαρίου, Μαλαχίου)· 20) τὰ 3 βιβλία τῶν Μακκαβαίων.

Διαιρεῖται δὲ τὸ παρὸν βιβλίον εἰς ἑπτὰ περιόδους· 1) Ἀπὸ τῆς δημιουργίας τοῦ κόσμου μέχρι τῆς κλήσεως τοῦ Ἀβραάμ· 2) ἀπὸ τῆς κλήσεως τοῦ Ἀβραάμ μέχρι τῆς ἐξόδου ἐξ Αἰγύπτου· 3) ἀπὸ τῆς ἐξόδου τῶν Ἰσραηλιτῶν ἐξ Αἰγύπτου μέχρι τῆς κατακτήσεως ὑπ' αὐτῶν τῆς γῆς Χαναάν· 4) ἐποχὴ τῶν Κριτῶν· 5) ἀπὸ τῆς εἰσαγωγῆς τῆς βασιλείας μέχρι τοῦ διχασμοῦ τοῦ ἐνὸς βασιλείου εἰς δύο· 6) ἀπὸ τῆς διαιρέσεως τοῦ βασιλείου μέχρι τέλους τῆς Βαβυλωνίου αἰχμαλωσίας· 7) ἀπὸ τῆς ἐπανόδου τῶν Ἰουδαίων ἐκ τῆς βαβυλωνίου αἰχμαλωσίας μέχρι Χριστοῦ.

ΠΑΛΑΙΑ ΔΙΑΘΗΚΗ

Η ΠΡΩΤΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΤΟΥ ΘΕΟΥ

ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΠΡΩΤΗ

ΑΠΟ ΤΗΣ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑΣ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ
ΜΕΧΡΙ ΤΗΣ ΚΛΗΣΕΩΣ ΤΟΥ ΑΒΡΑΑΜ (5508—2081 π. Χ.)

§ 1. Ἡ δημιουργία τοῦ κόσμου.

Ὁ Θεὸς με μόνον τὸν λόγον του ἐδημιούργησεν ἐκ τοῦ μηδενὸς ὅλον τὸν κόσμον εἰς ἕξ ἡμέρας, κατὰ τὸν ἀκόλουθον τρόπον.

Ἐν τῇ πρώτῃ ἡμέρᾳ εἶπεν ὁ Θεός, «ἄς γίνῃ φῶς», καὶ ἀμέσως ἔγινε φῶς, τὸ ὅποιον εἶδεν ὁ Θεός, ὅτι ἦτο καλόν, καὶ ἐχώρισεν αὐτὸ ἀπὸ τοῦ σκότους. Καὶ ὠνόμασε τὸ μὲν φῶς ἡμέραν, τὸ δὲ σκότος νύκτα.

Ἐν τῇ δευτέρῃ ἡμέρᾳ εἶπεν ὁ Θεός, «ἄς γίνῃ τὸ στερέωμα», τὸ ὅποιον ὠνόμασεν οὐρανόν.

Ἐν τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ εἶπεν ὁ Θεός, «ἄς συναχθῶσιν ὅλα τὰ ὕδατα εἰς ἓν μέρος καὶ ἄς φανῇ ἡ ξηρὰ». Τοῦτο δὲ ἀμέσως ἔγινε, καὶ ὠνόμασεν ὁ Θεός τὴν μὲν ξηρὰν γῆν, τὰ δὲ ὕδατα θάλασσαν. Ἐπειτα δὲ εἶπεν ὁ Θεός καὶ ἐβλάστησεν ἡ γῆ χόρτα καὶ ἄνθη καὶ δένδρα καρποφόρα.

Τὴν τετάρτην ἡμέραν εἶπεν ὁ Θεός· «ὡς γίνωσιν ὁ ἥλιος, ἡ σελήνη καὶ οἱ ἀστέρες τοῦ οὐρανοῦ διὰ νὰ φωτίζωσι τὴν γῆν», καὶ ἀμέσως ἐγέναν ταῦτα.

Τὴν πέμπτην ἡμέραν εἶπεν ὁ Θεός καὶ ἐγέναν τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ καὶ οἱ ἰχθύες τῆς θαλάσσης.

Τὴν ἕκτην ἡμέραν εἶπεν ὁ Θεός καὶ ἐγέναν ὅλα τὰ τετράποδα καὶ τὰ ἐρπετὰ καὶ τὰ θηρία τῆς γῆς. Καὶ τελευταῖον εἶπεν ὁ Θεός· «ὡς κάμωμεν ἄνθρωπον κατ' εἰκόνα ἡμετέραν καὶ ὁμοίωσιν, ὅστις νὰ ἐξουσιάζῃ εἰς ὅλην τὴν γῆν». Ἐπειτα ἔλαβε χῶμα ἀπὸ τὴν γῆν καὶ ἔπλασε τὸ σῶμα τοῦ ἀνθρώπου καὶ ἐνεφύσησεν εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ ἀνθρώπου πνοὴν ζωῆς καὶ ὁ ἄνθρωπος ἔλαβε ψυχὴν ζωτικὴν. Ὡνόμασε δὲ ὁ Θεός τὸν



πρῶτον ἄνθρωπον Ἀδὰμ. Εἶδεν ὁ Θεός κατόπιν, ὅτι δὲν εἶναι καλὸν ὁ ἄνθρωπος νὰ εἶναι μόνος καὶ διὰ τοῦτο εἶπεν·

«ὡς κίμωνες ὁμοιον σύντροφον δι' αὐτόν». Καὶ ἀφ' οὗ ἀπεκοίμισεν ὁ Θεὸς τὸν Ἀδὰμ, ἔλαβε μίαν ἀπὸ τὰς πλευράς του καὶ ἔπλασε τὴν πρώτην γυναῖκα Εὐάν, τὴν ὁποίαν ὁ Ἀδὰμ ὅταν ἐξύπνησε καὶ εἶδεν εἶπεν· «αὕτη εἶναι ὅστωὺν ἐκ τῶν ὀστέων μου καὶ σὰρξ ἐκ τῆς σαρκός μου». Εὐλόγησε δὲ ὁ Θεὸς τοὺς πρωτοπλάστους ἀνθρώπους καὶ εἶπεν· «ἀυξάνεσθε καὶ πληθύνεσθε καὶ κυριεύσατε ὅλην τὴν γῆν».

Καὶ τοιοῦτοτρόπως ὁ Θεὸς ἐτελείωσε τὴν δημιουργίαν ὅλου τοῦ κόσμου μὲ μόνον τὸν λόγον του εἰς ἕξ ἡμέρας καὶ ἀφ' οὗ εἶδεν, ὅτι ἦταν ὅλα τὰ δημιουργήματά του «λίαν καλά», εὐλόγησεν αὐτὰ καὶ ἀνεπαύθη ἀπὸ τῶν ἔργων του τὴν ἑβδόμην ἡμέραν, ἣ ὁποία ὠνομάσθη Σάββατον, δηλαδὴ ἀνάπαυσις.

ΠΟΡΙΣΜΑΤΑ.— 1. Ἡ δημιουργία τοῦ κόσμου μᾶς διδάσκει, ὅτι ὁ Θεὸς εἶναι παντοδύναμος, πάνσοφος, καὶ πανάγαθος. 2. Ἡ πλάσις τοῦ ἀνθρώπου μᾶς διδάσκει τὴν ἰδιαιτέραν ἀγάπην καὶ πρόνοιαν τοῦ Θεοῦ πρὸς τὸν ἄνθρωπον. 3. Ἡ Εὐὰ ἐπλάσθη ἀπὸ μίαν ἐκ τῶν πλευρῶν τοῦ Ἀδὰμ· τοῦτο μᾶς διδάσκει, ὅτι ἡ γυνὴ εἶναι ὁμοία μὲ τὸν ἄνδρα καὶ ἀποτελεῖ μὲ αὐτὸν ἐν σῶμα. 4. Κατὰ τὸ παράδειγμα τοῦ Θεοῦ πρέπει καὶ ἡμεῖς νὰ ἀναπαυώμεθα ἐκ τῶν ἔργων τὰς Κυριακὰς καὶ ἑορτὰς.

§ 2. Ἡ παρακοὴ τῶν πρωτοπλάστων.

Τοὺς πρώτους ἀνθρώπους ὁ Θεὸς ἔβαλεν ἐντὸς παραδείσου διὰ νὰ ζῶντιν. Ἦτο δὲ ὁ παράδεισος κήπος ὄρειος κατὰ ἀνατολὰς εὐρισκόμενος, ὁ ὁποῖος ἦτο γεμάτος, ἀπὸ κάθε εἶδος καρπῶν καὶ φυτῶν καὶ ἐποτίζετο ὑπὸ τεσσάρων ποταμῶν. Καὶ εἶπεν ὁ Θεὸς εἰς τοὺς πρωτοπλάστους νὰ ἔχωσιν ὅλην τὴν

ἐλευθερίαν καὶ νὰ τρώγωσιν ἀπὸ ὅλους τοὺς καρποὺς τοῦ παραδείσου. Μόνον δὲ μίαν ἐντολὴν ἔδωκεν εἰς αὐτούς, νὰ μὴ φάγωσιν ἀπὸ τοὺς καρποὺς ἐνὸς δένδρου, τὸ ὁποῖον ὠνομάζετο δένδρον τῆς γνώσεως τοῦ καλοῦ καὶ τοῦ κακοῦ, διότι ἅμα φάγωσιν ἀπὸ τοὺς καρποὺς τούτους θὰ ἀποθάνωσιν. Ἐζων δὲ ὁ Ἀδὰμ καὶ ἡ Εὐα ἐν τῷ παραδείσῳ εὐτυχεῖς.

Τὴν τοιαύτην ὅμως εὐτυχίαν τῶν πρώτων ἀνθρώπων ἐφθόνησεν ὁ διάβολος καὶ ἀφ' οὗ ἔλαβε σχῆμα ὄφραως, ὁ ὁποῖος ἦτο ὁ πανουργότατος ὄλων τῶν θηρίων, ἦλθε πρὸς τὴν Εὐα καὶ εἶπεν· «Εἶναι ἀλήθεια, ὅτι ὁ Θεὸς σᾶς εἶπε νὰ μὴ φάγητε ἀπὸ ὅλους τοὺς καρποὺς τοῦ παραδείσου;» Ἡ δὲ Εὐα ἀπεκρίθη· «Ἀπὸ ὅλους τοὺς καρποὺς θὰ φάγωμεν, μόνον ἀπὸ τοὺς καρποὺς τοῦ δένδρου τῆς γνώσεως τοῦ καλοῦ καὶ τοῦ κακοῦ μᾶς εἶπεν ὁ Θεὸς νὰ μὴ φάγωμεν, διότι ἂν φάγωμεν, θὰ ἀποθάνωμεν». Τότε ὁ ὄφις ἀπήντησε· «Δὲν θὰ ἀποθάνητε, ἀλλ' ἐὰν φάγητε ἀπὸ τὸν καρπὸν τοῦτον θὰ γίνητε καὶ σεῖς ὡς Θεοὶ καὶ θὰ γνωρίζητε τὸ καλὸν καὶ τὸ πονηρὸν». Ἡ Εὐα ἀπατηθεῖσα ἀπὸ τοὺς λόγους τοῦ ὄφραως, ἔλαβεν ἀπὸ τοὺς ὠραίους ἐκείνους καρποὺς καὶ ἔφαγεν. ἔδωκε δὲ ἔπειτα καὶ εἰς τὸν Ἀδὰμ καὶ οὗτος ἔφαγεν. Ἄμα ὅμως ἔφαγον, εὐθὺς ἐνόησαν ὅτι ἡμάρτησαν.

Κατὰ τὸ δειλινὸν ἐπῆγεν ὁ Θεὸς εἰς τὸν παράδεισον, ἀλλ' ὁ Ἀδὰμ καὶ ἡ Εὐα ἐκρύβησαν, διότι ἐφοβοῦντο διὰ τὸ ἀμάρτημά των. Καὶ ἐφώναξεν ὁ Θεὸς τὸν Ἀδὰμ καὶ εἶπεν· «Ἀδὰμ, ποῦ εἶσαι;» Ἐκεῖνος δὲ ἀπήντησε· «τὴν φωνὴν σου ἤκουσα καὶ ἐκρύβην, διότι ἐφοβήθην». Ὁ δὲ Θεὸς τῷ εἶπε· «Καὶ διατί ἐφοβήθης; μήπως ἔφαγες ἀπὸ τὸν καρπὸν, τὸν ὁποῖον διέταξα νὰ μὴ φάγῃς;» ἀπεκρίθη ὁ Ἀδὰμ· «ἡ γυνή»

τὴν ὁποίαν μοι ἔδωκες, αὐτὴ ἔδωκεν εἰς ἐμέ καὶ ἔφαγον». Καὶ ἠρώτησεν ὁ Θεὸς τὴν Εὐάν· «Διατί ἔκαμες τοῦτο;» Καὶ ἐκείνη ἀπεκρίθη· «ὁ ὄφιν μὲ ἠπάτησεν».

Ὁ Θεὸς ἔκαμε τὰς ἐρωτήσεις ταύτας εἰς τὸν Ἀδὰμ καὶ εἰς τὴν Εὐάν διὰ τὰ ἐννοήσωσι τὸ ἀμάρτημά των καὶ τὰ μετανοήσωσιν. Οὗτοι ὁμως δὲν ἔδειξαν μετάνοιαν, καὶ διὰ τοῦτο ὠργίσθη ὁ Θεὸς ἐναντίον των. Καὶ πρῶτον μὲν ὁ Θεὸς κατηράσθη τὸν ὄφιν καὶ εἶπε· «Νὰ εἶσαι κατηραμένος μεταξὺ ὄλων τῶν ζώων, νὰ σύρησαι μὲ τὸ στήθος καὶ μὲ τὴν κοιλίαν σου καὶ νὰ τρώγῃς γῆν ἐν ὄσφ ζῆς. Καὶ θὰ θέσω ἔχθραν μεταξὺ σοῦ καὶ τῆς γυναίκός, τῆς ὁποίας τὸ σπέρμα (δηλ. ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς) θὰ συντρίψῃ τὴν κεφαλὴν σου». Ἐπειτα εἶπεν εἰς τὴν Εὐάν· «Μὲ στεναγμοῦς καὶ λύπας θὰ γενῆς τὰ τέκνα σου καὶ θὰ εἶσαι ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν τοῦ ἀνδρός σου». Εἰς δὲ τὸν Ἀδὰμ εἶπεν· «Ἐπειδὴ ἤκουσες τὴν γυναϊκά σου καὶ ἔφαγες ἀπὸ τὸν καρπὸν, τὸν ὁποῖον εἶπον νὰ μὴ φάγῃς, κατηραμένη νὰ εἶναι ἡ γῆ εἰς τὰ ἔργα σου, τριβόλους καὶ ἀκάνθας νὰ σοι δίδῃ· μὲ τὸν ἰδρῶτα τοῦ προσώπου σου θὰ τρώγῃς τὸν ἄρτον σου, ἕως ὅτου ἐπιστρέψῃς εἰς τὴν γῆν, ἐκ τῆς ὁποίας ἐλήφθης, διότι γῆ εἶσαι καὶ εἰς τὴν γῆν θὰ ἐπιστρέψῃς».

Καὶ ἐδίωξεν αὐτοὺς ὁ Θεὸς ἀπὸ τὸν παράδεισον, ὅπου ἔβαλεν ἄγγελον μὲ φλογίνην ρομφαίαν διὰ τὰ φυλάττη.

ΠΟΡΙΣΜΑ. — Ὁ ἄνθρωπος ἐπλάσθη ὑπὸ τοῦ Θεοῦ ἐλεύθερος καὶ δύναται νὰ κάμῃ τὸ ἀγαθὸν καὶ τὸ κακόν· καὶ ὅταν πράττῃ τὸ ἀγαθόν, ἀπολαμβάνει τὸν παράδεισον, ὅταν ὁμως πράττῃ τὴν ἁμαρτίαν, τότε τιμωρεῖται ὑπὸ τοῦ Θεοῦ καὶ γάνει τὸν παράδεισον.

Ρητόν. «Ἡ ἐπιθυμία σου λαβοῦσα τίθει ἁμαρτίαν· ἡ δὲ ἁμαρτία ἀποτελεσθεῖσα ἀποκτείνει θάνατον» (Ἰακ 1,15).

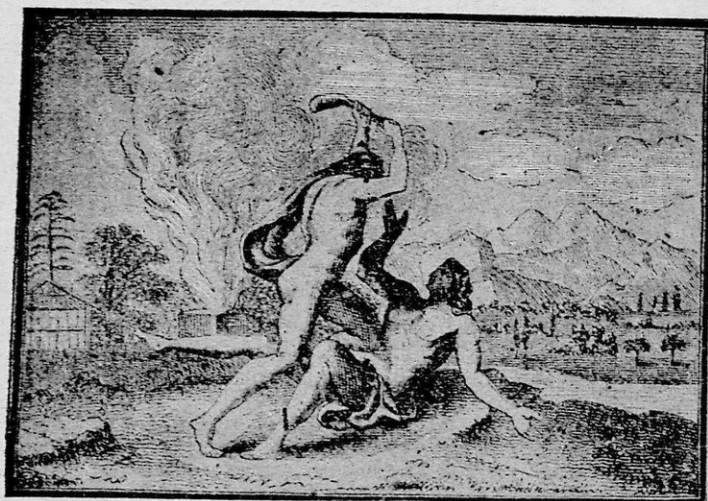
§ 3. Κάϊν καὶ Ἄβελ.

Οἱ πρωτόπλαστοι, ἀφ' οὗ ἐδιώχθησαν ἀπὸ τὸν παράδεισον, ἔγιναν δυστυχεῖς. Ἐχασαν τὸν ὠραῖον παράδεισον, ἀπεμακρύνθησαν ἀπὸ τὸν Θεὸν καὶ εὕρισκοντο εἰς τὴν κατηραμένην γῆν. Ἐν τῇ δυστυχίᾳ ταύτῃ εὕρισκόμενοι ἀπέκτησαν τὸ πρῶτον τέκνον των, τὸν Κάϊν, καὶ μετὰ τινα καιρὸν καὶ δευτερον τέκνον, τὸν Ἄβελ. Καὶ ὁ μὲν Κάϊν ἔγινε γεωργός, ὁ δὲ Ἄβελ ποιμὴν προβάτων. Μίαν ἡμέραν προσέφερον εἰς τὸν Θεὸν θυσίαν, ὁ μὲν Κάϊν ἐκ τῶν καρπῶν τῆς γῆς, ὁ δὲ Ἄβελ ἐκ τῶν πρωτοτόκων τῶν προβάτων του. Ὁ Θεὸς ἐδέχθη μόνον τὴν θυσίαν τοῦ Ἄβελ, διότι ἦτο δίκαιος ἄνθρωπος καὶ διότι μὲ πολλὴν προθυμίαν προσέφερεν αὐτήν, περιεφρόνησε δὲ τὴν θυσίαν τοῦ Κάϊν, διότι ἦτο ἄνθρωπος κακός καὶ ἁμαρτωλός. Καὶ διὰ τοῦτο ὁ Κάϊν ἐλυπήθη πολὺ καὶ ἤρχισε νὰ φθονῇ τὸν ἀδελφόν του. Τότε εἶπεν ὁ Θεὸς εἰς τὸν Κάϊν· «διατί λυπεῖσαι; γίνου καὶ σὺ εὐσεβής ὡς ὁ ἀδελφός σου καὶ τότε θὰ εἶναι δεκτὴ ἡ θυσία σου». Ὁ Κάϊν ὁμως, ἀντὶ νὰ ὑπακούσῃ εἰς τὸν Θεόν, ἀπεφάσισε νὰ φονεύσῃ τὸν ἀδελφόν του. Ἡμέραν τινα εἶπεν ὁ Κάϊν εἰς τὸν Ἄβελ, νὰ ὑπάγωσιν εἰς τὴν πεδιάδα, καὶ ἀφοῦ ἐπῆγαν ἐκεῖ, ὁ Κάϊν ἐφόνευσε τὸν ἀδελφόν του.

Κατόπιν ἀπὸ τὸν φόνον ὁ Θεὸς παρουσιάσθη εἰς τὸν Κάϊν καὶ τὸν ἠρώτησε· «Κάϊν, ποῦ εἶναι ὁ ἀδελφός σου;» Ἐκεῖνος δὲ ἀπήντησε· «δὲν ἤξεύρω· μήπως ἐγὼ εἶμι φύλαξ τοῦ ἀδελ-

115

φοῦ μου;» Ὁ δὲ Θεὸς εἶπεν εἰς αὐτόν· «Καῖν, τί ἔκχμες; τὸ αἷμα τοῦ ἀδελφοῦ σου φωνάζει πρὸς ἐμὲ ἐκ τῆς γῆς· νὰ εἶσαι κατηραμένος ἐν τῇ γῇ, νὰ στενάζῃς δὲ καὶ νὰ τρέμῃς ἐπάνω εἰς αὐτήν»· Τὸν τρόπον τοῦτον καὶ τὸ στέναγμα, ἔδωκεν ὁ Θεὸς ὡς σημεῖον, ὥστε κανεὶς νὰ μὴ φονεύῃ τὸν Καῖν·



καὶ γλυτώσῃ ἀπὸ τὴν κατάραν ταύτην. Ἐφυγε τότε ὁ Καῖν καὶ μετέβη εἰς τὴν χώραν Νεβὴ, ὅπου κατώκησε καὶ καὶ ἐγέννησε τέκνα, τὰ ὅποια ἦταν ἀσεβῆ ὅπως καὶ ὁ πατήρ των.

Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἀβελ καὶ ὁ Ἀδάμ ἀπέκτησε καὶ ἄλλον υἱὸν τὸν Σήθ, ὁ ὅποιος ἦτο δίκαιος καὶ εὐσεβής. Ἀπέθανε δὲ ὁ Ἀδάμ εἰς ἡλικίαν 930 ἐτῶν, ὁ δὲ Σήθ εἰς ἡλικίαν 12 ἐτῶν.

ΠΟΡΙΣΜΑΤΑ. — 1. Ἡ θυσία καὶ ἡ προσευχὴ ἡμῶν πρέπει νὰ

προέρχεται ἀπὸ καθαρὰν καρδίαν, διότι ἀλλέως ὁ Θεὸς δὲν τὰς δέ-
χεται. 2. Ὅστις κάμνει ἀμαρτίαν, πουθενὰ δὲν εὐρίσκει ἡ ψυχὴ του
ἀνάπυσιν, ἀλλὰ πάντοτε βασανίζεται καὶ μένει εἰς τὸ σκότος.

§ 4. Ὁ κατακλυσμός.

Οἱ ἀπόγονοι τοῦ Σὴθ κατ' ἄρχάς ἦσαν δίκαιοι καὶ εὐσεβεῖς,
κατόπιν ὁμως, ἀφ' οὗ συνκνεστράρησαν μὲ τοὺς ἀπογόνους
τοῦ Κάϊν, ἔγιναν καὶ οὗτοι κακοὶ καὶ ἀμαρτωλοὶ. Ὁ Θεὸς
βλέπων τὴν μεγάλην κακίαν τῶν ἀνθρώπων, ἀπεφάσισε νὰ
καταστρέψῃ αὐτοὺς διὰ τοῦ κατακλυσμοῦ. Μεταξὺ ὄλων τῶν
κακῶν ἀνθρώπων, ὑπῆρχε μόνος εἰς δίκαιος καὶ εὐσεβὴς ἄν-
θρωπος, ὁ Νῶε, ὁ ὅποιος ἐσώθη ἀπὸ τὴν καταστροφὴν ὡς
ἐξῆς: Ὁ Θεὸς εἶπεν εἰς τὸν Νῶε νὰ κατασκευάσῃ μίαν ξυλίνην
κιβωτὸν τριακοσίων πήχεων τὸ μῆκος, πενήτηκοντα πήχεων
τὸ πλάτος καὶ τριάκοντα πήχεων τὸ ὕψος. Καὶ ἀφ' οὗ πισ-
σώσῃ τὴν κιβωτὸν καλῶς, νὰ ἔμβῃ εἰς αὐτὴν αὐτὸς καὶ ἡ
γυνὴ του καὶ οἱ τρεῖς υἱοὶ αὐτοῦ, Σὴμ, Χάμ καὶ Ἰάφεθ, καὶ
αἱ γυναῖκες τῶν τριῶν τέκνων αὐτοῦ. Νὰ λάβῃ δὲ ἐντὸς τῆς
κιβωτοῦ καὶ ἀπὸ ἑν ζευγος ἀπὸ τὰ ἀκάθαρτα ζῷα καὶ τὰ
πτηνὰ, ἑπτὰ δὲ ζεύγη ἀπὸ τὰ καθάρα, καθὼς καὶ τροφὴ
διὰ τοὺς ἀνθρώπους καὶ διὰ τὰ ζῷα.

Ὁ Νῶε τότε ἔκαμε καθὼς τὸν διέταξεν ὁ Θεός. Καὶ ὅταν
εἰσῆλθεν εἰς τὴν κιβωτὸν μαζὶ μὲ ὄλην τὴν οἰκογένειαν αὐτοῦ
καὶ μὲ ὄλα τὰ ζῷα, καὶ ἔκλεισε τὴν κιβωτὸν, ὁ Θεὸς ἤνοιξε
τοὺς καταρράκτας τοῦ οὐρανοῦ καὶ ἔπεσεν εἰς τὴν γῆν βροχὴ
μεγάλῃ ἐπὶ τεσσαράκοντα ἡμέρας καὶ τεσσαράκοντα νύκτας.

Τὸ ὕδωρ ἦτο τόσον πολὺ, ὥστε ἐσκέπασεν ὅλην τὴν γῆν, καὶ ἀνέβη δεκαπέντε πῆχεις ὑπεράνω καὶ τῶν ὑψηλοτέρων ὀρέων· ὅλοι δὲ οἱ ἄνθρωποι καὶ τὰ ζῶα ἐπὶ τῆς γῆς ἐπνίγησαν καὶ οὐδὲν ἔμεινε, μόνη δὲ ἡ κιβωτὸς ἔπλεεν ὑπεράνω τῶν ὑδάτων.

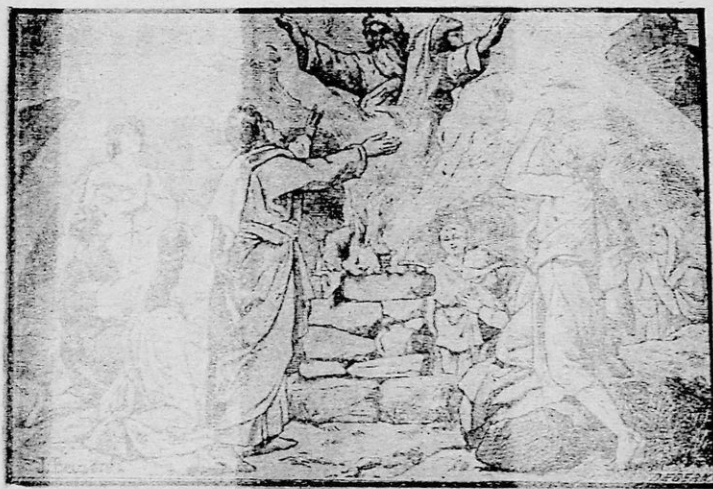


6 6 6

Τὰ ὕδατα ἔμειναν ἐπὶ τῆς γῆς 150 ἡμέρας, ὁπότε ὁ Θεὸς ἐνεθυμήθη τὸν Νῶε καὶ ἔστειλεν ὄρητικὸν ἄνεμον διὰ νὰ ξηράνη τὰ ὕδατα. Τὸ ὕδωρ μετ' ὀλίγον καιρὸν ἤρχισε νὰ ὀλιγοστεύη καὶ ἡ κιβωτὸς ἐκάθητεν εἰς τὸ ὄρος Ἀρράτ. Ὁ Νῶε διὰ νὰ μάθη ἂν τὰ ὕδατα ἐξηράνθησαν ἔστειλεν ἕνα κόρακα, ὁ ὁποῖος ὅμως δὲν ἐπέστρεψε, διότι εὔρε πτώματα ζῶων καὶ ἔμεινε νὰ τρώγῃ. Κατόπιν αὐτοῦ ἔστειλε μίαν περιστέραν, ἣ ὁποία ἀμέσως ἐπανῆλθε, διότι δὲν εὔρε μέρος νὰ σταθῇ ἕνεκα τῶν ὑδάτων. Μετὰ ἐπτὰ ἡμέρας, ὁ Νῶε ἔστειλεν ἄλλην περιστέραν, ἣ ὁποία κατὰ τὴν ἐπιστροφὴν τῆς ἐκράτει εἰς τὸ ράμφος τῆς κλάδου ἐλαίας. Καὶ κατόπιν ἄλλων ἐπτὰ ἡμερῶν

ὁ Νῶε ἀπέλυσε ἀλλήν περιστερὰν, ἣ ὅποια πλέον δὲν ἐπα-
νήθηεν, ὅποτε ἐνόησεν ὁ Νῶε, ὅτι τὰ ὕδατα ἐξηράνθησαν.

Καὶ ἐξῆλθε τότε ὁ Νῶε μετὰ τῆς οἰκογενείας αὐτοῦ καὶ
ὄλων τῶν ζώων ἐκ τῆς κιβωτοῦ, καὶ ἀμέσως προσέφερε θυσίαν



εἰς τὸν Θεόν. Ἡ θυσία αὕτη ἠὲχαρίστησε τὸν Θεόν, ὅστις
πύλῳγησε τὸν Νῶε καὶ τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ, καὶ εἶπε· «Αὐξάνεσθε
καὶ πληθύνεσθε καὶ κατακυριεύσατε τὴν γῆν». Ὑπεσχέθη δὲ
ὁ Θεὸς εἰς τὸν Νῶε, ὅτι δὲν θὰ κάμη πλέον κατακλυσμὸν,
καὶ ὡς δαίγμα τῆς ὑποσχέσεως ταύτης ἔδωκε τὸ Οὐράνιον
τόξον. Ἐξῆσε δὲ ὁ Νῶε μετὰ τὸν κατακλυσμὸν 350 ἔτη καὶ
ἀπέθανεν εἰς ἡλικίαν 950 ἐτῶν.

ΠΟΡΙΣΜΑΤΑ. — 1. Ὁ Θεὸς πάντοτε περιμένει τὴν μετάνοιαν
ἡμῶν· ἀλλ' ὅταν δὲν θέλωμεν νὰ μετανοήσωμεν, τότε καὶ ὁ Θεὸς
μᾶς τιμωρεῖ μὲ τὴν καταστροφὴν, χωρὶς νὰ μᾶς λυπηθῆ. 2. Ὁ
Θεὸς πάντοτε σώζει ἀπὸ τὴν καταστροφὴν τὸν δίκαιον ἄνθρωπον.

§ 5. Ἡ πυργοποιΐα.

Οἱ ἀπόγονοι τοῦ Νῶε κατώκησαν κατ' ἀρχάς τὴν εὐφορον χώραν Σεναάρ καὶ ὠμίλου μίαν καὶ τὴν αὐτὴν γλῶσσαν, ἔπειτα δὲ ἀπεφάσισαν νὰ διασκορπισθῶσιν εἰς διάφορα μέρη τῆς γῆς. Πρὶν ὅμως νὰ διασκορπισθῶσιν ἠθέλησαν νὰ κτίσωσι μίαν πόλιν καὶ ἓνα πύργον, τοῦ ὁποίου ἡ κορυφή νὰ φθάσῃ μέχρι τοῦ οὐρανοῦ, καὶ νὰ ὀνομάσωσιν αὐτὰ μὲ τὸ ὄνομα αὐτῶν. Καὶ ἀμέσως ἤρχισαν νὰ κτίζωσι τὴν πόλιν καὶ τὸν πύργον. Ἄλλ' ὁ Θεὸς ἄμα εἶδε τὴν ὑπερηφάνειαν ταύτην ἔκαμε σύγχυσις εἰς τὰς γλώσσας αὐτῶν, καὶ δὲν ἐνόησε ὁ εἷς τὴν γλῶσσαν τοῦ ἄλλου, καὶ τοιοῦτοτρόπως ἔμεινε τὸ ἔργον αὐτῶν ἀτελείωτον. Ὁ δὲ πύργος ἐκεῖνος ὠνομάσθη Βαβέλ, δηλαδὴ σύγχυσις.

Κατόπιν οὗτοι διεσκορπίσθησαν εἰς διάφορα μέρη· καὶ οἱ μὲν ἀπόγονοι τοῦ Σὴμ ἔμειναν ἐν τῷ μέσῳ τῆς Ἀσίας, οἱ δὲ ἀπόγονοι τοῦ Χάμ κατώκησαν τὴν νότιον Ἀσίαν καὶ τὴν Ἀφρικὴν, καὶ οἱ ἀπόγονοι τοῦ Ἰάφεθ ἤλθον εἰς τὴν Εὐρώπην.

ΠΟΡΙΣΜΑΤΑ.—1. Κανὲν πρᾶγμα δὲν πρέπει νὰ κάμνωμεν χωρὶς τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ. 2. Οἱ ὑπερήφανοι μισοῦνται ὑπὸ τοῦ Θεοῦ, ὑπὸ δὲ τῶν ἀνθρώπων θεωροῦνται ἀνθρώποι ἀνόητοι.

ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΔΕΥΤΕΡΑ

ΑΠΟ ΤΗΣ ΚΛΗΣΕΩΣ ΤΟΥ ΑΒΡΑΑΜ
ΜΕΧΡΙ ΤΗΣ ΕΞΟΔΟΥ ΕΣ ΑΙΓΥΠΤΟΥ (2081—1450 π. Χ.)

§ 6. Κληῖσις τοῦ Ἀβραάμ.

Οἱ ἀπόγονοι τῶν τριῶν τέκνων τοῦ Νῶε, ἀφ' οὗ διεσκορπίσθησαν εἰς τὰ διάφορα μέρη τῆς γῆς, ἐλησμόνησαν τὸν ἀληθινὸν Θεὸν καὶ ἐλάτρευαν τὰ εἰδῶλα. Μεταξὺ τῶν ἀπογόνων τοῦ Σῆμ διεκρίνετο ὁ Ἀβραάμ, ὡς ἄνθρωπος θεοφοβούμενος καὶ δίκαιος, ὅστις ἦτο υἱὸς τοῦ Θάρρα. Ὁ Ἀβραάμ εἶχε σύζυγον ὀνομαζομένην Σάρραν καὶ ἀνεψιὸν ὀνομαζόμενον Λῶτ, εἶχε δὲ καὶ πολλὰ ποίμνια, καὶ κατώκει εἰς τὴν Χαρρὰν τῆς Μεσοποταμίας. Ἡμέραν τινὰ ἐφανερώθη εἰς αὐτὸν ὁ Θεὸς καὶ εἶπεν· «Ἀβραάμ, ἐξελθε ἐκ τῆς γῆς σου, καὶ ἐκ τῆς συγγενείας σου καὶ ἐκ τοῦ οἴκου τοῦ πατρὸς σου καὶ ἐλθέ εἰς τὴν γῆν, τὴν ὁποίαν θὰ σοὶ δείξω. Ἐκεῖ θὰ σὲ κάμω πατέρα μεγάλου ἔθνους, καὶ θὰ μεγαλύνω τὸ ὄνομά σου, καὶ θὰ εἶσαι εὐλογημένος». Καὶ ὁ Ἀβραάμ ἀμέσως ὑπήκουσεν εἰς τοὺς λόγους τοῦ Θεοῦ, καὶ ἀφ' οὗ παρέλαβε τὴν σύζυγόν του Σάρραν, τὸν ἀνεψιὸν του Λῶτ καὶ τὰ ποίμνια, ἦλθεν εἰς τὴν γῆν Χαναὰν καὶ κατώκησεν εἰς τὴν Σεχέμ, ὅπου ἐφάνη πάλιν ὁ Θεὸς εἰς

αὐτόν καὶ εἶπεν· «εἰς τοὺς ἀπογόνους σου θὰ δώσω τὴν γῆν ταύτην». Καὶ κατόπιν κατώκησεν ὁ Ἀβραὰμ πλησίον τῆς Βαιθλήλ, ὅπου ἔστησε θυσιαστήριον καὶ προσέφερε θυσίαν εἰς τὸν Θεόν.

ΠΟΡΙΣΜΑ.— Τὸν εὐσεβῆ ἄνθρωπον ὁδηγεῖ ὁ Θεὸς πάντοτε εἰς τὸ ἀγαθὸν καὶ δεικνύει εἰς αὐτὸν ποία θὰ εἶναι ἡ ἀμοιβὴ τῆς εὐσεβείας του.

§ 7. Ἀβραὰμ καὶ Λῶτ.

Ὁ Ἀβραὰμ μετὰ τῆς Σάρρας καὶ τοῦ ἀνεψιοῦ αὐτοῦ Λῶτ ἐν τῇ γῇ Χαναάν ἔζων εὐτυχεῖς, διότι ὁ Θεὸς κηλόγησεν αὐτούς καὶ τὰ ποίμνια αὐτῶν, τὰ ὅποια ὀλονέν ἐπλήθυνον. Ἄλλ' ἐν ᾧ ὑπῆρχε μεταξὺ αὐτῶν τοιαύτη εὐτυχία, οἱ ποιμένες τοῦ Ἀβραὰμ ἤρχοντο εἰς φιλονεικίας πρὸς τοὺς ποιμένας τοῦ Λῶτ διὰ τὸν τόπον, ὁ ὁποῖος δὲν ἔφθανε διὰ τὴν βοσκὴν ὄλων τῶν ποιμνίων.

Ὁ Ἀβραὰμ, ἀφ' οὗ εἶδε τὰς φιλονεικίας τῶν ποιμένων, προσεκάλεσε τὸν Λῶτ, καὶ εἶπεν· «ἡμεῖς εἴμεθα ἄνθρωποι ἀδελφοὶ καὶ δὲν πρέπει νὰ ἔχωμεν μεταξὺ μὲς φιλονεικίας μήτε καὶ οἱ ποιμένες νὰ φιλονεικῶσιν. Ὅλη ἡ χώρα ἀνήκει εἰς ἡμᾶς. Χωρίσθητε ἀπ' ἐμοῦ. Καὶ ἐάν σὺ ὑπάγῃς εἰς τὰ ἀριστερά, ἐγὼ μένω εἰς τὰ δεξιὰ· ἐάν σὺ μένης εἰς τὰ δεξιὰ, ἐγὼ ὑπάγω εἰς τὰ ἀριστερά». Καὶ ὁ Λῶτ, ἰδὼν ὅλην τὴν χώραν, ἐξέλεξε τὴν περίχωρον τοῦ Ἰορδάνου, καὶ ἐλθὼν κατώκησεν εἰς τὴν Χεβρών παρὰ τὴν δρῦν Μαμβροῦ.

ΠΟΡΙΣΜΑ.— Ὅχι μόνον ἡμεῖς δὲν πρέπει νὰ φιλονεικῶμεν, ἀλλὰ

καὶ ἄλλους ἂν ἴδωμεν φιλονεικοῦντας πρέπει νὰ τοὺς εἰρηνεύωμεν.

Ῥητόν. «*Μακάριοι οἱ εἰρηνοποιοί, ὅτι αὐτοὶ υἱοὶ Θεοῦ κληθήσονται*». (Ματθ. 5,9).

§ 8. Ἡ φιλοξενία τοῦ Ἀβραάμ.

Ὁ Ἀβραάμ ἦτο πολὺ φιλόξενος, καὶ διὰ τὴν φιλοξενεῖαν του ταύτην ἠξιώθη νὰ φιλοξενήσῃ καὶ αὐτὸν τὸν Θεόν, καὶ ἰδοὺ πῶς. Μίαν ἡμέραν ἐν ᾧ ἐκάθητο ὁ Ἀβραάμ κατὰ τὴν μεσημβρίαν εἰς τὴν θύραν τῆς σκηνῆς αὐτοῦ ἐφάνησαν ἔμπροσθέν του τρεῖς ξένοι ὁδοιπόροι. Ἰδὼν αὐτοὺς ὁ Ἀβραάμ ἀμέσως ἐσηκώθη καὶ τοὺς προσεκάλεσε πρὸς φιλοξενεῖαν χωρὶς νὰ ἠξεύρῃ ποιοὶ ἦσαν αὐτοὶ οἱ ξένοι. Οἱ τρεῖς ἄνδρες, ἐκ τῶν ὁποίων ὁ εἷς ἦτο ὁ Θεὸς καὶ οἱ ἄλλοι δύο ἄγγελοι αὐτοῦ, ἐδέχθησαν τὴν πρόσκλησιν, καὶ ὁ Ἀβραάμ διέταξε τοὺς δούλους αὐτοῦ νὰ πλύνωσι τοὺς πόδας τῶν ξένων καὶ νὰ σφάξωσιν ἐν τρυφερὸν μοσχάριον διὰ φαγητόν. Ἀφ' οὗ ἐτέθη ἡ τράπεζα, εἰς τὴν ὁποίαν ἔφερον καὶ βούτυρον καὶ γάλα, παρεκάθησαν οἱ τρεῖς ξένοι. Ἐν ᾧ ἔτρωγον ὁ εἷς ἐκ τῶν ξένων, ὁ Θεός, εἶπε πρὸς τὸν Ἀβραάμ· «Ποῦ εἶναι ἡ γυνὴ σου Σάρρα; Καὶ ὁ Ἀβραάμ ἀπήντησεν· «Ἰδοὺ αὕτη, εἶναι ἐν τῇ σκηνῇ». Ὁ δὲ Θεὸς ἐπανελάβεν· «ἡ γυνὴ σου Σάρρα μετὰ ἐν ἔτος θὰ ἔχῃ υἱόν».

Οἱ λόγοι οὗτοι τοῦ Θεοῦ ἦσαν λόγοι χαροποιοὶ διὰ τὸν Ἀβραάμ καὶ τὴν Σάρραν, οἵτινες εἶχον μεγάλην λύπην, διότι ἦσαν ἄτεκνοι. Ἀλλ' ἐπειδὴ ἦσαν γέροντες, διὰ τοῦτο, ὅταν

ἤκουσεν ἡ Σάρρα, ὅτι θὰ γεννήσῃ υἱόν, ἐγέλασεν ἐν ἑαυτῇ. Ὁ δὲ Θεὸς ὡς καρδιογνώστης, ἐνόησε τοῦτο καὶ εἶπεν εἰς τὸν Ἀβραάμ· «διατί ἐγέλασεν ἡ Σάρρα; μήπως ὑπάρχει πρᾶγμα ἀδύνατον εἰς τὸν Θεόν»; Καὶ κατόπιν οἱ τρεῖς ξένοι ἀνεχώρησαν.

ΠΟΡΙΣΜΑ. — Ἡ φιλοξενεῖα εἶναι ἔργον θεάρεστον, διότι ἔχει ὡς βάσιν τὴν εὐσπλαγχνίαν καὶ τὴν ἀγάπην τοῦ πλησίον· οἱ δὲ φιλοξενοῦντες τὸν πλησίον φιλοξενοῦσιν αὐτὸν τὸν Θεόν.

§ 9. Καταστροφὴ τῶν Σοδόμων καὶ Γομόρρων

Ἀφ' οὗ ἐφιλοξενήθησαν ὁ Θεὸς καὶ οἱ δύο ἄγγελοι ὑπὸ τοῦ Ἀβραάμ, ἀνεχώρησαν καὶ ἐπορεύοντο πρὸς τὰ Σόδομα καὶ τὰ Γόμορρα, ὅπου οἱ κάτοικοι ἦσαν ἀμαρτωλοὶ καὶ ἀσεβεῖς. Καὶ ὁ Ἀβραάμ δὲ πρηκλούθησε τὸν Θεόν, ὁ ὁποῖος ἐφάνησεν εἰς αὐτόν, ὅτι θὰ καταστρέψῃ τὰ Σόδομα καὶ τὰ Γόμορρα καὶ τὰ περὶχωρα αὐτῶν, διότι ἡ ἀσέβεια αὐτῶν ἔφρασε μέχρι τοῦ Οὐρανοῦ. Καὶ οἱ μὲν δύο ἄγγελοι τοῦ Θεοῦ ἀνεχώρησαν καὶ μετέβαινον εἰς Σόδομα, ὁ δὲ Ἀβραάμ, λυπηθεὶς δι' ὅσα εἶπεν εἰς αὐτόν ὁ Θεός, παρεκάλεσε τὸν Θεόν καὶ εἶπε· «Κύριε, μὴ καταστρέψῃς τὸν δίκαιον μετὰ τοῦ ἀσεβοῦς, καὶ θὰ φανῇ ὁ δίκαιος ὡς ἀμαρτωλός. Ἐὰν ὑπάρχωσιν ἐκεῖ πεντήκοντα, ἢ τεσσαράκοντα, ἢ τριάκοντα, ἢ εἴκοσιν, ἢ καὶ δέκα μόνον δίκαιοι ἄνθρωποι, μὴ θελήσῃς, Κύριε, νὰ καταστραφῶσιν αἱ πόλεις αὗται χάριν τῶν δικαίων τούτων». Ὑπεσχέθη δὲ ὁ Θεός εἰς τὸν Ἀβραάμ, ὅτι ἐὰν ὑπάρχωσι καὶ δέκα μόνον δὲν θὰ καταστρέψῃ τὰς πόλεις. Ἀλλὰ δυστυχῶς καὶ δέκα δίκαιοι δὲν ὑπῆρχον εἰς τὸν τόπον τοῦτον τῆς ἀσεβείας.

Κατόπιν ὁ Θεὸς ἀνεχώρησε, καὶ ὁ Ἀβραὰμ ἐπέστρεψεν ὀπίσω. Οἱ δὲ δύο ἄγγελοι τοῦ Θεοῦ ἔφθασαν κατὰ τὸ ἑσπέρας εἰς τὰ Σόδομα, ἐν ᾧ ὁ Λῶτ ἐκάθητο εἰς τὴν πύλην τῆς πόλεως ταύτης. Ἰδὼν αὐτοὺς ὁ Λῶτ παρευθὺς τοὺς προσεκάλεσε νὰ καταλύσωσιν εἰς τὴν οἰκίαν αὐτοῦ, καὶ οὗτοι κατ' ἀρχὰς δὲν ἐδέχοντο, ἔπειτα ὁμῶς ἠναγκάσθησαν νὰ δεχθῶσι, διότι ὁ Λῶτ μὲ πολλὴν παράκλησιν τοὺς ἐβίασεν εἰς τοῦτο. Ἀλλὰ προτοῦ νὰ κοιμηθῶσιν, ἦλθον ὅλοι οἱ κάτοικοι τῶν Σοδέμων ἐξωθεν τῆς θύρας τοῦ Λῶτ καὶ ἐζήτησαν παρ' αὐτοῦ τὴν παράδοσιν τῶν δύο ξένων, τοὺς ὁποίους ἤθελον νὰ κακοποιήσωσι. Μάτην προσεπάθησεν ὁ Λῶτ νὰ καθησυχάσῃ τοὺς Σοδομίτας, οἵτινες ἐξωργίσθησαν καὶ ἐναντίον αὐτοῦ καὶ ἔμελλον νὰ συντρίψωσι τὴν θύραν τῆς οἰκίας. Ὅποτε, οἱ δύο ἄγγελοι ἔσωσαν μὲν τὸν Λῶτ ἐκ τοῦ κινδύνου, ἐτύφλωσαν δὲ τοὺς ἀσεβεῖς Σοδομίτας, οἵτινες δὲν ἠδύναντο πλέον νὰ εὐρωσι τὴν θύραν πρὸς κακοποίησιν καὶ ἀνεχώρησαν.

Οἱ δὲ δύο ἄγγελοι εἶπον εἰς τὸν Λῶτ, ὅτι ἀπεστάλησαν ὑπὸ τοῦ Θεοῦ διὰ νὰ καταστρέψωσι τὰ Σόδομα καὶ τὰ Γόμορρα διὰ τὴν κακίαν τῶν κατοίκων, διὰ τοῦτο πρέπει νὰ ἀναχωρήσῃ οὗτος ἐκείθεν μετὰ τῆς οἰκογενείας του καὶ ὄλων τῶν συγγενῶν. Τότε ὁ Λῶτ εἶπεν εἰς τοὺς γαμβροὺς του τοὺς λόγους τῶν ἀγγέλων, ἀλλ' οὗτοι τὸν περιέπαιζον. Τὴν πρώτην δὲ οἱ ἄγγελοι ἐβίαζον τὸν Λῶτ νὰ ἀναχωρήσῃ ταχέως αὐτὸς καὶ ἡ γυνὴ του καὶ αἱ δύο θυγατέρες του, διὰ νὰ μὴ καταστραφῶσι μετὰ τῶν ἄλλων κατοίκων. Ἐπειδὴ καὶ πάλιν ἐβράδυνεν ὁ Λῶτ, αὐτοὶ οἱ ἄγγελοι ἐκράτησαν ἐκ τῆς χειρὸς αὐτὸν καὶ τὴν γυναῖκά του καὶ τὰς δύο θυγατέρας του καὶ ὠδήγησαν ἔξω τῆς πόλεως καὶ εἶπον εἰς αὐτούς· σῶσατε τὸν ἑαυτὸν.

σας και μὴ στρέψετε ὀπίσω, μηδὲ σταθῆτε εἰς τὸν τόπον τοῦτον».

Κατὰ τὴν ἀνατολὴν τοῦ ἡλίου ἔβρεξεν ὁ Θεὸς ἐξ οὐρανοῦ πῦρ και θεῖον και ἤρχισεν ἡ καταστροφή τῶν Σοδὸμων και τῶν Γομόρρων και ὄλων τῶν περιχώρων. Ὁ Λὼτ μετὰ τῶν δύο θυγατέρων αὐτοῦ κατέφυγεν εἰς τὴν πόλιν Σηγώρ, ἡ δὲ γυνὴ του, μὴ φυλάξασα τὴν ἐντολὴν τῶν ἀγγέλων, ἐστράφη νὰ ἴδῃ τὴν καταστροφὴν τῶν πόλεων και ἀμέσως μετεβλήθη καθ' ὄδον εἰς στήλην ἄλατος.

ΠΟΡΙΣΜΑΤΑ. — 1. Ὁ Θεὸς περιμένει τὴν μετάνοιαν τῶν ἀνθρώπων πολὺν καιρόν· ὅταν ὅμως οἱ ἄνθρωποι δὲν θέλωσι νὰ μετανοήσωσι και λησμονήσωσι τὸν Θεόν, τότε φοβερῶς τιμωροῦνται.
2. Ὁ Θεὸς σώζει και τὸν ἕνα δίκαιον ἀκόμη τὸν εὕρισκόμενον μεταξὺ τῶν ἁμαρτωλῶν.

§ 10. Ἡ θυσία τοῦ Ἰσαάκ.

Κατὰ τὸν καιρὸν τὸν ὠρισμένον ὑπὸ τοῦ Θεοῦ ἡ Σάρρα ἔτεκεν υἷόν, τὸν ὁποῖον ὁ Ἀβραάμ ὠνόμασεν Ἰσαάκ. Ἦτο δὲ ὁ Ἀβραάμ τότε ἑτῶν 100, ἡ δὲ Σάρρα πολὺ γραια. Μετὰ τινα ἔτη ὁ Θεὸς ἠθέλησε νὰ δοκιμάσῃ τὴν πίστιν τοῦ Ἀβραάμ και εἶπεν εἰς αὐτόν· «Ἀβραάμ, Ἀβραάμ, λάβε τὸν υἷόν σου τὸν ἀγαπητόν, τὸν Ἰσαάκ, και ὕπαγε εἰς τὸ ὄρος, τὸ ὁποῖον θά σοι δείξω και πρόσφερε αὐτόν θυσίαν εἰς ἐμέ».

Ὁ Ἀβραάμ χωρὶς νὰ διστάσῃ ὑπήκουσεν εἰς τὴν θεῖαν διαταγὴν και τὸ πρῶτ' ἀφ' οὔ ἐσηκώθη, ἠτοίμασε ξύλα, τὰ ὁποῖα ἐφόρτωσεν εἰς τὸν ὄνον, τὴν μάχαιράν του και πῦρ,

παρέλαβε τὸν Ἰσαάκ καὶ δύο δούλους καὶ ἀνεχώρησε διὰ τὴν
θυσίαν. Τὴν δὲ τρίτην ἡμέραν εἶδε μακρόθεν τὸ ὄρισμένον
μέρος τῆς θυσίας καὶ εἶπεν εἰς τοὺς δύο δούλους του νὰ περι-
μένωσιν ἐκεῖ ἕως ὅτου οὗτος μετὰ τοῦ Ἰσαάκ μεταβῆ εἰς τὸ
ὄρος καὶ προσευχηθῶσιν εἰς τὸν Θεόν. Τότε ὁ Ἀβραάμ ἀφή-
σας τὸν ὄνον, ἐφόρτωσε τὰ ξύλα εἰς τὸν Ἰσαάκ, αὐτὸς δὲ
ἔλαβε τὸ πῦρ καὶ τὴν μάχαιραν καὶ ἀνέβαινε μετὰ τοῦ Ἰσαάκ
εἰς τὸ ὄρος. Ἐν ᾧ ἀνήρχοντο εἶπεν ὁ Ἰσαάκ πρὸς τὸν πατέρα
του Ἀβραάμ· «Πάτερ, ἰδοὺ τὸ πῦρ καὶ τὰ ξύλα, ποῦ εἶναι τὸ
πρόβατον διὰ τὴν θυσίαν»; ὁ δὲ Ἀβραάμ ἀπήντησεν· «Ὁ Θεὸς
θὰ φροντίσῃ, τέκνον μου, διὰ τὸ πρόβατον».



Καὶ ὅταν ἔφθασαν εἰς τὸν ὠρισμένον τόπον, ἔκαμεν ὁ Ἄβραάμ θυσιαστήριον, εἰς τὸ ὅποιον ἔθηκε τὰ ξύλα καὶ ἐπάνω εἰς αὐτὰ ἔβαλε δεδεμένον τὸν Ἰσαάκ. Τὴν στιγμὴν δὲ κατὰ τὴν ὁποίαν ἤπλωσεν ὁ Ἄβραάμ τὴν χεῖρά του νὰ λάβῃ τὴν μάχαιραν διὰ νὰ σφάξῃ τὸν υἱὸν του ἐκάλεσεν αὐτὸν ἄγγελος Κυρίου ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καὶ εἶπεν· «Ἄβραάμ, Ἄβραάμ, μὴ ἐπιβάλῃς τὴν χεῖρά σου ἐπὶ τὸ παιδίον, μηδὲ νὰ κάμῃς εἰς αὐτὸ κανὲν κακόν, διότι ἐφάνης, ὅτι φοβεῖσαι σὺ τὸν Θεὸν καὶ οὐδέ τὸν υἱὸν σου τὸν ἀγαπητὸν ἐλυπήθης νὰ θυσιάσῃς δι' αὐτόν». Καὶ ἀναβλέψας ὁ Ἄβραάμ εἰς τὰ ὀπίσω εἶδε κριόν, ὅστις ἐκρατεῖτο ἐκ τῶν κεράτων του ὑπὸ ἐνὸς φυτοῦ· τοῦτον ἔλαβε καὶ προσέφερε θυσίαν ἀντὶ Ἰσαάκ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ.

ΠΟΡΙΣΜΑΤΑ. — 1. Ὁ Θεὸς πολλάκις δοκιμάζει τοὺς δικαίους ἀνθρώπους πρὸς παράδειγμα τῶν ἄλλων καὶ διὰ νὰ ἐνισχύσῃ τὴν πίστιν αὐτῶν ἀκόμη περισσότερον. 2. Πρέπει πάντοτε νὰ ὑπακούωμεν καὶ νὰ ἀγαπῶμεν τὸν Θεὸν περισσότερον ἀπὸ κάθε ἄλλον.

§ 11. Ὁ γάμος τοῦ Ἰσαάκ.

Ἔτη τινὰ κατόπιν ἡ Σάρρα ἀπέθανεν ἐν ἡλικίᾳ ἑκατὸν εἰκοσιν ἐπτὰ ἐτῶν, ὁ δὲ Ἄβραάμ ἀπεφάσισε νὰ νυμφεύσῃ τὸν υἱὸν του Ἰσαάκ. Ἄλλ' ἐπειδὴ δὲν ἤθελε νὰ λάβῃ νύμφην ἐκ τῆς γῆς Χαναάν, διότι οἱ κάτοικοι ἦσαν ἀλλόφυλλοι καὶ ἁμαρτωλοί, διὰ τοῦτο ἀπέστειλε τὸν πιστὸν αὐτοῦ οἰκονόμον Ἐλεάζαρ εἰς Μεσοποταμίαν πρὸς τοὺς συγγενεῖς του διὰ νὰ λάβῃ ἐκεῖθεν γυναῖκα διὰ τὸν Ἰσαάκ. Ὁ Ἐλεάζαρ ἀφ' οὗ ἔλαβε

δέκα καμήλους και πολλά δῶρα πλούσια ἐκίνησε, και ὅταν, ἔφθασεν εἰς τὴν Χαρράν, ἐπέζησεν ἔξω τῆς πόλεως πλησίον εἰς ἓν φρέαρ, ὅπου ἤρχοντο κατὰ τὸ ἑσπέρας αἱ θυγατέρες τῶν κατοίκων και ἐλάμβανον ὕδωρ.

Ἐκεῖ ὁ Ἐλεάζαρ προσυχήθη και παρεκάλεσε τὸν Θεὸν νὰ ἐκλέξη τὴν νύμφην· νὰ γίνῃ δὲ σύζυγος τοῦ Ἰσαὰκ ἐκείνη ἡ κόρη, ἡ ὁποία ζητηθεῖσα θὰ δώσῃ ὕδωρ εἰς αὐτὸν και θὰ ποτίσῃ και τὰς καμήλους αὐτοῦ.

Μόλις ἐτελείωσεν οὗτος τὴν προσευχὴν του, και ἰδοὺ ἔφθασεν εἰς τὸ φρέαρ μία ὠραιότατη παρθένος, ὀνομαζομένη Ρεβέκκα, διὰ νὰ ἀντλήσῃ ὕδωρ. Ὁ Ἐλεάζαρ τότε ἠθέλησε νὰ δοκιμάσῃ ἂν αὐτὴν ἐξέλεξεν ὁ Θεὸς ὡς νύμφην, και διὰ τοῦτο, ἐν ᾧ ἐκείνη ἠτοιμάζετο νὰ ἀναχωρήσῃ, ἐζήτησε παρ' αὐτῆς ὕδωρ νὰ πῆ αὐτὲς και αἱ κάμηλοί του, και ἡ παρθένος εὐχαρίστως ἐπότισε και αὐτὸν και τὰς καμήλους του. Ὁ δὲ Ἐλεάζαρ ἔδωκεν εἰς αὐτὴν χρυσᾶ ἐνώτια και δύο ψέλλια, και ἂφ' οὗ ἔμαθεν, ὅτι ἡ Ρεβέκκα εἶναι θυγάτηρ τοῦ Βαθουήλ και ἐγγόνῃ τοῦ Ναχώρ, ὅστις ἦτο ἀδελφὸς του Ἀβραάμ, ἠρώτησεν αὐτὴν, ἂν ὑπάρχῃ ἐν τῇ οἰκίᾳ των, μέρος δι' αὐτὸν και τὰς καμήλους του. Και ἡ κόρη ἀπήντησεν, ὅτι ὑπάρχει μέρος πολὺ δι' αὐτὸν και τὰς καμήλους του, καθὼς και ἄφθονος τροφή. Ὁ δὲ Ἐλεάζαρ νύχαρίστησε τὸν Θεὸν δι' ὅλα ταῦτα.

Ἡ Ρεβέκκα ἔσπευσεν εἰς τὴν οἰκίαν και ἀνήγγειλεν εἰς τοὺς γονεῖς αὐτῆς τὰ γεγονότα· ὁ δὲ ἀδελφὸς αὐτῆς Λάβαν ἀμέσως μετέβη εἰς τὸ φρέαρ και παρέλαβε τὸν Ἐλεάζαρ πρὸς φιλοξενίαν και ὠδήγησεν αὐτὸν και τὰς καμήλους εἰς τὴν οἰκίαν. Ἀφ' οὗ δὲ ἔπλυναν τοὺς πόδας τοῦ Ἐλεάζαρ, παρεκάλεσαν αὐτὸν νὰ καθίσῃ εἰς τὴν τράπεζαν, ἀλλ' οὗτος ἀπήντησεν,

ὅτι δὲν θὰ φάγη προτοῦ νὰ εἶπη εἰς αὐτοὺς τὸν σκοπὸν τοῦ ἔρχομοῦ του ἐκ τῆς γῆς Χαναάν. Ὅταν δὲ ἐκείνοι ἔμαθον, ὅτι ἐστάλη οὗτος ὑπὸ τοῦ συγγενοῦς των Ἀβραάμ. διὰ νὰ λάβῃ νύμφην διὰ τὸν Ἰσαάκ, καὶ ἐπληροπορήθησαν καὶ τὴν προσευχὴν, τὴν ὁποίαν ἔκαμεν εἰς τὸν Θεὸν ὁ Ἐλεάζαρ, εἶπον εἰς αὐτόν. «Τὸ πρᾶγμα τοῦτο προσέρχεται παρὰ τοῦ Κυρίου, καὶ δὲν δυνάμεθα νὰ ἐναντιωθῶμεν». Ἠρώτησαν ἀκολούθως οἱ γονεῖς καὶ τὴν Ρεβέκκαν, ἣ ὁποία ἐπίσης ἐδέχθη, ὁπότε ὁ Ἐλεάζαρ ἔδωκε πλούσια δῶρα εἰς πάντας, καὶ μὲ χαρὰν μεγάλην ἔφαγον καὶ ἠύχαρίστησαν τὸν Θεόν. Τὴν πρωτὰν δὲ οἱ γονεῖς ἠύλγησαν τὴν Ρεβέκκαν καὶ παρέδωκαν εἰς τὸν Ἐλεάζαρ, ὅστις ἔφερεν αὐτὴν εἰς τὸν Ἀβραάμ, καὶ οὗτος ἠύλόγησε τοὺς γάμους τοῦ Ἰσαάκ καὶ τῆς Ρεβέκκας. Ὁ Ἀβραάμ ἔζησεν ἔτη τινὰ ἀκόμη καὶ ἀπέθανεν εἰς ἡλικίαν 175 ἐτῶν.

ΠΟΡΙΣΜΑΤΑ. — 1. Πάντες ἄς διδαχθῶσιν, ὅτι δὲν πρέπει νὰ ἔρχωνται εἰς γάμον μὲ ἄλλοφύλους. 2. Εἰς κάθε ἐπιχειρήσιν μας ἡ προσευχὴ εἰς τὸν Θεὸν εἶναι ἀπαραίτητος. 3. Οἱ γονεῖς διὰ τὸν γάμον τῶν τέκνων των πρέπει νὰ ἔχωσι τὴν συγκατάθεσιν καὶ αὐτῶν τῶν τέκνων.

Ὁ Ἰσαὰκ καὶ ὁ Ἰακώβ

§ 12. Ὁ Ἡσαῦ καὶ ὁ Ἰακώβ.

Ἁ Ἰσαάκ καὶ ἡ Ρεβέκκα ἐν ᾧ καθ' ὅλα ἦσαν εὐτυχεῖς, ἔλυποῦντο μόνον διότι δὲν ἀπέκτησαν τέκνον· ἀλλ' ὁ Θεὸς ἐπὶ τέλους ἐπήκουσε τὴν δέησιν αὐτῶν, καὶ ἀπέκτησεν ὁ Ἰσαάκ ἀπὸ τὴν Ρεβέκκαν δύο τέκνα δίδυμα, τὸν Ἡσαῦ ὡς πρωτότοκον καὶ τὸν Ἰακώβ ὡς δευτερότοκον. Ὁ πρῶτος ἦτο

δαπύς εἰς τὸ σῶμα, ἀγροίκος δὲ καὶ τραχὺς εἰς τοὺς τρόπους καὶ ἔγεινε κυνηγός· ὁ δὲ δεύτερος ἦτο λείος εἰς τὸ σῶμα καὶ λεπτός εἰς τοὺς τρόπους καὶ ἔγεινε ποιμὴν. Ὁ Ἰσαὰκ ἠγάπα τὸν Ἡσαῦ, διότι ἔφερον εἰς αὐτὸν κυνήγια, ἡ δὲ Ρεβέκκα ἠγάπα τὸν Ἰακώβ, διότι πάντοτε εὕρισκετο ἐν τῇ οἰκίᾳ. Ὁ Ἡσαῦ, ὡς πρωτότοκος, εἶχε τὰ πρωτοτόκια, δηλαδή τὰ δικαιώματα τοῦ πρωτοτόκου υἱοῦ, καὶ ταῦτα ἦσαν τὸ νὰ θεωρηθῆται αὐτός ὡς ἀρχηγός τῆς οἰκογενείας ἐν τῇ ἀπουσίᾳ τοῦ πατρὸς. Ἀλλὰ τὰ πρωτοτόκια ταῦτα ἔχασεν ὁ Ἡσαῦ διὰ τὴν λαιμαργίαν του, καὶ ἰδοὺ πῶς. Ἡμέραν τινὰ ὁ Ἡσαῦ ἐν ᾧ ἐπέστρεψεν ἀπὸ τὸ κυνήγιον κατάκοπος καὶ πεινασμένος, ὁ Ἰακώβ ἐψῆνε φακὴν καὶ ἐζήτησε παρὰ τοῦ Ἰακώβ ὀλίγην φακὴν νὰ φάγῃ, ὁ δὲ Ἰακώβ ὑπεσχέθη νὰ δώσῃ εἰς τὸν Ἡσαῦ πινάκιον φακῆς, ἂν δώσῃ εἰς αὐτὸν τὰ πρωτοτόκιά του. Ὁ Ἡσαῦ τότε ἐπώλησεν εἰς τὸν Ἰακώβ τὰ πρωτοτόκιά του ἀντὶ πινακίου φακῆς, καὶ ἐβεβαίωσε τὴν πώλησιν δι' ὄρκου.

ΠΟΡΙΣΜΑ. — Ἡ λαιμαργία ταπεινώνει τὸν ἄνθρωπον ἀπέναντι τῶν ἄλλων, καὶ κάμνει τὸν λαιμαργὸν δοῦλον τῆς κοιλίας του καὶ τῶν παθῶν.

¶ § 13. Εὐλογία τοῦ Ἰσαὰκ.

Ὅταν ὁ Ἰσαὰκ ἐγήρασε καὶ δὲν ἠδύνατο πλέον νὰ βλέπῃ εἶπεν εἰς τὸν μεγαλύτερον υἱὸν του Ἡσαῦ. «Τέκνον μου, ἰδοὺ ἐγήρασα καὶ δὲν ἠξεύρω τὴν ἡμέραν τοῦ θανάτου μου· ὕπαγε λοιπὸν νὰ κυνηγήσῃς καὶ νὰ ἐτοιμάσῃς φαγητά, καθὼς τὰ ἀγαπῶ, διὰ νὰ φάγῃς καὶ νὰ σὲ εὐλογήσω προτοῦ νὰ ἀποθά-

νω». Καὶ ὁ Ἡσαῦ ἀνεχώρησεν ἀμέσως. Ἄλλ' ἡ Ρεβέκκα, ἡ
ἑποία ἤκουσε τοὺς λόγους τούτους τοῦ Ἰσαάκ, εἶπεν εἰς τὸν
Ἰακώβ· «Ἴδου ἤκουσα, ὅτι ὁ πατήρ σου θὰ εὐλογήσῃ τὸν
ἀδελφόν σου Ἡσαῦ· ὕπαγε λοιπὸν ταχέως καὶ φέρε δύο τρυ-
φερά ἐρίφια διὰ νὰ ἐτοιμάσω φαγητά, καθὼς ὁ πατήρ σου τὰ
ἐγάπαξ, καὶ κατόπιν νὰ τὰ παρουσιάσῃς εἰς αὐτὸν διὰ νὰ
εὐλόγησῃ καὶ εὐλογήσῃ σέ ἀντὶ τοῦ ἀδελφοῦ σου». Ὁ δὲ Ἰακώβ
ἀπεκρίθη· «Ὁ ἀδελφός μου Ἡσαῦ εἶναι δασύς, ἐγὼ δὲ εἶμαι
λεῖος· φοβοῦμαι δὲ μήπως ὁ πατήρ μὲ ψηλαφήσῃ καὶ θὰ
ἐννοήσῃ τὴν ἀπάτην καὶ τότε ἀντὶ τῆς εὐλογίας αὐτοῦ θὰ
λάβω τὴν κατάραν». Ἡ δὲ μήτηρ ἀπήντησεν· «ἄς ἔλθῃ εἰς
ἐμέ ἡ κατάρα του, τέκνον μου, σὺ μόνον κάμε τοὺς λόγους μου». **Καὶ ὁ Ἰακώβ ἔπραξε κατὰ τὴν συμβουλήν τῆς μητρὸς του.**

Ἀφ' οὗ δὲ ἐτοιμάσθη τὸ φαγητόν, ἐνέδυσεν ἡ Ρεβέκκα τὸν
Ἰακώβ μὲ τὸ καλὸν φόρεμα τοῦ Ἡσαῦ, ἐτύλιξε δὲ τοὺς βρα-
χίονας καὶ τὸν τράχηλόν του μὲ τὰ δέρματα τῶν ἐρίφιων διὰ
να φαίνεται δασύς, καὶ κατόπιν τὸν ἀνεβούλευσε πῶς νὰ
προσφέρῃ τὸ φαγητόν εἰς τὸν πατέρα του. Ὅτε δὲ ἐπλησίασεν
ὁ Ἰακώβ εἰς τὸν πατέρα του, οὗτος ἠρώτησε· «ποῖος εἶσαι,
τέκνον μου;» καὶ ἐκεῖνος ἀπήντησεν· «ἐγὼ εἶμαι, πάτερ μου,
Ἡσαῦ, ὁ πρωτότοκός σου, καὶ ἔφερον τὸ κυνήγιον· ἐγέρθητι
λοιπὸν καὶ φάγε ἀπὸ αὐτὸ καὶ δός μοι τὴν εὐλογίαν σου.» Ὁ
Ἰσαάκ ἀπορήσας πῶς τόσον ταχέως ἔφερε τὸ κυνήγιον, εἶπεν
εἰς τὸν Ἰακώβ νὰ πλησιάσῃ διὰ νὰ τὸν ψηλαφήσῃ, ἀφ' οὗ δὲ
τὸν ἐψηλάφησεν εἶπεν· «Ἡ μὲν φωνή, φωνὴ Ἰακώβ, αἱ δὲ
χεῖρες, χεῖρες Ἡσαῦ.» Ἐπειδὴ δὲ δὲν τὸν ἐγνώρισεν, ἔφαγε
καὶ κατόπιν ἠλόγησε τὸν Ἰακώβ μὲ τὴν καλλιτέραν εὐλο-
γίαν. «Ὁ Θεός, εἶπε, νὰ σοὶ δίδῃ ἀπὸ τὰ ἀγαθὰ τοῦ οὐρανοῦ



καὶ τῆς γῆς, καὶ νὰ δουλεύσωσιν εἰς σέ τὰ ἔθνη, νὰ γίνῃς κύριος τοῦ ἀδελφοῦ σου, καὶ νὰ σέ προσκυνήσωσιν οἱ ἄρχοντες· ὅστις σέ καταρᾶται νὰ ἦναι κατηραμένος καὶ ὅποιος σέ εὐλογῇ νὰ ἦναι εὐλογημένος.»

Μόλις ἔλαβεν ὁ Ἰακώβ τὴν εὐλογίαν καὶ ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ δωματίου, ὁ Ἡσαῦ ἐπιστρέψας ἐκ τοῦ κυνηγίου ἠτοίμασε τὰ φαγητὰ καὶ ἔφερεν αὐτὰ εἰς τὸν πατέρα του καὶ εἶπεν· «ὡς σηκωθῆ ὁ πατήρ μου νὰ φάγῃ ἀπὸ τὸ κυνήγιόν μου διὰ νὰ με εὐλογήσῃ». Ὁ δὲ Ἰσαὰκ ἀπήντησε· «ποῖος εἶσαι, τέκνον μου;» καὶ ἐκεῖνος ἀπεκρίθη· «ἐγὼ εἶμαι ὁ πρωτότοκός σου υἱός Ἡσαῦ». Καὶ ὁ Ἰσαὰκ ἐθαύμασε καὶ εἶπε· «ποῖος ἦτο λοιπὸν ἐκεῖνος, ὅστις με ἔφερε κυνήγιον καὶ ἔφαγον προτοῦ νὰ ἔλθῃς καὶ εὐλόγησα αὐτὸν καὶ εἶναι πλέον εὐλογημένος; ὁ ἀδελφός σου ἤλθε καὶ μετὰ δόλου ἔλαβε τὴν εὐλογίαν». Ὁ Ἡσαῦ τότε ἤρχισε πικρῶς νὰ κλαίῃ καὶ νὰ ζητῇ καὶ οὗτος εὐλογίαν. Ὁ δὲ πατήρ του λυπηθεὶς ἠύλόγησεν αὐτὸν τοιοῦτοτρόπως· «Ἐλε τὰ ἀγαθὰ τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς. ἀλλὰ με τὴν μάχαιράν σου θὰ ζήσης καὶ θὰ δουλεύσῃς εἰς τὸν ἀδελφόν σου Ἰακώβ».

ΠΟΡΙΣΜΑΤΑ. — 1. Ὁ Ἰακώβ λαμβάνει τὴν κυρίως εὐλογίαν τοῦ πατρὸς του, διότι ὁ Θεὸς αὐτὸν προώρισεν ὡς ἄξιον νὰ γίνῃ πατήρ πολλῶν γενεῶν. 2. Ἡ ἀπάτη καὶ ὁ δόλος, τὰ ὅποια συνέβουλευσεν εἰς τὸν Ἰακώβ ἢ Ρεβέκκα, δὲν μένουσιν ἀτιμώρητα παρὰ τοῦ Θεοῦ.

§ 14. Φυγὴ τοῦ Ἰακώβ εἰς Μεσοποταμίαν.

Ἡ ζωὴ τοῦ Ἰακώβ εὐρίσκετο πλέον ἐν κινδύνῳ διὰ τὸ μῖτος τοῦ ἀδελφοῦ του Ἡσαῦ, ἡ δὲ Ρεβέκκα, βλέπουσα τὸν

κίνδυνον τοῦτον, συνεβούλευσε τὸν Ἰακώβ νὰ ἀναχωρήσῃ καὶ νὰ καταφύγῃ εἰς Μεσοποταμίαν πρὸς τὸν ἀδελφὸν τῆς Λάβαν. Κατέπεισε δὲ καὶ τὸν σύζυγόν τῆς Ἰσαὰκ νὰ ἐπιτρέψῃ τὸν Ἰακώβ καὶ μεταβῆ εἰς τοὺς συγγενεῖς τῆς διὰ νὰ λάβῃ ἐκεῖθεν γυναῖκα. Ὁ Ἰακώβ λοιπὸν, ἄφ' οὗ ἔλαβε καὶ πάλιν τὴν εὐλογίαν τοῦ πατρὸς του ἀνεχώρησε διὰ τὴν Μεσοποταμίαν. Τὸ ἑσπέρας μετὰ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου ἐκοιμήθη καθ' ὁδόν, θέσας ὡς προσκεφάλαιον ἓνα λίθον· καὶ ἰδοὺ εἶδε τὸ ἐξῆς ὄνειρον : Εἶδε μίαν κλίμακα, ἣ ὅποια ἐστηρίζετο εἰς τὴν γῆν καὶ ἣ κορυφή τῆς ἔφθανεν εἰς τὸν οὐρανόν· καὶ οἱ ἄγγελοι τοῦ Θεοῦ ἀνέβαινον καὶ κατέβαινον ἐπ' αὐτῆς, εἰς δὲ τὴν κορυφὴν τῆς κλίμακος εὐρίσκετο ὁ Θεός, ὅστις εἶπεν εἰς τὸν Ἰακώβ· « Ἐγὼ εἶμαι ὁ Θεός τοῦ Ἀβραάμ καὶ τοῦ Ἰσαὰκ τῶν πατέρων σου· τὴν γῆν ταύτην εἰς τὴν ὅποιαν κοιμᾶσαι θὰ δώσω εἰς σέ καὶ τοὺς ἀπογόνους σου, τοὺς ὁποίους θὰ πληθύνω ὡς τὴν ἄμμον τῆς θαλάσσης· ἐγὼ θὰ σέ διαφυλάττω ὅπου καὶ ἂν ὑπάγῃς καὶ θὰ σέ ἐπιναφέρω εἰς τὴν γῆν ταύτην». Ὁ Ἰακώβ ἠγέρθη ἔντρομος ἐκ τοῦ ὕπνου καὶ ἐφώνησε· « πόσον φοβερός εἶναι ὁ τόπος οὗτος». ἔλαβε δὲ τὸν λίθον καὶ τὸν ἔστησεν ὡς στήλην, καὶ εἶπεν, ὁ τόπος οὗτος εἶναι οἶκος Θεοῦ.

Κατόπιν ὁ Ἰακώβ μετὰ ὁδοιπορίαν ὀλίγων ἡμερῶν ἔφθασεν εἰς Χαρράν, ὅπου ἔξω τῆς πόλεως ὑπῆρχε φρέαρ, εἰς τὸ ὅποιον οἱ ποιμένες ἐπότιζον τὰ ποίμνιά των. Ἐκεῖ ἐγνώρισε τὴν θυγατέρα τοῦ Λάβαν Ραχὴλ, ἣ ὅποια ἄμα ἔμαθεν, ὅτι εἶναι υἱὸς τῆς Ρεβέκκας, ἔτρεξε καὶ ἀνήγγειλε τὸ πρᾶγμα εἰς τὸν πατέρα τῆς. Ὁ δὲ Λάβαν μετέβη εἰς συνάντησιν τοῦ Ἰακώβ, τὸν ὅποιον κατεφίλησε καὶ παρέλαβεν εἰς τὴν οἰκίαν του. Ὁ

Ἰακώβ διηγήθη ὅσα συνέβησαν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ πατρὸς του. Ἄφ' οὗ δὲ ἐφιλοξενήθη ἐκεῖ ὀλίγον καιρὸν εἶπεν ὁ Λάβαν εἰς τὸν Ἰακώβ· «Δὲν θέλω νὰ μοὶ δουλεύσης δωρεάν, διότι εἶσαι συγγενὴς μου· εἰπέ μοι πόσον μισθὸν θέλεις ;» Ὁ δὲ Ἰακώβ ἀπήντησε· «Θὰ σοὶ δουλεύσω ἑπτὰ ἔτη διὰ τὴν Ραχὴλ, τὴν ὅποιαν θὰ λάβω ὡς γυναῖκα· καὶ ὁ Λάβαν τὸ ἐδέχθη.

Ὁ Ἰακώβ ἐδούλευσεν εἰς τὸν Λάβαν ἑπτὰ ἔτη, ἀλλὰ κατὰ τὴν ἐσπέραν τοῦ γάμου ὁ Λάβαν ἠπάτησε τὸν Ἰακώβ καὶ ἔδωκεν, ἀντὶ τῆς Ραχὴλ, τὴν μεγαλειτέρα του θυγατέρα Λείαν, ἣ ὅποια εἶχε τοὺς ὀφθαλμοὺς ἀσθενεῖς. Ὁ Ἰακώβ δὲν ἐνόησεν ἀμέσως τὴν ἀπάτην, διότι κατὰ τὴν συνθήειαν, ἡ νύμφη ἔφερε κάλυμμα εἰς τὸ πρόσωπον, ἀλλ' ὅτε τὴν πρῶταν ἀνεγνώρισε τὴν Λείαν, εἶπεν εἰς τὸν Λάβαν, διατί ἠπάτησεν αὐτόν. Ὁ δὲ Λάβαν, ἐδικαιολογήθη καὶ εἶπε· «Δὲν ὑπάρχει συνθήεια εἰς τὸν τόπον μας νὰ ὑπανδρεύηται ἡ νεωτέρα πρὸ τῆς μεγαλειτέρας. Δούλευσον καὶ ἄλλα ἑπτὰ ἔτη διὰ νὰ λάβῃς καὶ τὴν Ραχὴλ». Ὁ Ἰακώβ, ἐπειδὴ ἠγάπα τὴν Ραχὴλ, ἐδούλευσεν ἀκόμη ἑπτὰ ἔτη καὶ ἔλαβε καὶ τὴν Ραχὴλ. Ἐκ τῶν δύο τούτων συζύγων ὁ Ἰακώβ ἀπέκτησε δώδεκα υἱούς. Τὰ ὀνόματα αὐτῶν εἶναι : Ρουβὴν, Συμεὼν, Λευὶ, Ἰούδας, Ἰσάχαρ, Ζαβουλὼν, Δάν, Νεφθαλείμ, Γάδ, Ἀσήρ, Ἰωσήφ καὶ Βενιαμίν. Ἐξ ὅλων τῶν υἱῶν τοῦ ἠγάπα ὁ Ἰακώβ τοὺς δύο τελευταίους, διότι ἐγεννήθησαν ἐκ τῆς Ραχὴλ.

ΠΟΡΙΣΜΑΤΑ.— 1. Ὅπως ὁ Ἰακώβ ἀπέφυγε τὸν κίνδυνον τοῦ ἀδελφοῦ του, τοιοῦτοτρόπως καὶ πᾶς ἄνθρωπος ὡς πράττη ὅταν εὐρίσκηται εἰς κίνδυνον. 2. Ὁ Ἰακώβ ἠπάτησε τὸν πατέρα του, καὶ οὗτος ἀπατᾶται ἀπὸ τὸν Λάβαν, ἀπολαμβάνων τὰ ἴσα.

§ 15. Ἐπάνοδος τοῦ Ἰακώβ.

Ὁ Ἰακώβ πλησίον τοῦ πενθεροῦ του Λάβαν ἐδούλευσεν ἔκτος τῶν 14 ἐτῶν καὶ ἄλλα 6 ἔτη. Ὡς μισθὸν διὰ τὰ ἔτη ταῦτα ὁ Ἰακώβ συνεφώνησε μετὰ τοῦ Λάβαν νὰ λάβῃ ὅσα πρόβατα καὶ ὅσαι αἰγες θὰ γεννηθῶσι κατὰ τὸ διάστημα τοῦτο λευκὰ καὶ ποικίλα. Ὁ Ἰακώβ διὰ νὰ ἀποκτήσῃ πολλά ποίμνια ἔλαβε τρεῖς ράβδους καὶ ἀφ' οὗ ἐκαθάρισε τὸν φλοιόν, ἔρριψεν αὐτὰς ἐντὸς τῶν ποτιστηρίων τῶν ποιμνίων. Οὕτω δὲ τὰ ποίμνια, κατὰ θέαν θέλησιν, ἅμα ἠγγιζον τὰς ράβδους ἐκείνας ἐγέννων λευκὰ καὶ ποικίλα. Καὶ ἐντὸς τῶν ἐξ ἐτῶν τὰ ποίμνια τοῦ Ἰακώβ ἦσαν καὶ καλλίτερα καὶ περισσότερα ἀπὸ τὰ ἄλλα ποίμνια τοῦ Λάβαν, καὶ διὰ τοῦτο οὗτος ἤρχισε νὰ φθονῇ τὸν Ἰακώβ.

Ἄλλ' ὁ Ἰακώβ διετάχθη καθ' ὕπνον ὑπὸ τοῦ Θεοῦ νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν πατρίδα του, καὶ ἀφοῦ ἔλαβε τὰς δύο γυναῖκάς του καὶ τὰ τέκνα του καὶ ὅλα τὰ ποίμνια αὐτοῦ, ἀνεχώρησε κρυφίως τοῦ Λάβαν, ὅστις μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἔμαθε τοῦτο καὶ ἔσπευσε καὶ ἐπρόλαβε τὸν Ἰακώβ πλησίον τοῦ ὄρους Γαλαάδ. Ἐκεῖ ἐπῆλθε συμφιλίωσις αὐτῶν καὶ ἀπεχωρίσθησαν εἰρηνικῶς.

Ὁ Ἰακώβ ἐπειδὴ ἐφοβεῖτο τὴν ὀργὴν τοῦ Ἡσαῦ, ἔστειλε πρὸς αὐτὸν ἀνθρώπους μετὰ πολλῶν καὶ πλουσίων δώρων διὰ νὰ εἰδοποιήσωσι τὸν ἐρχομὸν αὐτοῦ. Ὅταν δὲ ὁ Ἡσαῦ ἐπληροφορήθη, ὅτι ὁ Ἰακώβ ἔρχεται, ἐξῆλθε μετὰ τετρακοσίων ἄλλων εἰς συνάντησίν του. Ἄλλ' ὁ Ἰακώβ μαθὼν τοῦτο ἐνόμισεν, ὅτι ὁ ἀδελφός του ἔρχεται νὰ τὸν καταδιώξῃ, καὶ διὰ

τοῦτο παρεκάλεσε τὸν Θεὸν νὰ τὸν σώσῃ ἀπὸ τὴν ὀργὴν τοῦ Ἡσαῦ. Ὁ Θεὸς τότε διὰ νὰ ἐνθαρρύνῃ τὸν Ἰακώβ ἐφάνη ἐν ὄραματι ὡς ἄνθρωπος καὶ ἐπάλαυτε μετὰ τοῦ Ἰακώβ καθ' ὅλην τὴν νύκτα χωρὶς νὰ τὸν νικήσῃ καὶ εἶπεν εἰς αὐτόν· «ἐπειδὴ ἐφάνης ἰσχυρὸς πρὸς τὸν Θεὸν θὰ εἶσαι ἰσχυρὸς καὶ πρὸς τοὺς ἀνθρώπους». Καὶ ὠνόμασεν ὁ Θεὸς τὸν Ἰακώβ με ἄλλο ὄνομα Ἰσραήλ.

Τὴν ἄλλην ἡμέραν συνητηθήσαν οἱ δύο ἀδελφοί, καὶ ὁ μὲν Ἰακώβ προσεκύνησε τὸν Ἡσαῦ καθὼς καὶ αἱ γυναῖκες αὐτοῦ καὶ τὰ τέκνα, ὁ δὲ Ἡσαῦ ἐνηγκάλισθη καὶ κατεφίλει τὸν Ἰακώβ, καὶ ἔκλαυσαν ἀμφότεροι. Κατόπιν προσέφερε πολλὰ δῶρα ὁ Ἰακώβ εἰς τὸν ἀδελφὸν του Ἡσαῦ, ὅστις ἠναγκάσθη διὰ τῆς βίας νὰ τὰ δεχθῆ. Καὶ ἡ μὲν μήτηρ αὐτῶν Ρεβέκκα δὲν ἐζήτησε νὰ ἴδῃ τὸν Ἰακώβ ἐπιστρέφοντα, ὁ δὲ πατὴρ αὐτῶν Ἰσαὰκ ἐζήτησεν ἔτη τινὰ κατόπιν καὶ ἀκολούθως ἀπέθανεν ἐν ἡλικίᾳ 180 ἐτῶν.

ΠΟΡΙΣΜΑΤΑ. — 1. Ὅπως ὁ Ἰακώβ παρεκάλεσε τὸν Θεὸν νὰ τὸν σώσῃ ἀπὸ τὴν ὀργὴν τοῦ Ἡσαῦ, καὶ κάθε ἄνθρωπος πρέπει νὰ παρεκαλῆ τὸν Θεὸν νὰ τὸν σώζῃ ἀπὸ πάντα κίνδυνον. 2. Εἰς τοὺς ἐχθρούς μας νὰ κίμωνομεν πάντοτε καλὸν διὰ νὰ καταπραΰνωμεν τὴν ὀργὴν των, ὅπως ἐπραΰνη καὶ ὁ Ἡσαῦ. 3. Ἡ Ρεβέκκα, διὰ τὴν ἀπάτην, τὴν ὁποίαν ἔκαμεν, ἀποθνήσκει χωρὶς νὰ ἴδῃ τὸν Ἰακώβ.

§ 16. Ὁ Ἰωσὴφ καὶ οἱ ἀδελφοί του.

Ὁ Ἰακώβ ἐξ ὅλων τῶν τέκνων του ἡγάπα περισσότερο τὸν Ἰωσήφ, διότι ἦτο ἐκ τῆς Ραχὴλ καὶ διότι ἦτο φρόνιμον καὶ

κλιόν πικρίδιον. Καί διὰ τοῦτο τὸν ἕκκευ φέρεμα πικρίδιον καὶ τὸν ἐκράτει πάντοτε μαζί του. Ἄλλ' οἱ ἀδελφοί, ἐπειδὴ ἐβίλεπον τὴν ἀγάπην ταύτην τοῦ πατρός των καὶ ἐπειδὴ ἐφοβοῦντο μήπως ὁ Ἰωσήφ γίνῃ ὁ κληρονόμος, ἤρχισαν νὰ φθονῶσιν αὐτόν. Τὸ μίσος τῶν ἀδελφῶν ἔγινε πολὺ μέγα, ὅταν ὁ Ἰωσήφ διηγήθη εἰς αὐτοὺς τὰ δύο ὄνειρα, τὰ ὁποῖα εἶδεν. Εἰς τὸ πρῶτον ὄνειρον ὁ Ἰωσήφ εἶδεν, ὅτι εὕρισκετο μαζί με τοὺς ἀδελφούς του, εἰς τὸν ἀγρὸν καὶ ἔδενον δεμάτια, καὶ τὸ μὲν ἀδικόν του δεμάτιον ἐστάθη ὄρθιον, τὰ δὲ δεμάτια τῶν ἀδελφῶν του ἔπεσον καὶ προσεκύνησαν αὐτό. Ὅταν ἤκουσαν οἱ ἀδελφοί του αὐτὸ τὸ ὄνειρον εἶπον· «μήπως θὰ γίνῃς βασιλεὺς καὶ κύριος ἡμῶν καὶ θὰ σέ προσκυνήσωμεν»; Εἰς τὸ δεύτερον ὄνειρον εἶδεν ὁ Ἰωσήφ, ὅτι ὁ ἥλιος, ἡ σελήνη καὶ ἕνδεκα ἀστέραι τὸν προσεκύνησαν. Τὸ ὄνειρον τοῦτο διηγήθη ὁ Ἰωσήφ εἰς τοὺς ἀδελφούς καὶ εἰς τὸν πατέρα του, ὅστις εἶπε· «τί σημαίνει τὸ ὄνειρον τοῦτο; μήπως ἐγὼ καὶ ἡ μήτηρ σου καὶ οἱ ἀδελφοί σου, θὰ ἔλθωμεν νὰ σέ προσκυνήσωμεν»; Εἰς τὸν Ἰακώβ ἔκρινεν ἐντύπωσιν τὰ ὄνειρα ταῦτα τοῦ Ἰωσήφ, ἐν ᾧ οἱ ἀδελφοί του τόσο ἐμίσησαν αὐτόν, ὥστε ἀπεφάσισαν νὰ τὸν φονεύσωσιν.

Ἐῦρον δὲ εὐκαιρίαν πρὸς τὸν κακὸν τοῦτον σκοπὸν, ἐν ᾧ μιαν ἡμέραν ἔστειλε τὸν Ἰωσήφ ὁ πατήρ του εἰς τοὺς ἀδελφούς διὰ νὰ ἴδῃ ἂν ὑγιαίνωσιν. Ἀμα δὲ οἱ ἀδελφοί εἶδον τὸν Ἰωσήφ εἶπον· αἰδοῦ ὁ ἐνυπνιαστής ἔρχεται· τώρα λοιπὸν ἄς τὸν φονεύσωμεν καὶ νὰ εἴπωμεν εἰς τὸν πατέρα μας, ὅτι κακὸν θηρίον κατέρχεν αὐτόν· καὶ ἄς ἴδωμεν τί σημαίνουσι τὰ ὄνειρα αὐτοῦ. Ὁ Ρουβὴν ὁμως συνεβούλευσε τοὺς ἀδελφούς· μὴ χύτωσι τὸ αἷμα τοῦ ἀδελφοῦ των, ἀλλὰ νὰ ρίψωσιν αὐτόν εἰς ἕνα λάκκον, ὅπουθεν ἐσκέπετο νὰ τὸν σώσῃ. Ἐγένε

δεκτή ἢ συμβουλή αὐτῆ, καὶ ὅταν ἐπλησίασεν ὁ Ἰωσήφ, οἱ ἀδελφοὶ τοῦ τὸν συνέλαβον καὶ ἀφ' οὗ ἀφήρεσαν τὸ ποικίλον φόρεμα, τὸν ἔρριψαν εἰς τὸν λάκκον. Μετ' ὀλίγον ἐκάθησαν καὶ ἔτρωγον.



Ἡ πώλησις τοῦ Ἰωσήφ.

Ἐν τῷ μεταξύ διήρχοντο ἐκεῖθεν ἔμποροι Ἰσραηλιταί, οἱ ὅποιοι μετέβαινον εἰς Αἴγυπτον. Τότε ὁ Ἰούδας εἶπεν εἰς τοὺς ἀδελφοὺς τοῦ «Ποίαν ὠφέλειαν θὰ ἔχωμεν ἂν φονεύσωμεν τὸν ἀδελφόν μας; ἂς πωλήσωμεν αὐτὸν εἰς τοὺς ἐμπόρους τούτους». Καὶ οἱ ἀδελφοὶ ἐδέχθησαν τοῦτο, καὶ ἐπώλησαν τὸν Ἰωσήφ εἰς τοὺς Ἰσραηλίτας εἴκοσι χρυσᾶ νομίσματα. Ὁ Ρουβὴν ἀπουσίαζε κατὰ τὴν πώλησιν, ἔπειτα δὲ ἀφ' οὗ ἔμαθε τὸ γεγονός ἔσχισε τὰ ἱμάτιά του. Οἱ δὲ ἄλλοι ἀδελφοὶ ἔσφαξαν ἑρίφιον καὶ μὲ τὸ αἷμα αὐτοῦ ἔβαψαν τὸ ποικίλον φόρεμα, τὸ ὁποῖον παρουσίασαν εἰς τὸν πατέρα των λέγοντες· «μήπως τὸ φόρεμα τοῦτο εἶναι τοῦ Ἰωσήφ; τὸ εὔρομεν εἰς τὸν ἀγρόν».

Ὁ Ἰακώβ ἐγνώρισεν ἀμέσως τὸ ποικίλον φόρεμα, ἔσχισε τὰ ἱμάτιά του καὶ ἔκλαιεν ἀπαρηγόρητος, λέγων· «κακὸν θηρίον κατέφαγεν αὐτόν». Συνῆλθον οἱ υἱοὶ του καὶ ὅλοι οἱ ἄλλοι συγγενεῖς καὶ ἤθελον νὰ τὸν παρηγορήσωσιν, ἀλλ' οὗτος ἔλεγε· «δὲν θὰ παύσω τὸ πένθος ἕως ὅτου καταβῶ εἰς τὸν ᾄδην πρὸς τὸν υἱόν μου».

ΠΟΡΙΣΜΑΤΑ. — 1. Ὁ φθονερός ἄνθρωπος τόσον τυφλώνεται ἀπὸ τὸ πάθος τοῦ φθόνου, ὥστε λησμονεῖ καὶ τὸ ἴδιόν του αἷμα. 2. Οἱ ἀδελφοὶ τοῦ Ἰωσήφ πρῶτον ἔρριψαν αὐτὸν εἰς τὸν λάκκον, ἔπειτα τὸν ἐπώλησαν καὶ κατόπιν ἠπάτησαν τὸν πατέρα των· ἐκ τούτου βλέπομεν, ὅτι ἡ μία ἁμαρτία γεννᾷ ἄλλην, καὶ αὐτὴ πάλιν γεννᾷ ἄλλην.

Ρητόν. «Ὁπου ζῆλος καὶ ἐρίθεια, ἐκεῖ ἀκαταστασία καὶ πᾶρ φαῦλον πρᾶγμα». (Ἰακ. 3, 16).

§ 17. Ὁ Ἰωσήφ παρὰ τῷ Πετεφρῆ
καὶ κατόπιν ἐν τῇ φυλακῇ.

Οἱ ἔμποροι Ἰσραηλῆται ἔφερον τὸν Ἰωσήφ εἰς Αἴγυπτον καὶ τὸν ἐπώλησαν εἰς τὸν Πετεφρῆν, ἀρχιμάγειρον τοῦ βασιλέως Φαραώ. Ὁ Πετεφρῆς ἠγάπησε τὸν Ἰωσήφ διὰ τὰς πολλὰς ἀρετάς του, καὶ ἔκαμεν αὐτὸν οἰκονόμον ἐπὶ τοῦ οἴκου αὐτοῦ. Ὁ δὲ Θεὸς ηὐλόγει τὸν οἶκον τοῦ Πετεφρῆ. Ἡ σύζυγος ὁμως τοῦ Πετεφρῆ ἦτο πονηρὰ γυνὴ καὶ ἐμίσει τὸν Ἰωσήφ, καὶ διὰ τοῦτο ἡμέραν τινα ψευδῶς κατηγορήσεν αὐτὸν εἰς τὸν σύζυγόν της, ὅστις ἀδίκως ὀργισθεὶς ἐναντίον τοῦ Ἰωσήφ, ἔκλεισεν αὐ-

τὸν ἐντὸς τοῦ δεσμωτηρίου, ὅπου ἐφυλακίζοντο οἱ δεσμῶται τοῦ βασιλέως. Ἄλλ' ὁ Θεὸς καὶ ἐκεῖ ἐπέβλεπε τὸν Ἰωσήφ, καὶ διὰ τοῦτο ὁ ἀρχιδεσμοφύλαξ ἀφῆκεν ἐλεύθερον τὸν Ἰωσήφ καὶ τῷ ἔδωκεν ἐξουσίαν νὰ φυλάττῃ τοὺς ἐκεῖ φυλακισμένους.

Μετ' ὀλίγον καιρὸν ὁ Φαροὺ ἐφυλάκισεν εἰς τὸ δεσμωτήριον τοῦτο τὸν ἀρχιοινοχόον αὐτοῦ καὶ τὸν ἀρχισιτοποιόν, διότι ἡμάρτησαν εἰς αὐτόν. Καὶ τοὺς δεσμώτας τούτους ὁ Ἰωσήφ εἶχεν ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν. Συνέβη μίαν νύκτα νὰ ἴδωσιν οἱ δύο οὗτοι ἀπὸ ἑν ὄνειρον, καὶ διὰ τοῦτο τὴν πρωίαν ἦσαν τετραγμένοι καὶ συλλογισμένοι. Ὅτε δὲ ὁ Ἰωσήφ τοὺς ἠρώτησε τὴν αἰτίαν τῆς ταρχῆς των, ἐκείνοι ἀπήντησαν, ὅτι εἶδον ὄνειρα καὶ δὲν ὑπάρχει κανεὶς νὰ τὰ ἐρμηνεύσῃ. Καὶ ὁ Ἰωσήφ ἀπήντησε· «Μήπως διὰ τῆς βοήθειάς τοῦ Θεοῦ δὲν ἐρμηνεύονται ταῦτα; διηγήθητε λοιπὸν τὰ ὄνειρα».



Ὁ Ἰωσήφ ἐν τῇ φυλακῇ ἐξηγεῖ τὰ ὄνειρα.

Ὁ ἀρχαιονοχός τότε διηγήθη τὸ ὄνειρόν του ὡς ἑξῆς· «Εἶδον ἀπέναντί μου μίαν ἄμπελον, εἰς ταύτην δὲ ὑπῆρχον τρία κλήματα με ὠρίμους σταφυλάς, ἐκράτουν δὲ τὸ ποτήριον τοῦ Φαραῶ εἰς τὰς χεῖράς μου, καὶ εἰς αὐτὸ ἔθλιψα σταφυλὴν καὶ προσέφερον τὸ ποτήριον εἰς τὸν Φαραῶ διὰ νὰ πῆ». Ὁ δὲ Ἰωσήφ εἶπε· «Τὸ ὄνειρόν σου σημαίνει, ὅτι μετὰ τρεῖς ἡμέρας ὁ Φαραῶ καὶ πάλιν θὰ σέ τοποθετήσῃ εἰς τὴν προτέραν σου θέσιν, διότι τὰ τρία κλήματα εἶναι τρεῖς ἡμέραι». Περεκάλεσε δὲ αὐτὸν ὁ Ἰωσήφ νὰ μὴ τὸν λησμονήσῃ, ἀλλὰ νὰ τὸν ἐνθυμηθῇ ἐν τῇ εὐτυχίᾳ του, καὶ νὰ μεσιτεύσῃ εἰς τὸν Φαραῶ, διότι ἐφυλακίσθη χωρὶς νὰ κάμῃ κανέν κακόν. Κατόπιν καὶ ὁ ἀρχισιτοποιὸς εἶπε· «Μοὶ ἐφάνη, ὅτι ἐκράτουν τρία κάνιστρα ἐπὶ τῆς κεφαλῆς μου· εἰς δὲ τὸ ἐπάνω κάνιστρον ὑπῆρχον διάφορα γλυκύσματα, ἀπὸ ὅσα τρώγει ὁ Φαραῶ, καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ ἤρχοντο καὶ ἔτρωγον αὐτά». Ὁ δὲ Ἰωσήφ ἀπεκρίθη· «Τὸ ὄνειρόν σου σημαίνει, ὅτι μετὰ τρεῖς ἡμέρας ὁ Φαραῶ θὰ κόψῃ τὴν κεφαλὴν σου καὶ θὰ σε κρεμάσῃ, τὰ δὲ ὄρνεα θὰ τρώγωσι τὰς σάρκας σου». Μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἀληθῶς ὁ μὲν ἀρχισιτοποιὸς ἐκρεμάσθη, ὁ δὲ ἀρχαιονοχός προσεκληθὴ εἰς τὴν θέσιν του, ἀλλὰ ἐλησμονήσεν ἐντελῶς τὸν Ἰωσήφ ἀπὸ τὴν χαρὰν του. >

ΠΟΡΙΣΜΑ.—Ὄταν ἀδικώμεθα ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους, πρέπει νὰ ὑπομένωμεν τὴν ἀδικίαν, διότι ἡ δικαιοσύνη τοῦ Θεοῦ δὲν θὰ βραδύνη νὰ μᾶς δικαιώσῃ.

§ 18. Ἀνύψωσις τοῦ Ἰωσήφ.

Μετὰ δύο ἔτη εἶδε καὶ ὁ Φαραὼ ἐν μιᾷ καὶ τῇ αὐτῇ νυκτί, δύο ὄνειρα. Πρῶτον εἶδεν, ὅτι εὕρισκετο πλησίον τοῦ Νείλου ποταμοῦ καὶ ἐξ αὐτοῦ ἀνέβησαν ἑπτὰ ἀγελάδες παχειαὶ καὶ ὠραιαὶ καὶ ἔβροσκον· κατόπιν δὲ τούτων ἀνέβησαν ἐκ τοῦ Νείλου ἄλλαι ἑπτὰ ἀγελάδες ἰσχναὶ καὶ ἄσχημοι, αἱ ὁποῖαι κατέφρχον τὰς πρῶτας ἀγελάδας. Ἐκ τοῦ ὄνειρου τούτου ἐξύπνησεν ὁ Φαραὼ, καὶ ἔπειτα πάλιν ἐκοιμήθη. Ἄλλ' εἶδε καὶ δεύτερον ὄνειρον. Τῷ ἐφάνη, ὅτι ἐκ τῆς ἰδίας ρίζης ἐβλάστησαν ἑπτὰ στάχυες μεστωμένοι καὶ ἐκλεκτοί, καὶ κατόπιν ἐφύτρωσαν ἄλλοι ἑπτὰ στάχυες λεπτοὶ καὶ κακοί, οἱ ὁποῖοι κατέπιον τοὺς πρῶτους στάχεις. Ἐξύπνησε πάλιν ὁ Φαραὼ τεταραγμένος καὶ ἐσκέπτετο τί σημαίνουσι τὰ ὄνειρα ταῦτα. Τὴν πρωίαν δὲ προσεκάλεσε ὄλους τοὺς σοφοὺς καὶ ἐξηγητὰς τῆς Αἰγύπτου διὰ νὰ μάθῃ τὴν σημασίαν τῶν ὀνειρων. Δυστυχῶς ὁμως κανεὶς ἐξ ὄλων δὲν ἠδυνήθη νὰ ἐξηγήσῃ τὰ ὄνειρα.

Τότε ὁ ἀρχαιονοχὸς ἐνεθυμήθη τὸν Ἰωσήφ καὶ εἶπεν εἰς τὸν Φαραὼ: «εἰς τὴν φυλακὴν ὑπάρχει εἰς νεανίας ἕβραῖος, ὅστις ἐξήγησεν ὀρθῶς τὰ ὄνειρα, τὰ ὁποῖα εἶδομεν ἐγὼ καὶ ὁ ἀρχισιτοποιός». Ὁ Φαραὼ ἀμέσως ἔστειλε διὰ νὰ φέρωσι τὸν Ἰωσήφ, εἰς τὸν ὁποῖον ἔπειτα διηγήθη τὰ ὄνειρα. Ὁ δὲ Ἰωσήφ ἀκούσας τὰ ὄνειρα εἶπε: «Βασιλεῦ, καὶ τὰ δύο σου ὄνειρα σημαίνουσιν ἓν καὶ τὸ αὐτὸ πράγμα· αἱ ἑπτὰ πρῶται ἀγελάδες παχειαὶ καὶ ὠραιαὶ, καὶ οἱ ἑπτὰ πρῶτοι στάχυες μεστωμένοι καὶ ἐκλεκτοὶ φανερώουσιν, ὅτι ἑπτὰ ἔτη θὰ γίνῃ μεγάλη

εὐθηνία καὶ εὐφορία καθ' ὄλον τὸ βασιλείον σου. Αἱ δὲ ἑπτὰ ἀγγελάδες ἰσχυραὶ καὶ ἄσχημοι καὶ οἱ ἑπτὰ στάχυες λεπτοὶ καὶ μαλακοὶ φανερώνουσιν, ὅτι ὑστερονῶν ἀπὸ τὰ ἑπτὰ ἔτη τῆς εὐφορίας θὰ γίνῃ ἐπὶ ἑπτὰ ἔτη μεγάλη ἀκαρπία καὶ δυστυχία. Ἐπειδὴ δὲ τὸ ὄνειρον ἐδευτερώθη, διὰ τοῦτο ταχέως καὶ θὰ ἀληθεύσῃ. Εὐρὲ λοιπὸν ἄνθρωπον κατάλληλον νὰ συνάξῃ εἰς τὰς ἀποθήκας ὅλους τοὺς καρπούς τῶν ἑπτὰ ἐτῶν τῆς εὐφορίας, διὰ νὰ χρησιμεύσωσι διὰ τὰ ἄλλα ἑπτὰ ἔτη τῆς πείνης».

Ὁ Φαραὼ νύχαριστήθη ἀπὸ τὴν ἐξήγησιν ταύτην καὶ ἀπὸ τὴν συμβουλήν τοῦ Ἰωσήφ, καὶ εἶπεν εἰς αὐτόν· «Ἐπειδὴ ὁ Θεὸς ἔδειξεν εἰς σέ ὅλα ταῦτα, δὲν ὑπάρχει ἄνθρωπος φρονιμώτερος ἀπὸ σέ καὶ καταλληλότερος. Σὺ θὰ γίνῃς ἄρχων δεύτερος ἐπάνω εἰς τὸν λαόν μου ἀπὸ σήμερον». Καὶ ἔδωκεν ὁ Φαραὼ τὸ δακτύλιόν του εἰς τὸν Ἰωσήφ καὶ τὸν ἐνέδυσσε στολήν βασιλικήν, ἔπειτα δὲ τὸν ἀνεβίβασεν εἰς βασιλικὴν ἄμαξαν καὶ διέταξε κήρυκα νὰ κηρύξῃ εἰς τὸν λαόν, ὅτι ὁ Ἰωσήφ εἶναι δεύτερος ἄρχων ἐφ' ὅλης τῆς Αἰγύπτου.

ΠΟΡΙΣΜΑ.— Οἱ εὐσεβεῖς καὶ ἐνάρετοι ἄνθρωποι μὲ τὴν ὑπομονήν, τὴν ὁποίαν δεικνύουσι πρὸς ὅλας τὰς ἀδικίας τῶν ἀνθρώπων, ἀνταμείβονται παρὰ τοῦ Θεοῦ μὲ τὰ μεγαλῆτερα ἀξιώματα.

Τροπῆριον. «Ὁ Ἰακώβ ὠδύρετο τοῦ Ἰωσήφ τὴν στέφνησιν, καὶ ὁ γενναῖος ἐκάθητο ἄρματι, ὡς βασιλεὺς τιμωμένος· τῆς Αἰγυπτίας γὰρ τότε ταῖς ἡδοναῖς μὴ δουλεύσας, ἐκτεδοξάζετο παρὰ τοῦ βλέποντος τὰς τῶν ἀνθρώπων καρδίας, καὶ νέμοντος στέφος ἄφθαρτον». (Κοντάκ. Μ. Δευτέρας).

§ 19. Πρώτη μετάβασις τῶν ἀδελφῶν τοῦ Ἰωσήφ εἰς Αἴγυπτον.

Ὁ Ἰωσήφ κατὰ τὰ ἑπτὰ ἔτη τῆς εὐφορίας ἐσύναξεν εἰς μεγά-
λας ἀποθήκας ὅλους τοὺς περισσεύοντας σίτους τῆς γῆς
Αἰγύπτου. Ὅταν δὲ ἔφθασαν τὰ ἄλλα ἑπτὰ ἔτη τῆς δυστυ-
χίας ἤνοιξε τὰς ἀποθήκας καὶ ἤρχισε νὰ πωλῇ σίτον εἰς
ὅλους τοὺς κατοίκους. Ἄλλ' ἡ φοβερὰ πείνη δὲν ἦτο μόνον
εἰς τὴν Αἴγυπτον, ἦτο καὶ εἰς τὴν γῆν Χαναάν, ὅπου κατώκει
ὁ Ἰακώβ. Ὅταν δὲ ἔμαθεν ὁ Ἰακώβ ὅτι πωλεῖται σίτος εἰς
τὴν Αἴγυπτον εἶπεν εἰς τοὺς υἱοὺς του· «ὑπάγετε εἰς τὴν
Αἴγυπτον καὶ ἀγοράσατε σίτον διὰ νὰ μὴ ἀποθάνωμεν». Κα-
τὰ ἐπέστειλε τοὺς δέκα υἱοὺς του εἰς τὴν Αἴγυπτον, κρατήσαν-
τες πλησίον του τὸν Βενιαμίν, διὰ νὰ μὴ πάθῃ καὶ οὗτος κανὲν
κακόν.

Ὅτε ἦλθον εἰς Αἴγυπτον οἱ δέκα υἱοὶ τοῦ Ἰακώβ, παρού-
σιασθησαν ἐνώπιον τοῦ Ἰωσήφ, τὸν ὁποίον καὶ προσεκύνησαν
χωρὶς νὰ τὸν γνωρίσωσιν. Ἐκεῖνος ὁμως ἀνεγνώρισεν αὐτοὺς
καὶ ἐνεθυμήθη ἀμέσως τὰ ὄνειρα, τὰ ὁποῖα εἶδεν ἐν τῇ πατρικῇ
του οἰκίᾳ. Ἄλλ' ἐπειδὴ ἤθελε νὰ μάθῃ περὶ τοῦ πατρὸς του
καὶ τοῦ Βενιαμίν, καὶ διὰ νὰ δοκιμάσῃ αὐτοὺς ἂν τῶρα ἔγι-
ναν καλοὶ ἄνθρωποι, τοὺς εἶπε μὲ σκληρὸν τρόπον· «Εἰσθε
κατάσκοποι καὶ ἦλθετε νὰ κατασκοπεύσητε τὴν χώραν». Οὗτοι
δὲ ἀπήντησαν· «Ὅχι, κύριε, δὲν εἴμεθα κατάσκοποι, ἀλλ'
εἴμεθα ἄνθρωποι εἰρηνικοί, τέκνα ἐνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ πατρὸς.
Εἴμεθα δώδεκα ἀδελφοί, ἀλλ' ὁ μὲν νεώτερος ἔμεινε πλησίον
τοῦ γέροντος πατρὸς μας, ὁ δὲ ἄλλος ἀπέθανεν». Ὁ Ἰωσήφ

καὶ πάλιν προσεποιεῖτο, ὅτι δὲν πιστεύει εἰς ὅσα λέγουσι καὶ εἶπε· «Τότε μόνον θὰ σᾶς πιστεύσω, ὅτι δὲν εἰσθε κατάσκοποι, ἐὰν ὑπάγη εἰς ἀπὸ σᾶς καὶ φέρῃ ἐδῶ τὸν νεώτερον ἀδελφόν σας, διότι ἀλλέως δὲν θὰ ἐξέλθητε ἐκ τῆς χώρας ταύτης». Διέταξε δὲ καὶ τοὺς ἐφυλάκισαν ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας. Τὴν δὲ τρίτην ἡμέραν εἶπε πάλιν πρὸς αὐτούς· «Ἴδού, μόνον ἓνα θὰ κρατήσω ἀπὸ σᾶς εἰς τὴν φυλακὴν, οἱ δὲ ἄλλοι ὑπάγετε μὲ τὸν σίτον καὶ φέρετε τὸν νεώτερον ἀδελφόν σας ἐδῶ, διότι ἀλλέως θὰ ἀποθάνητε». Ἀκούσαντες ταῦτα οἱ δέκα ἀδελφοὶ ἐλυπήθησαν καὶ εἶπον μεταξύ των· «Ἐπράξαμεν μέγα ἀμαρτήμα εἰς τὸν ἀδελφόν μας, καὶ διὰ τοῦτο τώρα πάσχομεν». Ὁ δὲ Ρουβὴν εἶπε· «δὲν σᾶς εἶπον νὰ μὴ κάμητε ἀδικίαν εἰς τὸ παιδίον καὶ δὲν μὲ ἠκούσατε; Ἴδού τώρα τὸ αἷμα αὐτοῦ ζητεῖ ἐκδίκησιν». Ταῦτα ἔλεγον, νομίζοντες, ὅτι ὁ Ἰωσήφ δὲν ἔννοεῖ τὴν γλῶσσαν, διότι οὗτος συνεννοεῖτο μὲ αὐτοὺς μὲ διερμηνεῖα.

Συνεκινήθη ἐκ τῶν λόγων τούτων ὁ Ἰωσήφ καὶ ἀπεμακρύνθη ἀπ' αὐτῶν καὶ ἔκλαυσε. Κατόπιν δὲ ἀπ' οὗ ἐπέστρεψε πάλιν, ἔλαβε τὸν Συμεὼν καὶ τὸν ἔδεσεν ἐνώπιον ὄλων καὶ τὸν ἐφυλάκισε, τοὺς δὲ ἄλλους ἀφήκε νὰ ἐπιστρέψωσιν εἰς τὴν πατρίδα των. Εἰς δὲ τοὺς ὑπηρέτας εἶπε νὰ γεμίσωσι τοὺς σάκκους σίτον καὶ νὰ θέσωσι κρυφίως ἐντὸς τῶν σάκκων καὶ τὰ χρήματα ἐνὸς ἐκάστου ἀδελφοῦ. Ὄταν δὲ οἱ υἱοὶ τοῦ Ἰακώβ ἔφθασαν εἰς τὴν γῆν Χαναάν, καὶ εὔρον τὰ χρήματα ἐντὸς τῶν σάκκων, ἠπόρησαν διὰ τοῦτο καὶ ἐφοβήθησαν μήπως ὁ ἄρχων τῆς Αἰγύπτου θὰ τοὺς θεωρήσῃ ὡς κλέπτας· διηγήθησαν δὲ τὰ πάντα εἰς τὸν πατέρα των. Ἀκούων ταῦτα ὁ Ἰακώβ ἐλυπήθη καὶ εἶπεν· «Ὁ Ἰωσήφ δὲν ὑπάρχει πλέον, ὁ Συμεὼν ἐκρατήθη εἰς τὴν Αἴγυπτον, καὶ τώρα ζητεῖτε νὰ

λάβητε καὶ τὸν Βενιαμὶν, δὲν θὰ ἀφήσω ποτὲ αὐτὸν διὰ νὰ χαθῆ καὶ οὗτος καθ' ὁδόν, διότι ἡ ἀπουσία του ταχέως θὰ μοι φέρῃ τὸν θάνατον».

ΠΟΡΙΣΜΑΤΑ.— 1. Ἡ συνείδησις τοῦ ἁμαρτωλοῦ ἀνθρώπου οὐδέποτε ἡσυχάζει, ἀλλὰ εἰς κάθε περίστασιν βασανίζει τὸν ἄνθρωπον, καθὼς φαίνεται εἰς τοὺς ἀδελφούς τοῦ Ἰωσήφ. 2. Ὁ Ἰωσήφ ἐνῶ ἠδύνατο νὰ τιμωρήσῃ τοὺς ἀδελφούς του διὰ τὴν ἀδικίαν, ὅχι μόνον δὲν κάμνει τοῦτο, ἀλλ' οὔτε τοὺς μισεῖ, τοῦναντίον δὲ λυπεῖται καὶ κλαίει διὰ τὴν στενοχωρίαν των. Ἴδου λαμπρὸν παράδειγμα διὰ τοὺς ἀνθρώπους.

§. 20. Δευτέρα μετάβασις τῶν ἀδελφῶν τοῦ Ἰωσήφ εἰς Αἴγυπτον.

Ὅταν ὁ σίτος ἐτελείωσεν, ὁ Ἰακώβ εἶπεν εἰς τοὺς υἱούς του νὰ μεταβῶσι πάλιν εἰς τὴν Αἴγυπτον διὰ νὰ ἀγοράσωσι σίτον. Ἄλλ' οἱ υἱοὶ του εἶπον, ὅτι εἶναι ἀδύνατον νὰ ὑπάγωσι χωρὶς τὸν Βενιαμὶν, διότι ὁ ἄρχων τῆς Αἰγύπτου θὰ τοὺς τιμωρήσῃ μὲ θάνατον. Ὁ Ἰακώβ καὶ πάλιν δὲν ἐπέιθετο νὰ ἀφήσῃ τὸν Βενιαμὶν, μόλις δὲ ἐπέισθη κατόπιν ὑπὸ τοῦ Ἰούδα, ὁ ὁποῖος ὑπεσχέθη, ὅτι αὐτὸς ἀναλαμβάνει νὰ ἐπαναφέρῃ τὸν Βενιαμὶν σῶον καὶ ὑγιῆ. Καὶ τότε ὁ Ἰακώβ ἔδωκε τὸν Βενιαμὶν καὶ εἶπεν εἰς τοὺς υἱούς του νὰ λάβωσι διάφορα δῶρα διὰ τὸν ἄρχοντα τῆς Αἰγύπτου, καὶ νὰ ἐπιστρέψωσι καὶ τὰ χρήματα, τὰ ὁποῖα εὐρέθησαν εἰς τοὺς σάκκους των. Οἱ δὲ υἱοὶ τοῦ Ἰακώβ παραλαβόντες καὶ τὸν Βενιαμὶν μετέβησαν εἰς Αἴγυπτον. Ὁ Ἰωσήφ ἅμα ἔμαθε τὸν ἐρχομὸν τῶν ἀδελφῶν του, διέ-

ταξεν εἰς τοὺς ὑπηρέτας του νὰ εἰσαγάγωσιν αὐτοὺς εἰς τὴν οἰκίαν του καὶ νὰ ἐτοιμάσωσι τράπεζαν διὰ τὴν μεσημβρίαν. Οὗτοι δὲ ὅταν εἰσῆλθον εἰς τὴν οἰκίαν ἐφοβήθησαν, μήπως πάθωσι κακὸν διὰ τὰ χρήματα, καὶ εἶπον εἰς τὸν οἰκονόμον τῆς οἰκίας, ὅτι εὖρον ἐντὸς τῶν σάκκων τὰ χρήματα, τὰ ὅποια ἔφερον ὀπίσω. Ἄλλ' ὁ οἰκονόμος εἶπε· «Μὴ φοβεῖσθε, τὰ χρήματα ταῦτα σὰς ἔδωκεν ὁ Θεὸς τῶν πατέρων σας». Ἐφερε δὲ καὶ τὸν Συμεὼν ἐκ τῆς φυλακῆς καὶ ἔδωκεν εἰς αὐτοὺς ὕδωρ διὰ νὰ πλύνωσι τοὺς πόδας των.

Κατόπιν ἦλθε καὶ ὁ Ἰωσήφ, τὸν ὅποιον ἅμα εἶδον οἱ ἀδελφοὶ του ἔπεσον καὶ προσεκύνησαν καὶ προσέφερον εἰς αὐτὸν τὰ δῶρα. Οὗτος τοὺς ἠρώτησεν ἂν ὑγιαίνει ὁ γέρον πατήρ των, καὶ ἐκείνοι ἀπήντησαν· «ὕγιαίνει ὁ πατήρ μας, ὁ δούλός σου». Ἐπειτα ἰδὼν τὸν ὁμομήτριον ἀδελφὸν του Βενιαμίν, εἶπεν· «Οὗτος εἶναι ὁ νεώτερος ἀδελφός»; καὶ εἶπεν εἰς αὐτόν· «ὁ Θεὸς νὰ σε εὐλογήσῃ, τέκνον μου»· τόση δὲ ἦτο ἡ συγκινησις του, ὥστε δὲν ἠδυνήθη νὰ ὀμιλήσῃ περισσότερον καὶ μετέβη εἰς τὸ δωμάτιόν του, ὅπου ἔκλαυσε. Ἀκολούθως ἄφ' οὗ ἔνιψεν τοὺς ὀφθαλμούς του, ἐπέστρεψε πάλιν εἰς τοὺς ἀδελφούς του καὶ διέταξε νὰ ἐτοιμασθῇ ἡ τράπεζα. Καὶ διὰ μὲν τὸν Ἰωσήφ ἠτοιμάσθη ἄλλη τράπεζα, κατὰ τὴν συνήθειαν τῶν Αἰγυπτίων, διὰ δὲ τοὺς ἀδελφούς του ἄλλη τράπεζα, εἰς τὴν ὅποιαν ἐκάθησαν οὗτοι κατὰ τὴν ἡλικίαν. Ὅλα ταῦτα καθὼς καὶ ἡ πενταπλάσια μερὶς τοῦ φαγητοῦ τοῦ Βενιαμίν, ἔκράτουν αὐτοὺς εἰς θαυμασμὸν πολύν.

ΠΟΡΙΣΜΑ.—Ὅπως ὁ Ἰωσήφ ἐδοκίμασε φόβον καὶ στενοχωρίαν πρότερον, τοιοῦτοτρόπως καὶ οἱ ἀδελφοὶ του τώρα δοκιμάζουσι τὸν αὐτὸν φόβον καὶ τὴν ἰδίαν στενοχωρίαν· ἅς διδαχθῶσι λοιπὸν ὅσοι

μισοῦσι καὶ τυρρανοῦσιν ἀσπλάχνως τοὺς ἀδελφούς των χριστιανούς, ὅτι καὶ αὐτοὶ θὰ περιπέσωσιν εἰς τὰς ἰδίας θλίψεις, μὲ τὰς ὁποίας ἐτυρράνηταν ἐκείνους.

§ 21. Ἡ φανέρωσις τοῦ Ἰωσήφ εἰς τοὺς ἀδελφούς του.

Ὁ Ἰωσήφ ἀκόμη ἤθελε νὰ δοκιμάσῃ, ἐὰν οἱ ἀδελφοὶ του μετενόησαν εἰλικρινῶς δι' ὅσα ἔκαμον εἰς αὐτόν. Καὶ διὰ τοῦτο διέταξε τὸν οἰκονόμον, ἀφοῦ γεμισθῶσιν οἱ σάκκοι νὰ βάλῃ ἐντὸς αὐτῶν τὰ χρήματα πάλιν, καθὼς καὶ τὸ ἀργυροῦν ποτήριόν του εἰς τὸν σάκκον τοῦ Βενιαμίν. Καὶ ὁ μὲν οἰκονόμος ἔκαμε κατὰ τὴν διαταγὴν τοῦ Ἰωσήφ, οἱ δὲ ἔνδεκα ἀδελφοί, λαβόντες τὸν σίτον ἀνεχώρησαν τὴν πρωΐαν.

Μόλις ὁμως ἀπεμακρύνθησαν ὀλίγον ὁ Ἰωσήφ εἶπεν εἰς τὸν οἰκονόμον· «Ὑπαγε, καταδίωξον τοὺς ἀνθρώπους τούτους καὶ εἰπέ εἰς αὐτούς· διατί ἀνταπεδώκατε κακὰ ἀντὶ καλῶν; διατί ἐκλέψατε τὸ ἀργυροῦν ποτήριον τοῦ κυρίου μου»; Ὅταν ὁ οἰκονόμος ἐπρόφθισε τοὺς ἔνδεκα ἀδελφούς καὶ εἶπε τοὺς λόγους τούτους, ἐκείνοι ἐταράχθησαν καὶ εἶπον· «Ἡμεῖς δὲν ἐκάμομεν τοιοῦτον πρᾶγμα. Ἰδοὺ οἱ σάκκοι καὶ ἐὰν εὑρεθῇ τὸ ἀργυροῦν ποτήριον, τότε θὰ γίνωμεν ὅλοι δοῦλοι τοῦ κυρίου σου». Ὁ οἰκονόμος ἤρχισε νὰ ἐξετάζῃ τοὺς σάκκους καὶ εὑρέθη τὸ ποτήριον εἰς τὸν σάκκον τοῦ Βενιαμίν. Καὶ οἱ ἀδελφοὶ ἰδόντες τοῦτο ἔσχισαν τὰ ἱμάτια των ἐκ τῆς λύπης καὶ ἐπέστρεψαν ὀπίσω εἰς τὴν Αἴγυπτον.

Ὁ Ἰωσήφ τότε εἶπε πρὸς αὐτούς· «Διχαί ἐκάματε τὸ πρᾶγμα τοῦτο»; ἐκείνοι δὲ δὲν ἤξευρον πῶς νὰ δικαιολογήθωσι καὶ εἶπον· «Ἰδοὺ ὅλοι ἡμεῖς εἴμεθα δοῦλοι σου». Ὁ δὲ

τήν ἀπεκρίθη· «Ὁχι ὄλοι, ἀλλ' ἐκείνος μόνος θά γίνη δοῦ-
μου, εἰς τὸν σάκκον τοῦ ὁποίου εὔρεθη τὸ ποτήριον, οἱ δὲ
λοι ἀναχωρήσατε». Ὁ Ἰούδας ὁμῶς πλησιάσας εἶπε· «Συγ-
χαρῶν με, κύριε, νὰ ὁμιλήσω ἐνώπιόν σου. Ὁ γέρον πατήρ
ἐπειδὴ ἀγαπᾷ τὸ παιδίον τοῦτο, δὲν ἄφινε νὰ ἔλθῃ
μας ἐδῶ, μόνις δὲ ἐγὼ κατέπεισα αὐτὸν καὶ ἀφῆκε αὐτὸ
τὴν εὐθύνην μου. Πῶς λοιπὸν τῶρα θὰ ἐπιστρέψωμεν πρὸς
πατέρα μας χωρὶς τὸ παιδίον τοῦτο; Οὗτος θὰ ἀποθάνῃ
τὴν λύπην του. Καὶ διὰ τοῦτο κράτησον ἐμὲ ὡς δοῦλόν
ἀντὶ τοῦ παιδίου».



Ἡ φανέρωσις τοῦ Ἰωσήφ εἰς τοὺς ἀδελφοὺς του.

Ὁ Ἰωσήφ δὲν ἠδύνατο πλέον νὰ ὑποφέρῃ τὴν συγκίνησιν, καὶ ἀφ' οὗ ἀπεμάκρυνε τοὺς ὑπηρέτας, ἐφανερώθη εἰς τοὺς ἀδελφούς του καὶ κλαίων εἶπεν· «Ἐγὼ εἶμαι ὁ Ἰωσήφ· ζῆ ἀκόμη ὁ πατήρ μου»; Οἱ ἀδελφοί του τόσον ἐταράχθησαν, ὥστε δὲν ἠδύνατο νὰ ὁμιλήσωσιν. Ὁ δὲ Ἰωσήφ εἶπε πρὸς αὐτούς· «Πλησιάσατε, ἀδελφοί μου, καὶ μὴ φοβεῖσθε διότι με ἐπωλήσατε εἰς τὴν Αἴγυπτον. Ὁ Θεὸς με ἀνύψωσεν εἰς τὴν θέσιν ταύτην διὰ νὰ σώσω καὶ τὴν ἰδικὴν σας ζωὴν ἀπὸ τὴν πείναν. Ὑπάγετε νὰ φέρητε καὶ τὸν πατέρα μου καὶ κατοικήσατε ἐδῶ, διότι ἡ πείνα θὰ διαρκέσῃ ἀκόμη ἐπὶ πέντε ἔτη». Ἐνηγκαλίσθη καὶ ἐφίλησεν ἔπειτα τὸν Βενιαμὴν καὶ κατόπιν τοὺς ἄλλους ἀδελφούς του, καὶ μετὰ ταῦτα ἔστειλε πλούσια δῶρα καὶ βασιλικὰς ἀμάξας, διὰ νὰ ἔλθῃ καὶ ὁ πατήρ του.

Ῥητόν. «Ἐὰν ἀφῆτε τοῖς ἀνθρώποις τὰ παραπτώματα αὐτῶν, ἀφήσει καὶ ὑμῖν ὁ πατήρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος. Ἐὰν δέ, μὴ ἀφῆτε τοῖς ἀνθρώποις τὰ παραπτώματα αὐτῶν, οὐδὲ ὁ πατήρ ὑμῶν ἀφήσει τὰ παραπτώματα ὑμῶν» (Ματθ. 6, 14—15).

§ 22. Μετοίκησις τοῦ Ἰακώβ καὶ τῶν υἱῶν του εἰς Αἴγυπτον.

Ὁ Ἰακώβ πληροφορηθεὶς ὑπὸ τῶν τέκνων του, ὅτι ὁ Ἰωσήφ ζῆ καὶ εἶναι ἄρχων τῆς Αἰγύπτου κατ' ἀρχὰς δὲν ἐπίστευσεν, ἀλλ' ὅταν εἶδε τὰ πλούσια δῶρα καὶ τὰς βασιλικὰς ἀμάξας με ἐνθουσιασμόν πολὺν εἶπε· «Θαυμαστὸν πρᾶγμα ἂν ἀκόμη ὁ υἱός μου Ἰωσήφ ζῆ· θὰ ὑπάγω νὰ τὸν

ἴδω προτοῦ νὰ ἀποθάνω». Ἀκολούθως δὲ ἀνεχώρησεν ὁ Ἰακώβ εἰς Αἴγυπτον, ἀφ' οὗ παρέλαβε τοὺς υἱοὺς του καὶ τὰς οἰκογενεῖας των καὶ τοὺς ἄλλους συγγενεῖς, οἱ ὅποιοι ἀνήρχοντο ὅλοι εἰς ἐβδομηκοντα πέντε ψυχάς, καθὼς καὶ ὅλα τὰ ὑπάρχοντά του. Καθ' ὁδὸν προσέφερε θυσίαν εἰς τὸν Θεόν, ὁ ὁποῖος ἐφανερώθη καθ' ὕπνον καὶ εἶπεν εἰς τὸν Ἰακώβ, ὅτι πάντοτε θὰ ἦναι μαζί του καὶ δὲν πρέπει νὰ φοβῆται. Ἔστειλε δὲ ὁ Ἰακώβ τὸν Ἰούδαν διὰ νὰ ἀναγγείλῃ εἰς τὸν Ἰωσήφ τὴν ἔλευσίν του.

Ὁ Ἰωσήφ ὅταν ἔμαθεν, ὅτι ὁ πατὴρ του ἔρχεται, ἐξῆλθεν εἰς πρῦπάντησίν του εἰς τὴν χώραν Γεσέμ, ὅπου ἐγένεν ἡ συνάντησις αὐτῶν καὶ ἐκεῖ ἔπεσεν ὁ εἰς εἰς τὸν τράχηλον τοῦ εἴλλου καὶ ἔκλαιον ἐπὶ πολὺ. Εἶπε δὲ ὁ Ἰακώβ πρὸς τὸν Ἰωσήφ: «τώρα ἄς ἀποθάνω, διότι εἶδον τὸ πρόσωπόν σου». Ὁ Ἰωσήφ μετὰ ταῦτα παρουσίασεν εἰς τὸν Φαρχῶ τὸν πατέρα του καὶ τοὺς ἀδελφούς, ὁ δὲ Φαρχῶ ἐχάρη διὰ τὴν ἔλευσίν των καὶ παρεχώρησεν εἰς αὐτοὺς τὴν εὐφροαν χώραν τῆς Αἰγυπτου Γεσέμ πρὸς κατοικίαν. Ὁ Ἰακώβ ἦτο τότε 130 ἔτων, ἔζησε δὲ ἐκεῖ καὶ ἄλλα 17 ἔτη.

Ὅταν δὲ ἐπλησίασε τὸ τέλος του, τότε ὁ Ἰωσήφ ἔφερεν ἑνώπιον τοῦ πατρὸς του τοὺς δύο υἱοὺς αὐτοῦ Μανασσῆν καὶ Εφραΐμ, τοὺς ὁποίους ὁ Ἰακώβ κατεφίλητε καὶ κατόπιν ἠϋλόγησεν. Ἐπίσης δὲ ὁ Ἰακώβ προσεκάλεσε καὶ ὅλους τοὺς υἱοὺς του, τοὺς ὁποίους εὐλογῶν ἕνα, ἕνα, προέλεγε καὶ τὸ μέλλον των· ὅταν δὲ ἠϋλόγει τὸν Ἰούδαν, προεφήτευσεν, ὅτι ἐκ τῆς γενεᾶς του θὰ γεννηθῆ ὁ Σωτὴρ τοῦ κόσμου. Ἐπειτα εἶπεν «Ἰδοὺ ἐγὼ ἀποθνήσκω· ἐπιθυμῶ νὰ μὲ θάψητε εἰς τὸν τάφον τῶν πατέρων μου παρὰ τὴν Δρῦν Μαρβρῆ». Καὶ ταῦτα

ἄφ' οὗ εἶπεν ἐξηπλώθη εἰς τὴν κλίνην καὶ ἀπέθανεν. Ὁ Ἰωσήφ μετὰ τῶν ἀδελφῶν του καὶ ὅλης τῆς συγγενείας ἔθαψαν κατόπιν τὸ σῶμα τοῦ Ἰακώβ εἰς τὸν τάφον τῶν πατέρων του καὶ ἐπένησαν αὐτὸν ἐπὶ ἡμέρας ἑβδομήκοντα.

Οἱ ἀδελφοὶ τοῦ Ἰωσήφ μετὰ ταῦτα ἐφοβοῦντο μήπως ὁ Ἰωσήφ τοὺς κακοποιήσῃ, ἀλλ' οὗτος εἶπε πρὸς αὐτούς· «Μὴ φοβῆσθε, ἀδελφοί μου, σεῖς ἐσκέφθητε ἐναντίον μου πονηρά, ἀλλ' ὁ Θεὸς μετέβλεπεν αὐτὰ εἰς ἀγαθὰ, διὰ τὸ νὰ σωθῆ πολὺς λαός». Καὶ κατώκησεν ὁ Ἰωσήφ μετὰ τῶν ἀδελφῶν του μέχρι τέλους τῆς ζωῆς. Ἀμα δὲ ἐνόησε τὸν θάνατον εἶπε πρὸς αὐτούς· «Ἐγὼ ἀποθνήσκω· ὁ Θεὸς θὰ σᾶς ἐπιταφείρῃ εἰς τὴν γῆν τῶν πατέρων μας. Σὺς ἐξορκίζω δὲ νὰ λάβητε μαζί σας καὶ τὰ ὀστᾶ μου διὰ νὰ θάψητε ἐκεῖ». Ἀπέθανε δὲ ὁ Ἰωσήφ ἐν ἡλικίᾳ 110 ἐτῶν.

ΠΟΡΙΣΜΑΤΑ.—1. Πολλάκις οἱ ἄνθρωποι θέλουσι νὰ βλάβωσι τὸν ἀδελφόν των, ἀλλ' ὁ Θεὸς μεταβάλλει τὴν βλάβην εἰς σωτηρίαν.
2. Ὅσον καὶ ἂν ἀδικώμεθα ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων, πρέπει νὰ ἀποδίδωμεν καλὸν ἀντὶ κακοῦ, διὰ νὰ ἔχωμεν τὴν εὐλογίαν τοῦ Θεοῦ.



ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΤΡΙΤΗ

ΑΠΟ ΤΗΣ ΕΞΟΔΟΥ ΤΩΝ ΙΣΡΑΗΛΙΤΩΝ ΕΚ ΤΗΣ ΑΙΓΥΠΤΟΥ ΜΕΧΡΙ ΤΗΣ ΚΑΤΑΚΤΗΣΕΩΣ ΥΠ' ΑΥΤΩΝ ΤΗΣ ΓΗΣ ΧΑΝΑΑΝ

(1450—1320 π. Χ.)

§ 23. Ὁ Μωϋσῆς.

Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἰωσήφ ἀργότερον ἀπέθανον καὶ οἱ ἀδελφοὶ του ἐν τῇ Αἰγύπτῳ, οἱ δὲ ἀπόγονοι αὐτῶν ἐπληθύνθησαν τῇ βοήθειᾳ τοῦ Θεοῦ. Δυστυχῶς ὁμως βασιλεὺς τῆς Αἰγύπτου ἔγινεν ἄλλος Φαραώ, ὁ ὅποιος δὲν ἐγνώριζε τοὺς ἀπογόνους τοῦ Ἰωσήφ. Καὶ ἐπειδὴ ἐφοβεῖτο μήπως ἡμέραν τινὰ ἐνωθῶσιν οἱ Ἰσραηλίται μετὰ τοὺς ἐχθροὺς του καὶ θὰ καταλάβωσι τὴν βασιλικὴν ἐξουσίαν, ἀπεφάσισε νὰ τοὺς καταστρέψῃ. Διῶρισε λοιπὸν ἐπιστάτας νὰ τοὺς μεταχειρίζωνται εἰς βρεῖας ἐργασίας πρὸς κατασκευὴν τειχῶν καὶ οἰκοδομὴν πόλεων. Ἄλλ' ὅσῳ τοὺς ἐβασάνιζον οἱ ἐπιστάται, τόσῳ ὁ Θεὸς τοὺς ἐφύλαττε καὶ καθ' ἐκάστην ἐπληθύνοντο. Τότε διέταξεν ὁ Φαραώ εἰς τὰς μαῖας τῶν Ἑβραίων, ὅταν γεννῶνται τὰ βρέφη νὰ τὰ πνίγωσιν ἂν εἶναι ἀρσενικά, νὰ περιποιῶνται δὲ μόνον τὰ θηλυκά. Ἄλλ' αἱ μαῖαι, ἐπειδὴ ἐφοβοῦντο τὸν Θεὸν περισσότερον ἀπὸ τὸν Φαραώ, εἶπον ὅτι, αὐταὶ προσκαλοῦνται ἀφ' οὗ γεννηθῶσι τὰ βρέφη. Καὶ διὰ τοῦτο ὁ Φαραώ διέταξε νὰ ρίπτωνται ὅλα τὰ ἀρσενικά βρέφη τῶν Ἑβραίων εἰς τὸν ποταμὸν Νεῖλον.

Κατὰ τὰς ἡμέρας ἐκείνας ἐγέννησε μία Ἑβραία ἀρσενικὸν παιδίον, τὸ ὅποιον ἐλυπήθη νὰ τὸ ρίψῃ εἰς τὸν ποταμὸν, διότι ἦτο ζωηρὸν καὶ ὠραῖον, καὶ τὸ ἐκράτησεν ἐπὶ τρεῖς μῆνας. Ἐπειδὴ ὁμως δὲν ἠδύνατο περισσότερον νὰ τὸ κρύψῃ ἐν τῇ οἰκίᾳ, διότι ἐφειθεῖτο μήπως φανερωθῆ, ἔλαβεν ἕν κανιστρον, τὸ ὅποιον καλῶς ἐπίσωσεν, ἐντὸς δὲ αὐτοῦ ἔβαλε τὸ βρέφος, καὶ κατόπιν ἔθηκε τὸ κανιστρον πλησίον τοῦ ποταμοῦ. Ἡ δὲ ἀδελφὴ τοῦ παιδίου Μαριάμ παρεμόνευε νὰ ἴδῃ τί θὰ ἀπογίνοι.



Ὁ Μωσῆς.

Τὴν ἰδίαν ἡμέραν κατέβη ἡ θυγάτηρ τοῦ Φραῳὶ διὰ νὰ λουσθῆ εἰς τὸν Νεῖλον, καὶ ἰδοῦσα τὸ κανιστρον ἔστειλε μίαν ἀπὸ τὰς δούλας της διὰ νὰ τὸ λάβῃ καὶ ἀφ' οὗ παρετήρησεν ἐντὸς τοῦ κανιστροῦ παιδίον κλαίον, εἶπε· «Τοῦτο εἶναι ἀπὸ τῶν παιδίων τῶν Ἑβραίων». Τότε παρουσιάσθη ἡ ἀδελφὴ τοῦ παιδίου καὶ εἶπεν εἰς τὴν θυγατέρα τοῦ Φραῳὶ· «θέλεις

νά προσκαλέσω γυναίκα τροφόν διὰ τὸ παιδίον τοῦτο»; ἡ δὲ θυγάτηρ τοῦ Φραῶ εἶπε πρὸς αὐτήν, «ὑπαγε», καὶ ἐκείνη ἐκάλεσε τὴν ἰδίαν μητέρα τοῦ παιδίου, ἡ ὁποία καὶ ἀνέλαβε μὲ μεγαλὴν εὐχαρίστησιν νά θηλάσῃ τὸ ἴδιόν της τέκνον μὲ ἰδιαιτέραν ἀμοιβήν. Ἀφ' οὗ δὲ ηὐξήθη ἀρκετὰ τὸ παιδίον ἔφερον αὐτὸ ἢ ὡς τροφὸς μήτηρ του εἰς τὴν κόρην τοῦ Φραῶ, ἡ ὁποία υἱοθέτησε καὶ ὠνόμασεν αὐτὸ Μωϋσῆν, δηλαδὴ ὕδατό-σωστον.

Ὅταν ὁ Μωϋσῆς ἐμεγάλωσεν ἐδιδάχθη τὴν σοφίαν καὶ τὰς τέχνας τῶν Αἰγυπτίων. Ἀλλ' ἔμαθεν, ὅτι δὲν ἦτο υἱὸς τῆς θυγατρὸς τοῦ Φραῶ, καὶ ὅτι ἦτο Ἑβραῖος, καὶ διὰ τοῦτο βλέπων τοὺς ὁμορφίλους του νά τυραννῶνται ὑπὸ τῶν Αἰγυπτίων ἐλυπεῖτο. Μίαν ἡμέραν εἶδεν Αἰγύπτιον δέροντα ἕνα Ἑβραῖον, τόσον δὲ ἐλυπήθη ὁ Μωϋσῆς, ὥστε ἐφόνευσε τὸν Αἰγύπτιον, τὸν ὁποῖον καὶ ἔκρυψεν ἐντὸς τῆς ἄμμου. Τὴν ἄλλην δὲ ἡμέραν εἶδε δύο Ἑβραίους νά φιλονεικῶσι καὶ λέγει πρὸς τὸν ἀδικοῦντα· «διατί κτυπᾷς τὸν ἀδελφόν σου»; ἐκεῖνος δὲ ἀπεκρίθη· «Ποῖος σὲ ἔκαμιν ἄρχοντα καὶ δικαστὴν εἰς ἡμᾶς; μήπως θέλῃς νά μὲ φονεύσῃς, ὅπως ἐφόνευτας χθὲς καὶ τὸν Αἰγύπτιον»; Ὁ φόνος τοῦ Αἰγυπτίου ἔγινε γνωστὸς καὶ εἰς τὸν Φραῶ, ὅστις ἐζήτησε νά φονεύσῃ τὸν Μωϋσῆν, ἀλλ' οὗτος κατέφυγεν εἰς τὴν γῆν Μιδιάμ, ὅπου ἐποίμαινε τὰ πρόβατα τοῦ Ἰθόρ, τοῦ ὁποίου τὴν θυγατέρα Σεπφώραν ἔλαβε σύζυγον.

ΠΟΡΙΣΜΑ.— Πολλάκις οἱ ἄνθρωποι προσπαθοῦσι νά βλάψωσι καὶ νά καταστρέψωσι τοὺς ἄλλους, ἀλλ' ὅταν ὁ Θεὸς δὲν θέλῃ οὐδεμίαν βλάβην γίνεσθαι.

§ 24. Κληθὶς τοῦ Μωϋσέως.

Ὁ Μωϋσῆς ἐποίμαине τὰ πρόβατα τοῦ πενθεροῦ του ἐπὶ τεσσαράκοντα ἔτη, ὅτε ἡμέραν τιὰ εἶδεν ἐπάνω εἰς τὸ ὄρος Χωρήβ μίαν βάτον, ἣ ὁποία ἐφλέγετο, ἀλλὰ δὲν κατεκαίετο. Ὅταν δὲ ἐπλησίασεν ἀ παρατηρήσῃ τὸ περίεργον τοῦτο πρᾶγμα, ἤκουσε φωνήν, ἣ ὁποία ἔλεγεν εἰς αὐτόν· «Μωϋσῆ, Μαϋσῆ, μὴ πλησιάσῃς ἐδῶ· λύσαι τὸ ὑπόδημα τῶν ποδῶν σου, διότι ὁ τόπος, εἰς τὸν ὁποῖον ἵστασαι, εἶναι ἅγιος. Ἐγὼ εἶμαι ὁ Θεὸς τῶν πατέρων σου Ἀβραάμ καὶ Ἰσαάκ καὶ Ἰακώβ. Εἶδον τὰ δυστυχήματα τοῦ λαοῦ μου ἐν Αἰγύπτῳ, καὶ ἦλθον νὰ σώσω τὸν λαόν καὶ ὀδηγήσω αὐτόν εἰς τὴν γῆν Χαναάν, ἣ ὁποία ῥεεὶ γάλα καὶ μέλι. Καὶ ἰδοὺ θὰ σε ἀποστείλω εἰς τὸν βασιλέα τῆς Αἰγύπτου Φαραὼ διὰ νὰ ζητήσῃς τοὺς Ἰσραηλίτας καὶ ὀδηγήσῃς εἰς τὸ ὄρος τοῦτο».

Ὁ Μωϋσῆς ἐδίσταζε κατ' ἀρχὰς νὰ κάμῃ τόσῳ μέγα ἔργον, διότι ἔβλεπεν, ὅτι αἱ δυνάμεις του ἦσαν ἀσθενεῖς· καὶ διὰ τοῦτο λέγει πρὸς τὸν Θεόν· «Πῶς θὰ καταπέισω τοὺς Ἰσραηλίτας, ὅτι σύ με ἀπέστειλας, καθὼς καὶ τὸν Φαραὼ νὰ τοὺς ἀφήσῃ διὰ νὰ τοὺς ὀδηγήσω εἰς τὸ ὄρος τοῦτο»; Τότε ὁ Θεὸς εἶπεν εἰς τὸν Μωϋσῆν νὰ ρίψῃ τὴν ράβδον του κατὰ γῆς· καὶ ἐκεῖνος τὴν ἔρριψεν, ἣ δὲ ράβδος μετεβλήθη εἰς ὄφιν, ὅστις ἐτρόμαξε τὸν Μωϋσῆν· Ἐπειτα ὁ Θεὸς διέταξε τὸν Μωϋσῆν νὰ κρατήσῃ τὸν ὄφιν ἐκ τῆς οὐράς, καὶ ὁ ὄφιν τότε μετεβλήθη πάλιν εἰς τὴν ράβδον. Κατόπιν εἶπεν ὁ Θεὸς νὰ βάλῃ τὴν χεῖρά του εἰς τὸν κόλπον καὶ νὰ τὴν ἐκβάλῃ· καὶ ἀφ' οὗ ἔκαμε τοῦτο ὁ Μωϋσῆς, ἣ χεὶρ αὐτοῦ ἔγινε λεπρᾶ· ἔπειτα πάλιν διέταξεν ὁ Θεὸς τὸν Μωϋσῆν νὰ βάλῃ τὴν χεῖρά του εἰς τὸν κόλπον

καὶ νὰ τὴν ἐκβάλῃ, ὅποτε ἔγινεν αὕτη ὑγιῆς ὅπως πρότερον. Τελευταῖον εἶπεν ὁ Θεὸς εἰς τὸν Μωϋσῆν, ἐὰν εἰς τὰ δύο θαύματα δὲν πιστεύσωσι, τότε νὰ λάβῃ ὕδωρ ἐκ τοῦ ποταμοῦ καὶ νὰ τὸ χύσῃ εἰς τὴν ξηρὰν, τοῦτο δὲ θὰ γίνῃ αἷμα.

Ὁ Μωϋσῆς ἀκόμη ἐδίσταζε καὶ εἶπεν εἰς τὸν Θεὸν τὸ ἔργον τοῦτο νὰ πράξῃ ἄλλος, διότι οὗτος ἦτο ἰσχυρόφωνος καὶ βραδύγλωσσος· ἀλλ' ὁ Θεὸς εἶπεν εἰς αὐτὸν νὰ παρλάβῃ καὶ τὸν ἀδελφὸν του Ἀαρὼν καὶ μαζὶ νὰ ἐκτελέσωσι τὴν διαταγὴν. Ὁ Μωϋσῆς ἐπὶ τέλους ἐπέισθη καὶ μετέβη εἰς τὴν Αἴγυπτον καὶ μετὰ τοῦ Ἀαρὼν συνωμίλησε περὶ τῆς διαταγῆς τοῦ Θεοῦ.

Τροπᾶριον.— «*Παρήλθεν ἡ σκιά τοῦ νόμου, τῆς χάριτος ἐλθούσης· ὡς γὰρ ἡ βᾶτος οὐκ ἐκαίετο καταφλεγομένη, οὕτω παρθένος ἔτεκες καὶ παρθένος ἔμεινας· ἀντὶ στόλου πυρὸς δικαιοσύνης ἀρέτειλεν ἡλῖος, ἀντὶ Μωϋσέως Χριστός, ἡ σωτηρία τῶν ψυχῶν ἡμῶν*». (Δοξ. β'. ἤχου).

§ 25. Αἱ δέκα πληγαὶ τῆς Αἰγύπτου.

Ὁ Μωϋσῆς καὶ ὁ Ἀαρὼν ἦλθον εἰς τὴν Γεσέμ, ὅπου κατῴκουν οἱ Ἰσραηλῖται, καὶ ἐκεῖ συνήθρουν τοὺς πρεσβυτέρους τοῦ λαοῦ καὶ εἶπον τὴν ἀπόφασιν τοῦ Θεοῦ, ὃ δὲ Μωϋσῆς ἔκαμε τὰ τρία θαύματα. Τότε οἱ Ἰσραηλῖται ἐπίστευσαν καὶ ἐχάρησαν, διότι ὁ Θεὸς θὰ τοὺς σώσῃ. Κατόπιν οἱ δύο ἀδελφοὶ παρουσιάσθησαν ἐνώπιον τοῦ Φαραῶ καὶ εἶπον εἰς αὐτόν· «Κύριος ὁ Θεὸς τοῦ Ἰσραὴλ διατάσσει νὰ ἀφήσῃς τὸν λαόν σου νὰ ὑπάγῃ εἰς τὴν ἔρημον νὰ λατρεύσῃ αὐτόν». Ὁ Φαραῶ

ἄμα ἤκουσε τοὺς λόγους τούτους ὠργίσθη καὶ εἶπε· «Ποῖος εἶναι ὁ Θεὸς τοῦ Ἰσραὴλ ἐγὼ δὲν ἤξεύρω, καὶ τοὺς Ἰσραηλίτας δὲν ἀφίνω». Ὁ Μωϋσῆς διὰ τὴν καταπίεση τὸν Φαραὼ ἔκαμε τὰ τρία θαύματα, ὁ Φαραὼ ὅμως προσεκάλεσε τοὺς μάγους του, οἱ ὅποιοι ἔκαμον τὰ ἴδια θαύματα, ἀλλ' ὁ ὄφις τοῦ Μωϋσέως κατέφαγε τοὺς ἄλλους ὄφεις. Ὁ Φαραὼ ὄχι μόνον δὲν ἀφῆκε τοὺς Ἰσραηλίτας, ἀλλὰ διέταξε τοὺς ἐπιστάτας νὰ βρυσανίζωσιν αὐτοὺς μὲ βρυσητάς ἐργασίας. Ἄλλ' ὁ Θεὸς ὀργισθεὶς διὰ τὴν σκληρότητα τοῦ Φαραὼ ἐστειλε τὰς ἐξῆς 10 πληγὰς: 1. Ὁ Μωϋσῆς κατὰ διαταγὴν τοῦ Θεοῦ ἐκτύπησε μὲ τὴν ῥάβδον του τὸν Νεῖλον καὶ τὰ ὕδατα τοῦ ποταμοῦ μετεβλήθησαν εἰς αἷμα. 2. Ἐστειλεν ὁ Θεὸς βατράχους εἰς ὅλην τὴν Αἴγυπτον. 3. Σκνίπες ἐξῆλθον ἀπὸ τὸ χῶμα τῆς γῆς καὶ ἐβασάνιζον τοὺς Αἰγυπτίους καὶ τὰ ζῶα τῶν. 4. Κυνόμυαι εἰσῆλθον εἰς τὰς οἰκίας τῶν. 5. Θάνατος ἐγένετο εἰς ὅλα τὰ ζῶα τῶν Αἰγυπτίων. 6. Πληγαὶ ἐφάνησαν εἰς τὸ σῶμα τῶν Αἰγυπτίων. 7. Χάλαζα κατέπεσε καὶ κατέστρεψε τὰ φυτὰ τῆς Αἰγύπτου. 8. Ἀκρίδες ἐπλάκωσαν τὴν γῆν καὶ κατέφαγον ὅ,τι ἀφῆκεν ἡ χάλαζα. 9. Σκότος πυκνότατον ἐσκέπατε τὴν Αἴγυπτον ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας.

Ὁ Φαραὼ εἰς ἐκάστην πληγὴν ἀπεφάσιζε ν' ἀφήσῃ τοὺς Ἰσραηλίτας, ἀλλ' ὅτε παρήρχετο αὕτη διὰ τῶν προσευχῶν τοῦ Μωϋσέως, μετενόει πάλιν καὶ ἐσκληρύνετο ἡ καρδία αὐτοῦ περισσότερον. Ὁ Θεὸς τότε ἠθέλησε νὰ δώσῃ καὶ τὴν τελευταίαν πληγὴν, ἡ ὅποια ἦτο ἡ χειροτέρα ὅλων τῶν ἄλλων. Διὰ τοῦτο εἶπεν εἰς τὸν Μωϋσῆν νὰ ἀγοράσῃ ἕν ἀρνίον ἐκαστῇ οἰκογένειᾳ τῶν Ἰσραηλιτῶν, αἱ δὲ πτωχαὶ οἰκογένειαι δύο ἢ τρεῖς ὁμοῦ, καὶ τὸ ἀρνίον τοῦτο νὰ σφάξωσι τὸ ἑσπέρας τῆς



14 τοῦ μηνὸς Νισάν (=Μαρτίου), ἀφ' οὗ δὲ τὸ ψήσωσιν ὀλόκληρον. νὰ τὸ ράγωσι μὲ ἄζυμα καὶ ῥαδίλια. Ὅλοι δὲ οἱ Ἰσραηλίται νὰ ᾔναι ἑτοιμοὶ διὰ τὴν ἀναχώρησιν, διότι ἐκείνην τὴν νύκτα θὰ ἐστέλλετο ἄγγελος ὑπὸ τοῦ Θεοῦ διὰ νὰ σφάξῃ ὅλα τὰ πρωτότοκα τῶν Αἰγυπτίων ἀπ' ἀνθρώπου ἕως κτήνους, ὁ δὲ Φαραὼ θὰ ἀφήσῃ πλέον αὐτοὺς νὰ ἀναχωρήσωσιν. Ἐπρεπε δὲ οἱ Ἰσραηλίται μὲ τὸ αἷμα τοῦ ἀρνίου νὰ χρίσωσι τὰς θύρας των, διὰ νὰ μὴ εἰσέλθῃ ὁ ἄγγελος καὶ εἰς τὰς ἰδικὰς των οἰκίας.

Καὶ πράγματι τὴν ὠρισμένην νύκτα ὁ ἄγγελος ἐπάταξε τὰ πρωτότοκα Αἰγύπτου, οἱ δὲ Ἰσραηλίται ἔτρωγον τὸν ἐψημένον ἀμνόν, ἐορτάζοντες τὸ Πάσχα των εἰς ἀνάμνησιν τῆς ἐξόδου αὐτῶν ἐξ Αἰγύπτου. Ὁ Φαραὼ τρομάξας ἐκ τῆς πληγῆς ταύτης προσεκάλεσε τὸν Μωϋσῆν καὶ τὸν Ἀαρὼν καὶ εἶπεν εἰς αὐτοὺς νὰ παραλάβωσι τοὺς Ἰσραηλίτας καὶ ταχέως νὰ ἀναχωρήσωσιν ἐκ τῆς Αἰγύπτου.

ΠΟΡΙΣΜΑ.—Καὶ σήμερον ὑπάρχουσι πολλοὶ ἄνθρωποι, οἱ ὅποιοι λαμβάνουσι διαφόρους πληγὰς ὑπὸ τοῦ Θεοῦ, ὅπως ὁ Φαραὼ καὶ ἐν ὄσφ μὲν εἶναι αἱ πληγαὶ μετανουοῦσι, κατόπιν ὅμως μένουσι πάλιν ἀμετανόητοι.



§ 26. Ἐξοδος τῶν Ἰσραηλιτῶν ἐξ Αἰγύπτου.

Ὑπὸ τὴν ὀδηγίαν τοῦ Μωϋσέως καὶ τοῦ Ἀαρὼν συνηθροῦθησαν οἱ Ἰσραηλίται, οἵτινες ἀνήρχοντο εἰς 600,000 μόνον ἀνδρας καὶ οὕτω τὴν ἰδίαν ἐκείνην νύκτα ἐξῆλθον τῆς Αἰγύπτου μετὰ τῶν γυναικῶν καὶ τῶν τέκνων καὶ ὄλων τῶν κτηνῶν αὐτῶν. Ὁ Μωϋσῆς ἔλαβε προσέτι καὶ τὰ ὄστα τοῦ Ἰω-

σῆφ. Καὶ διηυθύνθησαν πρὸς τὴν Ἐρυθρὰν θάλασσαν, ὡς ὀδη-
γὸν ἔχοντες τὴν μὲν ἡμέραν νεφέλην, τὴν δὲ νύκτα στύλον
πυρός. Ἄλλ' ὁ Φαραὼ καὶ πάλιν μετενόησε διατί ἀφῆκε τοὺς
Ἰσραηλίτας νὰ ἀναχωρήσωσι καὶ ἀπεφάσισε νὰ καταδιώξῃ
αὐτούς. Ἔλαβε λοιπὸν 600 ἐκλεκτὰ ἄρματα, ὅλους τοὺς
ἵππους του καὶ στρατὸν πολὺν καὶ ἔτρεξε κατόπιν τῶν Ἰσραη-
λιτῶν, οἱ ὅποιοι ἔφθισαν εἰς τὴν Ἐρυθρὰν θάλασσαν. Οἱ Ἰσραη-
λίται ἰδόντες τὸν κίνδυνον ἤρχισαν νὰ γογγύζωσι κατὰ τοῦ
Μωϋσέως, ὅστις ὅμως κατὰ διαταγὴν τοῦ Θεοῦ ἐκτύπησε μὲ
τὴν ράβδον του τὰ ὕδατα τῆς θαλάσσης, τὰ ὅποια ἐχώρισαν
εἰς τὸ μέσον, καὶ ἀφ' οὗ ἤνοιξαν δρόμον ἐστάθησαν ὡς δύο
τείχη. Τότε ὁ Μωϋσῆς ὠδήγησε τοὺς Ἰσραηλίτας διὰ τοῦ
ἀνοιχθέντος δρόμου καὶ διέβησαν ὅλοι τὴν Ἐρυθρὰν θάλασσαν
χωρὶς νὰ βραχῶσιν οἱ πόδες των. Οἱ δὲ Αἰγύπτιοι καταδιώ-
κοντες τοὺς Ἰσραηλίτας εἰσῆλθον καὶ οὗτοι εἰς τὴν Ἐρυθρὰν
θάλασσαν, ἀλλ' ὁ Μωϋσῆς ἐκτύπησε καὶ πάλιν κατὰ δια-
ταγὴν τοῦ Θεοῦ τὰ ὕδατα μὲ τὴν ράβδον του σταυροειδῶς,
καὶ ταῦτα ἠνώθησαν καὶ κατέπνιξαν πάντα τοὺς Αἰγυπτίους.
Τοιουτοτρόπως οἱ Ἰσραηλίται ἐσώθησαν ἐκ τῆς καταδιώξεως
τῶν Αἰγυπτίων καὶ ἐδοξολόγησαν τὸν Θεόν, αἰνοῦντες καὶ
εὐλογοῦντες αὐτόν.

ΠΟΡΙΣΜΑ.—Ὄταν ὁ ἄνθρωπος βαδίζῃ κατὰ τὸ θεῖον ἠθέλημα,
πάντοτε ἔχει ὀδηγὸν τὴν θείαν βοήθειαν καὶ δὲν πρέπει νὰ φοβῆται
τοὺς καταδιώκοντας αὐτόν, διότι ὁ Θεὸς προφθάνει καὶ τιμωρεῖ
αὐτούς.

Τροπάριον.—*Ἐν τῇ Ἐρυθρᾷ θαλάσῃ τῆς ἀπειρογάμου
ῥύμφης εἰκὼν διεγράφη ποτέ. Ἐκεῖ Μωϋσῆς διαιρέτης τοῦ
ὑδατος ἐνθάδε Γαβριήλ, ὑπηρέτης τοῦ θαύματος. Τότε τὸν*

βυθὸν ἐπέλευσεν ἀβρόχως Ἰσραήλ, τῶν δὲ τὸν ^{Σινᾶ,}
 ἐγέννησεν ἀσπόρως ἡ Παρθένος. Ἡ θάλασσα με^{εις} τὸ
 πάροδον τοῦ Ἰσραήλ ἔμεινεν ἄβατος· ἡ ἄμεμπτος με^{ις}
 κήσις τοῦ Ἐμμαουὴλ ἔμεινεν ἄφθορος. Ὁ ὢν καὶ ^{ἔνταί}
 καὶ γαρεὶς ὡς ἀνθρώπος Θεός, ἐλέησον **ἡμᾶς**. (Δοξασ^{ται}
 α' ἤχου) καὶ ^{ἔξαν}
^{σίον}
^{ῦτ}

§ 27 Πορεία τῶν Ἰσραηλιτῶν εἰς τὸ ὄρος Σινᾶ.

Οἱ Ἰσραηλιταὶ ὀδηγούμενοι ὑπὸ τοῦ Θεοῦ κατὰ τὸν αὐτὸν
 τρόπον, μετὰ τὴν διάβασιν τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης, διηυθύν-
 θησαν πρὸς τὸ ὄρος Σινᾶ. Ἀλλ' ἐν τῷ μεταξύ συνήντησαν
 διαφόρους ἐρήμους, εἰς τὰς ὁποίας δὲν εὑρισκόν τροφήν καὶ
 ὕδωρ· καὶ ἐπειδὴ ἐνεθυμοῦντο τὰ κρέατα καὶ τοὺς ἄρτους
 τῆς Αἰγύπτου, ἐγόγγυζον κατὰ τοῦ Μωϋσέως καὶ τοῦ Ἀαρῶν.
 Πρὸς κατάπαυσιν τῶν γογγυσμῶν τούτων ἔβρεξεν ὁ Θεὸς
 ἄρτον ἐξ οὐρανοῦ, τὸ μάννα, τὸ ὁποῖον ἐν εἰδῇ πάχνης ἐπι-
 πτεν ἐκάστην πρωΐαν ἐκτὸς τοῦ Σαββάτου, καὶ ἦτο λευκὸν
 καὶ γλυκὺ. Τὸ μάννα τοῦτο ἦτο ἡ καθημερινὴ τροφή τῶν Ἰσραη-
 λιτῶν καθ' ὅλην τὴν διαμονὴν των ἐν τῇ ἐρήμῳ ἐπὶ 40 ἔτη.
 Ἐπίσης δὲ τὸ ἑσπέρας ἔστελλεν ὁ Θεὸς εἰς αὐτοὺς ὄρτυγας
 πρὸς τροφήν των.

Μεθ' ὅλα ταῦτα ὁμως οἱ Ἰσραηλιταὶ ἐγόγγυζον κατὰ τοῦ
 Μωϋσέως πάντοτε καὶ μάλιστα ὅτε μίαν φορὰν εἶχον καὶ πάλιν
 ἐλλειψίν ὕδατος. Ὁ Μωϋσῆς τότε κατὰ διαταγὴν τοῦ Θεοῦ,
 ἐκτύπησε διὰ τῆς ράβδου του ἐπὶ τῆς πέτρας καὶ ἐξῆλθεν
 ἕρπον ὕδωρ, ἐκ τοῦ ὁποῖου ἔπιον ὅλοι. Ἀλλὰ καὶ οἱ Ἀμα-

σῆφ. Καὶ ἔπετέθησαν ἐναντίον τῶν Ἰσραηλιτῶν. Ὁ δὲ Μωϋσῆς γὼν ἔχε τὸν Ἰησοῦν τοῦ Ναυῆ νὰ ἐκλέξῃ ἄνδρας, μὲ τοὺς πυρῶς, νὰ πολεμήσῃ τοὺς Ἀμαληκίτας. Αὐτὸς δὲ μετὰ τοῦ Ἰσραηλῆν ἀνέβη εἰς τὸ ὄρος καὶ ἐκεῖ προσηυχῆθη εἰς τὸν Θεόν, αὐτοὺς τὰς χεῖράς του ὑψωμένας εἰς τὸν οὐρανὸν ἀπὸ πρωῒας ἰππεῖς, τῆς δύσεως τοῦ ἡλίου, ὅποτε καὶ ἐνικῆθησαν οἱ Ἀμαλητῶναι. Κατὰ δὲ τὸν τρίτον μῆνα ἀπὸ τῆς ἐξόδου των οἱ Ἰσραηλίται ἐφθασαν εἰς τὴν ἔρημον Σινᾶ, καὶ ἐστρατοπέδευσαν πλησίον τοῦ ὄρους Σινᾶ.

ΠΟΡΙΣΜΑ.—Ὅπως οἱ Ἰσραηλίται ἐγόγγυζον κατὰ τοῦ Μωϋσέως, τοιουτοτρόπως ὑπάρχουσι καὶ σήμερον ἄνθρωποι, οἱ ὅποιοι δὲν εὐχαριστοῦνται ἀπὸ τὰ ἀγαθὰ τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ πάντοτε γογγύζουσι κατ' αὐτοῦ.

§ 28. Αἱ δέκα ἐντολαί.

Ὁ Θεὸς ἠθέλησε νὰ δώσῃ εἰς τοὺς Ἰσραηλίτας καὶ νόμον διὰ νὰ ἠξεύρωσι ποῖα εἶναι τὰ καθήκοντα αὐτῶν πρὸς τὸν Θεὸν καὶ ποῖα εἶναι πρὸς τὸν πλησίον. Διὰ νὰ γείνη δὲ δεκτὸς ὁ νόμος οὗτος εἶπεν ὁ Θεὸς πρὸς τὸν Μωϋσῆν· «Ταῦτα εἰπέ εἰς τοὺς Ἰσραηλίτας. Σεῖς εἶδετε πόσα ἔπραξα εἰς τοὺς Αἰγυπτίους διὰ νὰ σᾶς σώσω. Καὶ τῶρα ἐὰν ὑπακούσητε εἰς τὴν φωνὴν μου καὶ φυλάξητε τὰς ἐντολάς μου, θὰ εἰσθε δι' ἐμὲ ὁ ἐκλεκτὸς λαὸς ἀπὸ ὅλα τὰ ἔθνη». Ὅτε δὲ ὁ Ἰσραηλιτικὸς λαὸς ἤκουσε ταῦτα παρὰ τοῦ Μωϋσέως ἀπεκρίθη· «Πάντα ὅσα εἶπεν ὁ Θεὸς θὰ ἀκούσωμεν καὶ θὰ κάμωμεν». Κατόπιν εἶπεν ὁ Θεὸς πρὸς τὸν Μωϋσῆν· «Ἄς ἀγνισθῆ καὶ ἄς καθαρισθῆ ὁ λαὸς σήμερον καὶ αὔριον, διὰ νὰ ᾖναι ἕτοιμος τὴν τρίτην

ἡμέραν· διότι τὴν τρίτην ἡμέραν θὰ καταβῶ εἰς τὸ ὄρος Σινᾶ, ἐνώπιον ὄλου τοῦ λαοῦ· κληεὶς δὲ ἄς μὴ πλησιάσῃ εἰς τὸ ὄρος, διότι θὰ ἀποθάνῃ».

Πράγματι τὴν τρίτην ἡμέραν ἀπὸ πρωίας ἠκούσθησαν βρονταὶ καὶ ἀστραπαὶ καὶ φωνὴ σάλπιγγος ἐπὶ τοῦ ὄρους Σινᾶ, καὶ σκοτεινὴ νεφέλη ἐσκέπασεν αὐτό. Ταῦτα πάντα κατετρόμαξαν τοὺς Ἰσραηλίτας, τοὺς ὁποίους ὁ Μωϋσῆς ὠδήγησε πλησίον τοῦ ὄρους, ἐπὶ τοῦ ὁποίου κατέβη ὁ Θεὸς ἐν πυρὶ καὶ διὰ τοῦτο ἐκάπνιζεν ὄλον ὡς κάμινος. Τότε μεγχαλοφώνως ἐλάλησεν ὁ Θεὸς καὶ εἶπε τὰ ἑξῆς:

1. — «*Εγὼ εἰμι Κύριος ὁ Θεὸς σου, ὅστις ἐξηγαγόν σε ἐκ γῆς Αἰγύπτου, ἐξ οἴκου δουλείας. Οὐκ ἔσονται σοὶ Θεοὶ ἕτεροὶ πλὴν ἐμοῦ*».

2. — «*Οὐ ποιήσεις σεαυτῷ εἰδωλον, οὐδὲ παντὸς ὁμοιωμα, ὅσα ἐν τῷ οὐρανῷ ἄνω, καὶ ὅσα ἐν τῇ γῇ κάτω, καὶ ὅσα ἐν τοῖς ὕδασι ὑποκάτω τῆς γῆς· οὐ προσκυνήσεις αὐτοῖς, οὐδὲ μὴ λατρεύσεις αὐτοῖς*».

3. — «*Οὐ λήψῃ τὸ ὄνομα Κυρίου τοῦ Θεοῦ σου ἐπὶ ματαίῳ*».

4. — «*Μνήσθητι τὴν ἡμέραν τοῦ Σαββάτου ἀγιάζειν αὐτήν· ἡμέρας ἔργῳ καὶ ποιήσεις πάντα τὰ ἔργα σου· τῇ δὲ ἡμέρῳ τῇ ἑβδόμῃ σάββατα Κυρίῳ τῷ Θεῷ σου*».

5. — «*Τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα σου, ἵνα εὖ σοὶ ἐκτελεσθῆται καὶ ἵνα μακροχρόνιος γένῃ ἐπὶ τῆς γῆς τῆς ἀγαθῆς, ἡ Κύριος ὁ Θεὸς δίδωσί σοι*».

6. — «*Οὐ φορεύσεις*».

7. — «*Οὐ μοιχεύσεις*».

8. — «*Οὐ κλέψεις*».

9.—«Ὁν ψευδομαρτυρήσεις κατὰ τοῦ πλησίον σου μαρτυρίαν ψευδῆ».

10.—«Ὁὐκ ἐπιθυμήσεις τὴν γυναῖκα τοῦ πλησίον σου· οὐκ ἐπιθυμήσεις τὴν οἰκίαν τοῦ πλησίον σου, οὔτε τὸν ἀγρὸν αὐτοῦ, οὔτε τὸν παῖδα αὐτοῦ, οὔτε τὴν παιδίσκην αὐτοῦ, οὔτε τοὺς βόας αὐτοῦ, οὔτε τοῦ ὑποζυγίου αὐτοῦ, οὔτε παρτὸς κτήνους αὐτοῦ, οὔτε ὅσα τῷ πλησίον σου ἐστίν». *Χ*



Αἱ δέκα ἐντολαί.

Αὗται εἶναι αἱ δέκα ἐντολαί, αἱ ὅποισι περιέχουσι τὰ καθήκοντα τοῦ ἀνθρώπου πρὸς τὸν Θεόν, αἱ τέσσαρες πρῶται, καὶ τὰ καθήκοντα αὐτοῦ πρὸς τὸν πλησίον, αἱ ἑξῆς λοιπὴν ἐντολαί. Διότι ἡ μὲν πρώτη ἐντολὴ μᾶς διδάσκει, ὅτι ὑπάρχει εἷς καὶ μόνος ἀληθινὸς Θεός, ἡ δὲ δευτέρα ἐντολὴ ἐμποδίζει τὴν εἰδωλολατρείαν, ἡ τρίτη ἐμποδίζει νὰ μεταχειριζώμεθα τὸ

ἄνομα τοῦ Θεοῦ μὲ καταφρόνησιν καὶ χωρὶς καμμίαν αἰτίαν καὶ ἡ τετάρτη μᾶς προστάζει νὰ ἀγιάζωμεν τὴν ἡμέραν τῆς ἑναπαύσεως, ἡ ὁποία διὰ τοὺς Ἑβραίους εἶναι τὸ Σάββατον, δι' ἡμᾶς δὲ ἡ Κυριακὴ. Αἱ δὲ λοιπαὶ ἑξ ἑντολαὶ μᾶς διδάσκουσι νὰ σεβώμεθα τοὺς γονεῖς μας, νὰ μὴ κάμνωμεν φόνον, μῆτε κλοπὴν, μῆτε ἀμαρτίαν σωματικὴν, μῆτε ψευδομαρτυρίαν, μῆτε νὰ ἐπιθυμῶμεν κανέν πρᾶγμα τοῦ πλησίον μας.

Ἄφ' οὗ ἐλάλησεν ὁ Θεὸς τὰς 10 ταύτας ἑντολάς προσεκέλευσε τὸν Μωϋσῆν εἰς τὸ ὄρος Σινᾶ διὰ νὰ δώσῃ εἰς αὐτὸν τὰς ἑντολάς γεγραμμένας. Ὁ δὲ Μωϋσῆς ἀφήσας ἀντιπρόσωπόν του τὸν Ἀαρὼν παρὰ τῷ λαῷ ἀνέβη εἰς τὸ ὄρος κατὰ τὴν ἑντολὴν τοῦ Θεοῦ.

Ῥητόν.— «*Ἀγαπήσεις Κύριον τὸν Θεόν σου ἐν ὅλῃ τῇ καρδίᾳ σου, καὶ ἐν ὅλῃ τῇ ψυχῇ σου, καὶ ἐν ὅλῃ τῇ διακρίᾳ σου· αὕτη ἐστὶ πρώτη καὶ μεγάλη ἐντολὴ· δευτέρα δὲ ὁμοία αὐτῇ· Ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτὸν· ἐν ταύταις ταῖς δυοῖν ἐντολαῖς ὁλος ὁ νόμος καὶ οἱ προφῆται*». (Ματθ. 22, 37—40).

§ 29. Ὁ χρυσοῦς μὸσχος.

Ὁ Θεὸς ἔδωκεν εἰς τὸν Μωϋσῆν ἐπὶ τοῦ ὄρους Σινᾶ τὰς δέκα ἑντολάς γεγραμμένας μὲ τὸν θεῖον δάκτυλον εἰς δύο λιθίνας πλάκας, εἶπε δὲ εἰς αὐτὸν καὶ προφορικῶς πολλὰς ἄλλας διατάξεις. Ἄλλ' ἐπειδὴ ὁ Μωϋσῆς ἐβράδυνε νὰ καταβῆ, οἱ Ἰσραηλῖται ἐνόμισαν, ὅτι ἀπέθανε, καὶ διὰ τοῦτο ἠνάγκ-

κασαν τὸν Ἄαρὼν νὰ κάμῃ εἰς αὐτοὺς θεοὺς διὰ νὰ τοὺς λατρεύσωσιν. Ὁ δὲ Ἄαρὼν φοβούμενος τὴν ὀργὴν αὐτῶν ἐσύναξεν ὅλα τὰ χρυσαῖά ἐνώτια καὶ τὰ κοσμήματα αὐτῶν καὶ ἔκαμε μόνυχον χρυσοῦν, τὸν ὁποῖον οἱ Ἰσραηλίται ἤρχισαν νὰ λατρεύωσιν ὡς θεόν. Ὁ Θεὸς ὠργίσθη ἄμχ εἶδε ταῦτα καὶ εἶπεν εἰς τὸν Μωϋσῆν· «Ταχέως κατὰβα ἐκ τοῦ ὄρους, διότι ὁ λαὸς οὗτος λατρεύει τὰ εἰδῶλα. Θὰ καταστρέψω τὸν ἀχάριστον τοῦτον λαόν». Ὁ δὲ Μωϋσῆς παρεκάλεσε τὸν Θεόν καὶ εἶπε· «Παῦσαι, Κύριε, τὴν ὀργὴν σου καὶ συγχώρησον τὴν κακίαν αὐτῶν διὰ τὴν ὑπόσχεσιν, τὴν ὁποίαν ἔδωκες εἰς τὸν Ἀβραάμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ, ὅτι τὸ σπέρμα των θὰ πληθύνῃ ὡς τὰ ἄστρα τοῦ οὐρανοῦ». Ὁ Θεὸς διὰ τὴν παράκλησιν ταύτην συνεχώρησε τοὺς Ἰσραηλίτας.

Ὁ δὲ Μωϋσῆς λαβὼν τὰς δύο πλάκας κατέβη ἐκ τοῦ ὄρους καὶ ὅταν εἶδε τὸν χρυσοῦν μόνυχον ὠργίσθη καὶ ἔρριψε τὰς δύο πλάκας κατὰ γῆς, αἱ ὁποῖαι συνετρίβησαν. Ἐπειτα ἔλαβε τὸν χρυσοῦν μόνυχον καὶ τὸν ἔκαυτε, τὴν δὲ στάκτην του ἔρριψεν εἰς τὸ ὕδωρ καὶ ἐπότισε τοὺς Ἰσραηλίτας ἐκ τοῦ ὕδατος διὰ νὰ μισήσωσι τὰ εἰδῶλα. Καὶ ἀφ' οὗ ἐπέπληξε τὸν Ἄαρὼν, διότι ἔκαμε τὸ θέλημα τοῦ λαοῦ, διέταξε τοὺς Λευίτας καὶ ἐφόνευσαν τοὺς αἰτίους τῆς ἁμαρτίας ταύτης ἄνδρας τρισχιλίους. Τὴν δὲ ἀκόλουθον ἡμέραν ἐπέστρεψε πάλιν ὁ Μωϋσῆς εἰς τὸ ὄρος Σινᾶ καὶ παρεκάλεσεν ἐκ δευτέρου τὸν Θεόν διὰ νὰ συγχωρήσῃ τὸν λαόν. Ὁ δὲ Θεὸς συνεχώρησε τοὺς Ἰσραηλίτας καὶ ἔδωκεν εἰς τὸν Μωϋσῆν ἄλλας δύο πλάκας, ἐπὶ τῶν ὁποίων ἦταν αἱ δέκα ἐντολαί. Ὁ Μωϋσῆς ἔμεινε πλησίον τοῦ Θεοῦ τεσσαράκοντα ἡμέρας καὶ τεσσαράκοντα νύκτας χωρὶς νὰ φάγῃ καὶ χωρὶς νὰ πῆ τίποτε. Ἡ δὲ ὄψις τοῦ προσώπου του ἔλαβε τόσῃν δόξαν,

ὥστε ὅταν κατέβῃ ἐκ τοῦ ὄρους οἱ Ἰσραηλίται δὲν ἠδύναντο
νὰ ἀτειλῶσιν εἰς τὸ πρόσωπόν του.

ΠΟΡΙΣΜΑ.—Οἱ κακοὶ καὶ ἀχάριστοι ἄνθρωποι, ὅσον καὶ ἂν βλέ-
πωσι πανταχοῦ τὴν ὑπαρξίν τοῦ Θεοῦ, ἐν τούτοις μένουσι πάντοτε
ἔμαρτωλοὶ καὶ ἀσεβεῖς.

30. Ἀναχώρησις τῶν Ἰσραηλιτῶν ἀπὸ τοῦ ὄρους Σινᾶ.

Οἱ Ἰσραηλίται πλησίον τοῦ ὄρους Σινᾶ διέμειναν ἐπὶ ἓν
ὀλόκληρον ἔτος, κατόπιν δὲ τόσης ἀναπαύσεως ἐξεκίνησαν καὶ
ἤρχοντο πρὸς τὴν γῆν Χαναάν. Ἀλλὰ μόλις ἤρρισαν τὴν ὁδοι-
πορίαν, ἤρρισαν ἐπίσης καὶ τοὺς γογγυσμοὺς κατὰ τοῦ Μωϋ-
σῆως καὶ τοῦ Ἀαρῶν διὰ τὰ κρέατα καὶ τὰ κρόμμυα καὶ τὰ
κρόδα τῆς Αἰγύπτου, τὰ ὅποια τώρα ἔστεροῦντο. Ὁ δὲ Θεὸς
διὰ τὴν καύτη τοῦς γογγυσμοὺς τούτου ἔστειλε κοπάδια ὀλο-
κλήρα ὀρτύγων εἰς τὸ στρατόπεδον τῶν Ἰσραηλιτῶν, ἀλλ'
οὔτοι ἐκ τῆς πολυφαγίας τῶν ὀρτύγων ἔπαθον φεβερὰν νόσον.
Κατόπιν δέ, ἀφ' οὗ ἔφθασαν εἰς τὴν ἔρημον Φορὰν, ὁ Μωϋσῆς
ἐπέλεξε 12 ἄνδρας, ἓνα ἐξ ἐκάστης φυλῆς, τοὺς ὁποίους καὶ ἀπέ-
στειλε διὰ τὴν κατασκευάσωσι τὴν γῆν Χαναάν. Οἱ κατάσκο-
ποι κατασκοπεύσαντες τὴν γῆν Χαναάν ἐπανῆλθον εἰς τὸ στρα-
τόπεδον μετὰ 40 ἡμέρας καὶ ἔφερον διαφόρους καρποὺς τῆς
ἐφόρου χώρας καθὼς καὶ μίαν σταφυλήν, τὴν ὁποίαν ἐβάσταζον
ὅσο ἄνδρες. Διηγῆθησαν δὲ οὔτοι τὴν μεγάλην εὐφορίαν τῆς
χώρας, ἣ ὁποία ρεεὶ ἀληθῶς γάλα καὶ μέλι, ἀλλ' εἶπον ὅτι αἱ
ὀδοὶ εἶναι μὲ τείχη ἰσχυρά, οἱ δὲ κάτοικοι ἐφκίνοντο ὡς γί-
γαντες, ἐν ᾧ αὐτοὶ ἦσαν ὡς ἀκρίδες ἀπέναντι ἐκείνων. Ἀμα

ἤκουσαν τοὺς λόγους τούτους οἱ Ἰσραηλιταὶ ἔκλαιον ὄλην ἐκείνην τὴν νύκτα καὶ ἐγόγγυζον κατὰ τοῦ Μωϋσέως καὶ τοῦ Ἀαρὼν καὶ ἔλεγον· «Εἶθε νὰ ἀπεθνήσκομεν εἰς τὴν Αἴγυπτον, παρὰ εἰς τὴν ἔρημον ταύτην. Καὶ διατί ὁ Θεὸς μᾶς ὠδήγησεν εἰς ταύτην τὴν χώραν, ὅπου θὰ διαρπάσωσιν οἱ ἐχθροὶ τὰ τέκνα μας; Καλλίτερον εἶναι νὰ ἐπιτρέψωμεν ὀπίσω εἰς τὴν Αἴγυπτον.» Καὶ ἀπεφάσισαν νὰ ἐκλέξωσι καὶ ἀρχηγὸν διὰ τὴν ἐπιστροφὴν. Τότε δύο ἐκ τῶν κατασκόπων, ὁ Ἰησοῦς τοῦ Ναυῆ καὶ ὁ Χάλεβ, ἠθέλησαν νὰ τοὺς ἐνθαρρύνωσι καὶ εἶπον εἰς αὐτούς· «Ἡ γῆ, τὴν ὁποίαν εἶδομεν, εἶναι εὐφορὸς, καὶ ὁ Θεὸς θὰ τὴν δώσῃ εἰς ἡμᾶς. Μὴ φοβῆσθε τὸν λαὸν τοῦτον, διότι ὁ Θεὸς εἶνε μαζί μας· μὴ γίνεσθε δὲ καὶ ἀποστᾶται ἀπὸ τοῦ Θεοῦ». Ἐκεῖνοι ἄμα ἤκουσαν τοὺς λόγους τούτους ὤρμησαν νὰ τοὺς λιθοβολήσωσιν. Ὁ δὲ Θεὸς βλέπων τὴν ἀχαριστίαν τῶν Ἰσραηλιτῶν ἠθέλησε νὰ τοὺς καταστρέψῃ, ἀλλὰ ὁ Μωϋσῆς παρεκάλεσε πάλιν τὸν Θεὸν διὰ τὰς συγχωρήσῃ. Τότε ὁ Θεὸς διὰ τὴν παράκλησιν τοῦ Μωϋσέως δὲν τοὺς κατέστρεψεν, ἀλλὰ τοὺς κατεδίκασε νὰ περιπλανῶνται ἐν τῇ ἐρήμῳ ἐπὶ 40 ἔτη καὶ νὰ ἀποθάνωσι χωρὶς νὰ ἴδωσι τὴν γῆν τῆς ἐπαγγελίας, μόνον δὲ τὰ τέκνα τῶν νὰ κληρονομήσωσι τὴν γῆν ταύτην μετὰ τοῦ Ἰησοῦ τοῦ Ναυῆ καὶ τοῦ Χάλεβ.

ΠΟΡΙΣΜΑ — Ἡ ἀγνωμοσύνη καὶ ἡ ἀχαριστία πάντοτε τιμωροῦνται ὑπὸ τοῦ Θεοῦ μετὰ καταστροφὴν.

31. Τὰ τεσσαράκοντα ἔτη ἐν τῇ ἐρήμῳ.

Τὴν ἀπόφασιν ταύτην τοῦ Θεοῦ ὅτιν ἔμαθεν ὁ λαὸς Ἰσραὴλ

ἔλυπηθῆναι καὶ ἐπένθησε· τινὲς δὲ διὰ τὴν ἀπειθήσει γενναϊότητα
 ἠθέλησαν τὴν προχωρήσωσι πρὸς τὴν γῆν Χανκάν, πρὸς τὴν
 θέλησιν τοῦ Μωϋσέως, ἀλλὰ κατεστράφησαν ὑπὸ τῶν Αμα-
 ληκιτῶν καὶ τῶν Χαναναίων. Ἀφῆθη δὲ ὁ λαὸς οὗτος ὑπὸ τοῦ
 Θεοῦ ἐπὶ 38 ὀλόκληρα ἔτη καὶ περιεπλανᾶτο εἰς τὰς ἐρήμους
 Φαράν καὶ Σίν, ὅπου ἀπέθανεν ὅλη ἐκείνη ἡ γενεά, ἡ ὁποία
 ἔδειξεν ἀποστασίαν εἰς τὸν Θεόν. Κατὰ τὰ ἔτη ταῦτα τῆς περι-
 πλανήσεως, πολλὰ ὑπέφερον οἱ Ἰσραηλιταί, οἵτινες πάντοτε
 ἀχάριστοι ἔδειχθησαν πρὸς τὸν Θεόν. Τινὲς μάλιστα ἠθέλησαν
 τὴν κάμωσι καὶ τὴν ἐξῆς παρανομίαν: Ὁ Κορέ καταγόμενος
 ἐκ τῆς φυλῆς Λευὶ καὶ δύο ἄλλοι, ὁ Δαθάν καὶ ὁ Ἀβειρών,
 καταγόμενοι ἐκ τῆς φυλῆς Ρουβὴν, οἱ τρεῖς οὗτοι μαζῆ με-
 250 πρεσβυτέρους τοῦ λαοῦ ἐζήτησαν τὴν ἐκλέγωνται οἱ ἱερεῖς
 καὶ ὁ ἀρχιερεὺς ἀπὸ ὅλης τῆς φυλῆς τῶν Ἰσραηλιτῶν καὶ ὄχι
 μόνον ὅσοι κατήγοντο ἀπὸ τοῦ Λευὶ καὶ τοῦ Ἀαρών. Ἄλλ’
 ἡ θεία ὀργὴ ἐτιμώρησεν αὐτούς, διότι τὸν μὲν Κορέ, Δαθάν
 καὶ Ἀβειρών ἡ γῆ σχισθεῖσα κατέπειε, τοὺς δὲ 250 πρεσβυ-
 τέρους πῦρ ἐξ οὐρανοῦ πεσὼν κατέφραγε. Καὶ ἄλλους δὲ περὶ
 τοὺς 15 χιλιάδας ὅσοι ἦσαν σύμφωνοι μετ’ αὐτούς ὁ Θεὸς ἐφόνευ-
 σεν ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ. Τότε ὁ Μωϋσῆς διὰ τὴν μὴ γεννηθῆναι καὶ
 εἰς τὸ ἐξῆς τοιαῦτα σκάνδαλα ἔλαβε 12 ῥάβδους, μίαν δι’
 ἑκάστην φυλὴν καὶ ἔγραψε τὸ ὄνομα τοῦ Ἀαρών εἰς τὴν ῥάβδον
 τῆς φυλῆς Λευὶ. Τὰς 12 ῥάβδους ἔθηκεν εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ
 μαρτυρίου καὶ τὴν ἀκόλουθον ἡμέραν εἶδον, ὅτι ἡ ῥάβδος τοῦ
 Ἀαρών ἐξῆνθησεν ἄνθη καὶ ἐβλάστησε κάρυα, καὶ εἰς τὸ ἐξῆς
 ἐφυλάττετο αὕτη εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ μαρτυρίου. Ἀποῦ ἐτελείω-
 σαν τὰ 38 ἔτη τῆς περιπλανήσεως οἱ Ἰσραηλιταί ἐφθασαν
 τὸν πρῶτον μῆνα τοῦ 40 ἔτους πλησίον τῆς Κανά, ὅπου καὶ

πάλιν ἤρχισαν γογγυσμοὶ διὰ τὴν ἔλλειψιν ὕδατος. Ὁ Μωϋσῆς καὶ ὁ Ἀαρὼν παρεκάλεσαν τὸν Θεὸν διὰ τοῦτο, καὶ ὁ Θεὸς εἶπεν εἰς τὸν Μωϋσῆν γὰ κτυπήσῃ μὲ τὴν ράβδον του τὴν πέτραν διὰ νὰ ἐξέλθῃ ὕδωρ. Ἐπειδὴ ὁμοῦ οἱ δύο ἀδελφοὶ ἦσαν λυπημένοι ἐκ τοῦ θανάτου τῆς ἀδελφῆς των Μαριάμ, καὶ διότι ἐβαρύνθησαν τοὺς γογγυσμοὺς τοῦ λαοῦ, ἔδειξαν δυσπιστίαν εἰς τὴν διαταγὴν τοῦ Θεοῦ. Διότι ὅταν ὁ Μωϋσῆς ἐπρόκειτο νὰ κτυπήσῃ τὴν πέτραν εἶπε· «μήπως ἐκ τῆς πέτρας ταύτης θὰ ἐξαγάγωμεν ὕδωρ»; Καὶ πραγματικῶς ἐκ τῆς πέτρας ἐξῆλθεν ἄφθονον ὕδωρ καὶ ἔπιον ὅλοι. Ἄλλ' ὁ Κύριος εἶπε πρὸς τὸν Μωϋσῆν καὶ Ἀαρὼν· «ἐπειδὴ δὲν ἐπιστεύσατε εἰς τοὺς λόγους μου, διὰ τοῦτο δὲν θὰ ὀδηγήσητε σεῖς τὸν λαὸν εἰς τὴν γῆν Χαναάν.» Τὸ ὕδωρ δὲ ἐκεῖνο ὠνομάσθη «ὕδωρ ἀντιλογίας».

Κατόπιν οἱ Ἰσραηλιταὶ ἔφθασαν πλησίον τοῦ ὄρους Ὠρ ὅπου καὶ ἀπέθανεν ὁ Ἀαρὼν, τὸν ὅποιον ἐκλαυσεν ὁ λαὸς 30 ἡμέρας, ἀντὶ δὲ αὐτοῦ ἀρχιερεὺς ἐξελέγη ὁ υἱὸς του Ἐλεάζαρ. Ἐντεῦθεν ἐξεκίνησαν πάλιν καὶ ἐπορεύοντο πρὸς τὴν Ἐρυθρὰν θάλασσαν, ἀλλὰ πάλιν ὀλιγοψύχησαν καὶ ἐγόγγυζον κατὰ τοῦ Μωϋσέως λέγοντες· «Διὰ τί μᾶς ὠδήγησας ἐκ τῆς Αἰγύπτου εἰς ταύτην τὴν ἔρημον νὰ φονευθῶμεν· διότι δὲν ὑπάρχει ἄρτος, οὔτε ὕδωρ ἢ δὲ ψυχὴ ἡμῶν ἀηδίασε τὸ μάννα». Ὁ δὲ Θεὸς ὀργισθεὶς κατὰ τοῦ ἀγνώμονος τούτου λαοῦ ἀπέστειλε φοβεροὺς ὄφεις, οἱ ὅποιοι μὲ τὸ δάγκαμά των ἐπέφερον ἀμέσως θάνατον. Ὁ λαὸς βλέπων τὴν τρομερὰν καταστροφὴν μετενόησε καὶ ἐζήτησε συγχώρησιν ἀπὸ τὸν Μωϋσῆν, ὅστις παρεκάλεσε τὸν Θεὸν διὰ νὰ τοὺς ἐλεήσῃ. Ὁ δὲ Θεὸς εἶπε πρὸς αὐτόν· «Κατασκεύασον ὄφιν χαλκοῦν καὶ στῆσον αὐτὸν ἐπὶ

στύλου, καὶ ὅστις δάκνεται ὑπὸ ὄφρων, ἄς βλέπη εἰς αὐτὸν καὶ καὶ θὰ θεραπεύηται». Καὶ τοιοῦτοτρόπως ἔγεινεν ἡ θεραπεία καὶ εἰς τὴν φοβερὰν ταύτην πληγὴν.

Ῥητόν.— «Καθὼς Μωσῆς ὑψώσε τὸν ὄφιν ἐν τῇ ἐρήμῳ, οὕτως ὑψωθῆναι δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου· ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων εἰς αὐτὸν μὴ ἀπόλῃται, ἀλλ' ἔχει ζωὴν αἰώνιον». (Ἰωάν. 3. 14—15).

† 32. Τελευταῖαι ἡμέραι τοῦ Μωϋσέως.

Κατόπιν πολλῶν δοκιμασιῶν, τὰς ὁποίας ὑπέφερον οἱ Ἰσραηλίται καὶ κατόπιν πολέμων, τοὺς ὁποίους ἔκαμον πρὸς τοὺς περιχώρους λαούς, ἔφθασαν ἐπὶ τέλους πλησίον τοῦ Ἰορδάνου ποταμοῦ. Ἐκεῖ κατὰ διαταγὴν τοῦ Θεοῦ ὁ Μωϋσῆς ἠρίθμησεν ὅλον τὸν λαὸν καὶ εὐρέθησαν 600 χιλιάδες ἄνδρες δυνάμενοι νὰ φέρωσιν ὄπλα. Οὐδεὶς δὲ πλέον ἔμεινεν ἐξ ὧων ἐξῆλθον ἐκ τῆς Αἰγύπτου, ἐκτὸς τοῦ Ἰησοῦ τοῦ Ναυῆ καὶ τοῦ Χάλεβ. Ὁ Μωϋσῆς κατὰ παράκλησιν τῶν φυλῶν Ρουβὴν καὶ Γάδ καὶ τῆς ἡμισείας φυλῆς τοῦ Μανασσῆ, ἔδωκεν εἰς αὐτάς τὴν ἀποκτηθεῖσαν εὐφορον χώραν εἰς τὸ ἀνατολικὸν μέρος τοῦ Ἰορδάνου.

Τότε εἶπεν ὁ Θεὸς πρὸς τὸν Μωϋσῆν· «Ἀνάβηθι εἰς τὸ ἀπέναντι ὄρος Ναβαῦ, καὶ ἴδε τὴν γῆν Χαναὰν καὶ τελεῦτα ἐκεῖ ὅπως καὶ ὁ ἀδελφός σου Ἀαρὼν ἀπέθανεν εἰς τὸ ὄρος Ὠρ, διότι πκρέβητε τὸν λόγον μου καὶ δὲν με ἠγάσαστε εἰς τὸ ὕδωρ τῆς ἀντιλογίης». Κατ' ἐντολὴν δὲ τοῦ Θεοῦ ὁ Μωϋσῆς ἐξέλεξεν ὡς διάδοχόν του Ἰησοῦν τὸν Ναυῆ, εἰς τὸν ὅποιον

εἶπεν· «Ἀνδρίζου καὶ Ἰσχυε, διότι σὺ θὰ εἰσαγάγῃς τοὺς Ἰσραηλίτας εἰς τὴν γῆν τῆς ἐπαγγελίας, ὁ δὲ Θεὸς θὰ εἶνε μαζί σου». Ἐπειτα δὲ ἀφ' οὗ ἀπηριθμήσεν ὅλας τὰς εὐεργεσίας τοῦ Θεοῦ πρὸς τὸν Ἰσραηλιτικὸν λαὸν καὶ συνεβούλευσε τὸν λαὸν νὰ μένη πάντοτε πιστὸς καὶ ἀφωσιωμένος εἰς τὸν Θεὸν τῶν πατέρων του, ἀνέβη εἰς τὸ ὄρος Ναβαῦ καὶ ἀπέθανεν εἰς ἡλικίαν 120 ἐτῶν καὶ ἐξέλιπεν ὁ μέγας οὗτος ἄνθρωπος τοῦ Θεοῦ, ὁ ἀρχηγὸς καὶ νομοθέτης τοῦ Ἰσραήλ. Οἱ δὲ Ἰσραηλίται ἐκλαυσαν αὐτὸν καὶ ἐπένησαν ἐπὶ 30 ἡμέρας.

Ῥητόν.—*«Προφήτην ἡμῖν ἀναστήσει Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν ἐκ τῶν ἀδελφῶν ὑμῶν ὡς ἐμέ, αὐτοῦ ἀκούσεσθε».*
(Πραξ. Ἀπ. 7.37.)

33. Κατάκτησις τῆς γῆς Χαναάν.

Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Μωϋσέως εἶπεν ὁ Θεὸς πρὸς Ἰησοῦν τοῦ Ναυῆ· «Διάβα τὸν Ἰορδάνην ποταμὸν σὺ καὶ ὅλος ὁ λαὸς καὶ ἔλθετε εἰς τὴν γῆν, τὴν ὅποιαν θὰ σᾶς δώσω. Ἰσχυε καὶ ἀνδρίζου καὶ μὴ φοβηθῆς, διότι θὰ εἶμαι μαζί σου, ὅπου καὶ ἂν ὑπάγῃς». Τότε ὁ Ἰησοῦς τοῦ Ναυῆ ἠτοίμασε τὸν λαὸν διὰ τὴν διάβασιν τοῦ Ἰορδάνου, ὁ ὅποιος κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην τῆς ἀνοιξέως εἶχε πλημμυρήσει. Κατ' ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ ἔπρεπεν οἱ ἱερεῖς οἱ φέροντες τὴν κιβωτὸν τῆς διαθήκης νὰ προηγηθῶσιν, ὁ δὲ λαὸς κατόπιν νὰ ἀκολουθῇ. Μόλις δὲ οἱ ἱερεῖς οὗτοι ἐπάτησαν τὰ ὕδατα τοῦ Ἰορδάνου, ἀμέσως ἐχώρισαν τὰ ὕδατα τοῦ ποταμοῦ καὶ ὅσα μὲν ἦσαν πρὸς τὸ

κάτω μέρος ἔτρεξαν πρὸς τὴν θάλασσαν, ὅσα δὲ ὕδατα ἦσαν πρὸς τὸ ἄνω μέρος ἐστάθησαν. Οἱ ἱερεῖς κρατοῦντες τὴν κιβωτὸν ἐστάθησαν, ὁ δὲ λαὸς ὅλος διῆλθε τὸν Ἰορδάνην χωρὶς νὰ βρέξῃ τοὺς πόδας του. Ἐν ᾧ δὲ διέβαινον τὸν ποταμὸν ὁ Ἰησοῦς τοῦ Ναυῆ, κατ'ἐντολὴν πάλιν τοῦ Θεοῦ, ἐξέλεξε 12 ἄνδρας, ἓνα ἐξ ἑκάστης φυλῆς, οἱ ὅποιοι ἔλαβον ἓκ τοῦ Ἰορδάνου 12 λίθους, τοὺς ὁποίους ἔστησαν εἰς τὸ μέρος ὅπου ἐξήρχοντο, καὶ ἄλλους 12 λίθους ἔστησαν εἰς τὸ μέρος, ὅπου ἐπάτησαν οἱ ἱερεῖς, πρὸς ἀνάμνησιν τῆς διαβάσεως. Τελευταῖοι δὲ διέβησαν καὶ οἱ ἱερεῖς, καὶ τὰ ὕδατα τοῦ ποταμοῦ πάλιν ἤρχισαν νὰ τρέχωσι.

Ἡ πρώτη πόλις ἔμπροσθέν των ἦτο ἡ Ἰεριχώ, ἣτις εἶχεν ἰσχυρὰ τεῖχη διὰ νὰ κυριευθῇ δὲ αὕτη, ὁ Θεὸς ἔδωκε τὴν ἐξῆς διαταγὴν. Ἐπτὰ ἱερεῖς νὰ προπορεύωνται μὲ τὰς σάλπιγγας καὶ νὰ σαλπίζωσι, κατόπιν νὰ ἀκολουθῶσιν οἱ ἱερεῖς οἱ φέροντες τὴν κιβωτὸν τῆς διαθήκης καὶ ἀκολουθῶς νὰ ἀκολουθῇ ὁ λαὸς ἐν σιωπῇ, καὶ νὰ τριγυρίσωσι τὰ τεῖχη τῆς Ἰεριχώ ἅπαξ μόνον τὴν ἡμέραν ἐπὶ ἐξ ἡμέρας, τὴν δὲ ἐβδόμην ἡμέραν νὰ περιέλθωσι τὰ τεῖχη ἐπτάκις καὶ νὰ κρᾶξωσιν ὅλοι μὲ φωνὴν μεγάλην. Καὶ ἀληθῶς τὴν ἐβδόμην ἡμέραν ἔπεσον τὰ τεῖχη τῆς πόλεως μόνα, οἱ δὲ Ἰσραηλιταὶ ἐκυρίευσαν τὴν Ἰεριχώ καὶ κατέσφαξαν τοὺς κατοίκους αὐτῆς.

Οἱ βασιλεῖς τῶν περιχώρων ὅταν ἤκουσαν τὰ κατορθώματα τῶν Ἰσραηλιτῶν, ἐφοβήθησαν καὶ συνηώθησαν διὰ νὰ πολεμήσωσιν αὐτούς, ἐκτὸς τῶν Γαβαωνιτῶν, οἱ ὅποιοι συνεμάχησαν μετὰ τῶν Ἰσραηλιτῶν. Ὅταν δὲ ἔμαθον τοῦτο οἱ ἄλλοι βασιλεῖς, ἠθέλησαν νὰ τιμωρήσωσι τοὺς Γαβαωνίτας καὶ ἐπολιόρκησαν τὴν Γαβαὼν. Ἄλλ' ἦλθεν εἰς βοήθειαν ὁ Ἰησοῦ

τοῦ Ναυῆ μετὰ στρατοῦ καὶ ἐνίκησε τοὺς ἐχθρούς, οἱ ὅποιοι ἐν ᾧ ἔφευγον ἔπαθον καὶ ἄλλην καταστροφὴν, διότι ἐξ οὐρανοῦ ἔπεσε βροχὴ λίθων καὶ τοὺς ἐφόνευσεν. Ἐπειδὴ δὲ ἐπλησίαζε νὰ δύσῃ ὁ ἥλιος, ὁ Ἰησοῦς τοῦ Ναυῆ διὰ νὰ ἐξολοθρεύσῃ ὅλους τοὺς ἐχθρούς ἔκραξε· «Στήτω ὁ ἥλιος κατὰ Γαθαῶν καὶ ἡ σελήνη κατὰ φάλαγγα Αἰλών· καὶ ἔστησαν ὁ ἥλιος καὶ ἡ σελήνη ἕως οὗ ἐντελῶς κατέστρεψε τοὺς ἐχθρούς.



Ὁ Ἰησοῦς τοῦ Ναυῆ διατάσσει τὸν Ἥλιον νὰ μὴ δύσῃ.

Μετὰ ταῦτα οἱ Ἰσραηλίται ἐκυρίευσαν ὅλην τὴν γῆν τῆς ἐπαγγελίης, τὴν ὁποίαν ἐμοιράσθησαν αἱ 12 φυλαὶ τοῦ Ἰσραήλ. Ἐξεπληρώθη δὲ τιουτοτρόπως καὶ ἡ ὑπόσχεσις τοῦ Θεοῦ, τὴν ὁποίαν ἔδωκεν εἰς αὐτούς. Ὅταν δὲ ἤσθάνθη τὸ τέλος τῆς ζωῆς του καὶ ὁ Ἰησοῦς τοῦ Ναυῆ προσεκάλεσε τοὺς Ἰσραηλίτας καὶ ὑπενθύμισε εἰς αὐτούς ὅλας τὰς εὐεργε-

σίας τοῦ Θεοῦ πρὸς αὐτούς καὶ τὴν κατάκτησιν ὅλης τῆς χώρας, συνεβούλευσε δὲ αὐτούς νὰ μένωσι πιστοὶ εἰς τὸν ἀληθινὸν Θεὸν καὶ νὰ μὴ λατρεύωσι τὰ εἰδῶλα, ὁ δὲ Θεὸς πάντοτε θὰ βοηθῇ αὐτούς. Οὗτοι δὲ ὑπεσχέθησαν ὅτι θὰ λατρεύσωσι Κύριον τὸν Θεόν, διότι αὐτὸς εἶναι ἀληθινὸς Θεός, οὐδέποτε δὲ θὰ λατρεύσωσι τοὺς ψευδεῖς θεούς. Τότε ὁ Ἰησοῦς τοῦ Ναυῆ ἔλαβε μέγαν λίθον καὶ ἕστησεν αὐτὸν ἀπέναντι τῆς σκηνῆς καὶ εἶπεν· «Ἴδού ὁ λίθος οὗτος θὰ εἶνε εἰς μαρτυρίαν τῆς ὁμολογίας σας». Κατόπιν δὲ ἀπέθανε καὶ ὁ πιστὸς οὗτος δούλος τοῦ Κυρίου εἰς ἡλικίαν 110 ἐτῶν καὶ ἔθαψαν αὐτὸν ἐν τῷ ὄρει Ἐφραΐμ.

ΠΟΡΙΣΜΑ. — Ὁ Θεὸς πολλάκις βραδύνει νὰ ἐκτελέσῃ τὴν δοθεῖσαν ὑπόσχεσιν αὐτοῦ, ἕνεκα τῶν ἀμαρτιῶν ἡμῶν, οὐδέποτε ὁμῶς λητμονεῖ αὐτήν.




ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΠΕΤΑΡΤΗ

ΟΙ ΚΡΙΤΑΙ

(1320 — 1060 π. Χ.)

34. Ὁ Γεδεών.

Μετὰ τὸν θάνατον Ἰησοῦ τοῦ Ναυῆ οἱ Ἰσραηλῖται ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἤρχισαν νὰ λησμονῶσι τὸν ἀληθινὸν Θεὸν καὶ ἐλάτρευον τοὺς ψευδεῖς θεοὺς τῶν ἄλλων ἐθνῶν, ἐν τῷ μέσῳ τῶν ὁποίων κατόκουν. Ὁ δὲ Θεὸς πρὸς τιμωρίαν ἔστειλε διάφορα ἔθνη, τὰ ὅποια ὑπεδούλωσαν αὐτούς. Ἐπειδὴ ὅμως, ὅταν εὐρίσκοντο ἐν κινδύνῳ, μετενόουν διὰ τὰ ἁμαρτήματά των καὶ παρεκάλουν τὸν Θεὸν νὰ τοὺς ἐλευθερώσῃ ἀπὸ τοὺς ἐχθροὺς των, ὁ Θεὸς τοὺς ἐλυπεῖτο καὶ ἤγειρεν ὡς σωτῆρας αὐτῶν ἄνδρας φρονίμους καὶ πιστοὺς κατὰ διαφόρους καιροὺς. Οἱ τοιοῦτοι ἄνδρες εἶναι οἱ *Κριταί*, οἱ ὅποιοι ἐν καιρῷ πολέμου ἦσαν οἱ ἀρχηγοὶ αὐτῶν, ἐν καιρῷ δὲ εἰρήνης ἔκρινον τὸν λαόν. Εἰς τὸν Ἰσραηλιτικὸν λαὸν ἀνεφάνησαν 16 Κριταί, οἱ ὀνομαστότεροι δὲ εἶνε ὁ Γεδεών, ὁ Ἰεφθάε, ὁ Σαμψών, ὁ Ἡλεὶ καὶ ὁ Σαμουήλ.

 Ἐκτὸς τῶν ἄλλων ἐχθρῶν, εἶχον οἱ Ἰσραηλῖται φοβεροὺς ἐχθροὺς καὶ τοὺς Μαδιανίτας καὶ Ἀμαληκίτας, οἱ ὅποιοι ἐπὶ ἑπτὰ ἔτη κατὰ σειρὰν εἰσέβαλλον εἰς τὴν Χαναάν καὶ τὴν μὲν

χώραν ἐρήμωνον, τοὺς δὲ κατοίκους ἠνάγκαζον νὰ φεύγωσιν εἰς τὰ σπήλαια. Οἱ Ἰσραηλῖται μετενόησαν διὰ τῆς ἀμαρτίας των καὶ ἐζήτησαν τὴν βοήθειαν τοῦ Θεοῦ, ὅστις λυπηθεὶς αὐτοὺς ἔστειλεν ἄγγελον πρὸς τὸν Γεδεών, υἱὸν Ἰωᾶς, καὶ εἶπεν εἰς αὐτόν· «Ὁ Κύριος εἶναι μετὰ σοῦ ὑπάγε νὰ σώσῃς τὸν λαὸν Ἰσραὴλ ἐκ τῶν ἐχθρῶν». Ὁ Γεδεών κατ' ἀρχὰς ἐδίσταζεν, ἔπειτα ὁμως ἐπέισθη ὑπὸ τοῦ ἀγγέλου καὶ ἀπεφάσισε νὰ ἔλθῃ ἐναντίον τῶν ἐχθρῶν. Ἐλαβε δὲ ὁ Γεδεών 10 ἄνδρας ἐκ τῶν δούλων του καὶ μετέβη τὴν νύκτα μετ' αὐτῶν καὶ κατέστρεψε τὸ θυσιαστήριον τοῦ θεοῦ Βάαλ, τὸν ὁποῖον ἐλάτρευον οἱ Μαδιανῖται καὶ ἀντὶ αὐτοῦ ἔστησε τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ θυσιαστήριον, ὅπου προσέφερε θυσίαν ἓνα μῶσχος. Οἱ Μαδιανῖται ὅταν ἔμαθον τοῦτο ὠργίσθησαν καὶ ἐζήτησαν τὸν Γεδεών παρὰ τοῦ πατρὸς του. Ἄλλ' οὗτος ἀπήντησεν· «Ἐγὼ ὁ Βάαλ εἶναι Θεός, ἃς τὸν δικάσῃ» καὶ διὰ τοῦτο ὠνομάσθη ὁ Γεδεών Ἱεροβάαλ. Κατόπιν ἐσύναξεν ὁ Γεδεών ἐξ ὅλων τῶν φυλῶν 32 χιλιάδας ἄνδρας, ὁ δὲ Θεὸς ὅταν εἶδε τὸ πλῆθος τοῦτο, εἶπεν εἰς τὸν Γεδεών νὰ ἀπολύσῃ ὅλους τοὺς δειλοὺς, καὶ οὕτως ἔμειναν μόνον 10 χιλιάδες. Ἄλλ' ἐπειδὴ πάλιν ἦταν πολλοὶ κατὰ διαταγὴν τοῦ Θεοῦ ὁ Γεδεών ἐξελέξε μόνον 300 ἄνδρας ἰσχυροὺς, εἰς τοὺς ὁποίους ἔδωκεν ἀνά μίαν σάλπιγγα κερατίνην εἰς ἕκαστον, μίαν ὑδρίαν καὶ μίαν λαμπάδα. Τοὺς ἄνδρας τούτους ἐχώρισεν εἰς τρεῖς τάξεις καὶ τὴν νύκτα περιεκύκλωσε μὲ αὐτοὺς τὸ στρατόπεδον τῶν Μαδιανιτῶν. Εἶπε δὲ εἰς αὐτοὺς ὅταν σαλπίσῃ αὐτός, τότε καὶ αὐτοὶ νὰ σαλπίσωσι συγχρόνως καὶ ἀφ' οὗ σπάσωσι τὰς ὑδρίκας νὰ κρατήσωσι τὰς λαμπάδας ἀνημμένας. Τὸ σῆμα ἐδόθη, οἱ δὲ 300 ὤρμησαν σαλπίζοντες καὶ κράζοντες·

«Ρομφαία τῷ Κυρίῳ καὶ τῷ Γεδεών». Οἱ Μαδιανῖται τόσον ἐτρόμαξαν, ὥστε ἐτρόπησαν εἰς φυγὴν καὶ ἀπὸ τὴν ταρχηίνων ἐφόρευταν ἀλλήλους. Μετὰ τὴν νίκην οἱ Ἰσραηλῖται ἠθέλησαν νὰ κάμωσι τὸν Γεδεών βασιλέα, ἀλλ' οὗτος εἶπεν· «ὁ Κύριος θὰ εἶναι ἄρχων ἡμῶν». Ἐκρίνε δὲ τὸν λαὸν ἐπὶ 40 ἔτη καὶ ἀπέθχεν.

Ῥητόν. «Οὗτοι ἐν ἄρμασι καὶ οὗτοι ἐν ἵπποις, ἡμεῖς δὲ ἐν ὄνόματι Κυρίου τοῦ Θεοῦ ἡμῖν μεγαληνθυσόμεθα». (Ψαλμ. 19· 8.).

35. Ὁ Ἰεφθάε.

Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Γεδεών οἱ Ἰσραηλῖται ἐλησμόνησαν πάλιν τὸν Θεὸν καὶ ἐλάτρευσαν τὰ εἰδῶλα· ὁ Θεὸς ὁμως ὀργισθεὶς ἔστειλεν ἐναντίον των τοὺς Ἀμμανίτας, οἱ ὅποιοι ἐβασάνιζον αὐτούς. Ἐπειδὴ δὲ πάλιν μετενόησαν καὶ παρεκάλεισαν τὸν Θεὸν νὰ στείλῃ εἰς αὐτούς τὴν βοήθειάν του, ὁ Θεὸς ἀπέστειλεν ὡς σωτῆρά των τὸν Ἰεφθάε. Οὗτος γενόμενος ἀρχηγὸς αὐτῶν ἦλθεν ἐναντίον τῶν ἐχθρῶν, τοὺς ὁποίους καὶ κατώρθωσε νὰ νικήσῃ. Δυστυχῶς ὁμως πρὸ τοῦ πολέμου ἔκαμε μίαν ἀνόητον εὐχὴν εἰς τὸν Θεόν, ὅτι ἐὰν νικήσῃ τοὺς Ἀμμανίτας, θὰ προσφέρῃ θυσίαν εἰς τὸν Θεόν, ἐκεῖνος, ὁ ὅποιος θὰ ἐξέληθῃ πρῶτος ἐκ τῆς οἰκίας του εἰς συνάντησιν αὐτοῦ. Ὅταν δὲ ἐπέστρεπε νικητὴς εἰς τὴν οἰκίαν, ἐξῆλθε πρώτη ἡ μονογενὴς θυγάτηρ του μετὰ τυμπάνων διὰ νὰ ὑποδεχθῇ τὸν πατέρα αὐτῆς. Ὁ Ἰεφθάε ἰδὼν τὴν θυγατέρα του ἔσχισε τὰ ἱμάτια του ἐκ τῆς λύπης καὶ εἶπεν εἰς αὐτὴν τὴν εὐχὴν, τὴν ὅποیان ἔκαμεν εἰς τὸν Θεόν. Ἡ δὲ εὐσεβὴς κόρη ἅμα ἤκουσε τούτους τοὺς λόγους, εἶπεν· ἀφ'οὔ, πάτερ μου, ἔκαμες τοιαύ-

την εὐχὴν εἰς τὸν Θεὸν καὶ ἐνίκησας τοὺς Ἀμμανίτας, ἐγὼ εἶμαι πρόθυμος εἰς τὴν θυσίαν. Ἐζήτησε μόνον ἄδειαν παρὰ τοῦ πατρὸς της δύο μηνῶν διὰ νὰ ὑπάγῃ καὶ κλαύσῃ μὲ τὰς φίλας της εἰς τὰ ὄρη τὸν πρόωρον θάνατόν της. Μετὰ τὴν ἐπιστροφὴν ὁ Ἰεφθᾶς ἐθυσίασεν εἰς τὸν Θεὸν τὴν θυγατέρα αὐτοῦ μὲ πολλὴν θλιψίν· αἱ δὲ θυγατέρες τῶν Ἰσραηλιτῶν μετέβαινον εἰς τὰ ὄρη κατ' ἔτος καὶ ἐπὶ 4 ἡμέρας ἐθρήνου τὸν θάνατον αὐτῆς. Ὁ Ἰεφθᾶς ἔκρινε τὸν λαὸν ἐπὶ 6 ἔτη.

ΠΟΡΙΣΜΑ. Τὴν εὐχὴν καὶ τὸ τάξιμον νὰ κάμωμεν εἰς τὸν Θεὸν κατόπιν πολλῆς σκέψεως, διὰ νὰ μὴ μετανοῶμεν ἔπειτα πικρῶς.

36. Ὁ Σαμψών.

Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἰεφθᾶς ὁ Θεὸς παρέδωκε τοὺς Ἰσραηλίτας εἰς χεῖρας τῶν Φιλισταίων ἐπὶ 40 ἔτη, διότι καὶ πάλιν τὸν ἐλησμόνησαν. Αἱ καταδρομαὶ ὅμως, τὰς ὁποίας ἀπέφερον ὑπὸ τῶν Φιλισταίων, τοὺς ἠνάγκασαν νὰ ἐνθυμηθῶσι τὸν Θεόν, τὸν ὁποῖον παρεκάλουν νὰ τοὺς σώσῃ ἐκ τῶν χειρῶν τῶν ἐχθρῶν. Ὁ εὐσπλαγχνὸς Θεὸς πάλιν τοὺς ἐλυπήθη καὶ στείλειν ὡς ἐλευθερωτὴν τὸν Σαμψών, υἱὸν Μανωῆ. Ὁ Σαμψών ἐκ κοιλίας μητρὸς ὠρίσθη ὑπὸ τοῦ Θεοῦ διὰ τὴν σωτηρίαν τῶν Ἰσραηλιτῶν, διότι ἄγγελος Κυρίου ἐφανερώθη εἰς τὴν μητέρα αὐτοῦ, ἣ ὁποία ἦτο στείρα καὶ εἶπεν εἰς αὐτήν, ὅτι θὰ γεννήσῃ υἱόν, ὅστις θὰ εἶναι ἀφιερωμένος εἰς τὸν Θεόν. Καὶ διὰ τοῦτο δὲν πρέπει νὰ πίνῃ ποτὸν τῆς ἀμπέλου, μήτε νὰ φάγῃ ἀκάθαρτον, κατὰ τὸν νόμον, ποτέ. δὲ νὰ μὴ κόψῃ καὶ τὴν κόμην τῆς κεφαλῆς του.

Όταν ὁ Σαμψὼν ἔφθασεν εἰς ἡλικίαν μετέβη μετὰ τῶν γονέων του εἰς Θυμναθὰ διὰ νὰ λάβῃ ὡς γυναῖκα θυγατέρα τῶν Φιλισταίων. Εἰς τὸν δρόμον δὲ συνήντησε λέοντα, τὸν ὁποῖον μὲ τὴν δύναμιν τοῦ Θεοῦ ἐσπάραξεν ὡς ἐρίφιον. Καί μετὰ τινὰς ἡμέρας, ὅταν πάλιν ἐπήγαينه νὰ κάμῃ τὸν γάμον του, ἐπέρασεν ἀπὸ τὸ μέρος τοῦ φονευμένου λέοντος καὶ εἶδεν, ὅτι αἱ μέλισσαι ἔκαμον μέλι ἐντὸς τοῦ στόματος τοῦ λέοντος· ἔλαβε τὸ μέλι καὶ ἔφαγεν, ἔδωκε δὲ καὶ εἰς τοὺς γονεῖς του. Κατόπιν εἰς τὸν γάμον, ὅπου ἦσαν καὶ 30 προσκεκλημένοι εἶπεν εἰς αὐτούς· «Θὰ σὰς εἶπω ἐν αἰνιγμα, καὶ ἂν τὸ εὑρητε, θὰ σὰς δώσω 30 σινδόνας καὶ 30 στολάς, ἂν δὲ δὲν τὸ εὑρητε, σεις θὰ δώσητε εἰς ἐμέ ταῦτα». Ἐκεῖνοι ἐδέχθησαν, καὶ εἶπεν εἰς αὐτούς τὸ ἐξῆς αἰνιγμα· «τροφή ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ τρώγοντος καὶ γλυκὺ ἀπὸ ἰσχυροῦ». Ἐπειδὴ δὲ ἐκεῖνοι δὲν ἠδυνήθησαν νὰ εὑρωσι τὸ αἰνιγμα, κατέφυγον εἰς τὴν γυναῖκα τοῦ Σαμψὼν, ἡ ὁποία ἐξηπάτησεν αὐτὸν καὶ τὸ ἔμαθεν, ἔπειτα δὲ τὸ εἶπε καὶ εἰς ἐκείνους. Καὶ οὗτοι εἶπον εἰς τὸν Σαμψὼν «τί γλυκύτερον μέλιτος καὶ τί ἰσχυρότερον λέοντος»; Ὁ Σαμψὼν ἐνόησε τὴν ἀπάτην, μετέβη ὁμως εἰς τὴν Ἀσκάλωνα, καὶ φονεύσας 30 Φιλισταίους, ἔλαβε τὰς στολάς των, τὰς ὁποίας ἔδωκεν εἰς αὐτούς.

Ἀργότερον ἐπειδὴ ὁ πενθερός του ἐνόμφευσε τὴν γυναῖκα τοῦ Σαμψὼν μὲ ἄλλον σύζυγον, ὠργίσθη ὁ Σαμψὼν καὶ συνέλαβε 300 ἀλώπεκας, τὰς ὁποίας ἔδεσε ἀνὰ 2 ἐκ τῆς οὐρᾶς, εἰς τὸ μέσον δὲ ἔβαλε καὶ μίαν ἀνητημένην λαμπάδα καὶ τὰς ἀπέλυσε. Τοιοῦτοτρόπως δὲ κατέκαυσεν ὅλα τὰ σπικρὰ τῶν Φιλισταίων. Τὴν καταστροφὴν ταύτην ἰδόντες οἱ Φιλισταῖοι πρὸς ἐκδίκησιν κατέκαυαν τὸν πεθερόν του καὶ τὴν θυγατέρα του, καὶ τὴν οἰκίαν αὐτῶν, ἐξήτουν δὲ



ἀπὸ τοῦς Ἰσραηλίταις καὶ τὸν Σαμφὼν. Οἱ Ἰσραηλίταις τότε φοβηθέντες ἔστειλαν τρεῖς χιλιάδας ἄνδρας καὶ εὗρον τὸν Σαμφὼν ἐντὸς ἐνὸς σπηλαίου καὶ τὸν παρεκάλεσαν νὰ παραδοθῆ, καὶ ἄφ' οὗ τὸν ἔδεσαν μὲ δύο δυνατὰ σχοινία τὸν παρέδωσαν εἰς τοῦς Φιλισταίους. Ἄλλ' ὁ Σαμφὼν ἔλαβε δύναμιν ἐκ τοῦ Θεοῦ καὶ ἔκοψε τὰ σχοινία, εὗρων δὲ μίαν σιαγόνα ὄνου ἐφόρνευσε μὲ αὐτὴν χιλίους Φιλισταίους.



Ὁ Σαμφὼν φονεύει μὲ μίαν σιαγόνα ὄνου χιλίους Φιλισταίους.

Ἄλλοτε πάλιν ὁ Σαμφὼν μετέβη εἰς Γάζαν, πόλιν τῶν Φιλισταίων, καὶ ὅταν ἔμαθον τοῦτο οἱ Φιλισταῖοι ἔκλεισαν τὰς πύλας τῆς πόλεως διὰ νὰ τὸν φονεύσωσιν. Ἄλλ' οὗτος τὸ μεσονύκτιον ἀνεχώρησε καὶ ἰδὼν τὰς πύλας κλεισμένας, ἔσπασεν αὐτάς καὶ τὰς μετέφερεν ἐπὶ τοῦ ὤμου εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ ἀπέναντι ὄρους. Τότε οἱ Φιλισταῖοι κατέφυγον εἰς τὴν φίλην τοῦ Σαμφὼν, τὴν Δαλιδᾶ, ἣ ὅποισι ἦτο Φιλισταία καὶ κακὴ γυνή. Εἰς αὐτὴν ὑπεσχέθησαν πολλὰ χρήματα διὰ

νά κατορθώσῃ νά μάθῃ ποῦ εὐρίσκεται ἡ μεγάλη δύναμις τοῦ Σαμφών. Ἡ ἀλλόφυλος αὕτη γυνή πράγματι κατόπι πολλῶν παρακλήσεων καὶ πολλῶν δακρῶν ἔμαθεν ὅτι ἡ δύναμις τοῦ Σαμφών εὐρίσκεται εἰς τὰς τρίχας τῆς κεφαλῆς του. Ἡ φανέρωσις αὕτη τοῦ μυστικοῦ ἔφερε τὴν καταστροφὴν τοῦ Σαμφών. Διότι ἡ Δαλιδὰ ἀφ' οὗ ἀπεκόλλησε τὸν Σαμφών ἐξύρισε τὴν κόμην του καὶ προσεκάλεσε τοὺς Φιλισταίους, οἱ ὅποιοι συνέλαβον αὐτὸν καὶ τὸν ἐτύφλωσαν, ἔπειτα δὲ τὸν ἔφερον εἰς τὴν φυλακὴν καὶ τὸν ἠνάγκασαν νά ἀλέθῃ.

Μετ' ὀλίγον καιρὸν οἱ Φιλισταῖοι ἐώρταζον μεγάλην ἐορτὴν πρὸς τιμὴν τοῦ θεοῦ των Δαγών, ὅπου συνηθροίσθησαν τρεῖς χιλιάδες ἄνδρες, ἐκτὸς τῶν γυναικῶν καὶ τῶν παιδίων. Ὡδήγησαν ἐκεῖ πρὸς ἔμπαιγμὸν καὶ τὸν Σαμφών, τοῦ ὁποίου αἱ τρίχες τῆς κεφαλῆς εἶχον αὐξηθῆ. Ἡ οἰκία ἐκεῖνη ἐστηρίζετο εἰς δύο στύλους, πλησίον τῶν ὁποίων ἴστατο ὁ Σαμφών, ὅστις ἀφ' οὗ ἔκλαυσε καὶ παρεκάλεσε τὸν Θεὸν νά τὸν ἐνισχύσῃ, ἐνηγκαλίσθη τοὺς δύο στύλους καὶ εἶπεν· «Ἄς ἀποθάνῃ ἡ ψυχὴ μου μετὰ τῶν ἀλλοφύλων». Εὐθύς δὲ κατέπεσεν ἡ οἰκία καὶ κατεπλάκωσε πάντας τοὺς ἀλλοφύλους μετὰ τοῦ Σαμφών. Οὗτος ἔκρινε τὸν λαὸν 20 ἔτη.

ΠΟΡΙΣΜΑΤΑ.—1. Ἐνόσω ὁ ἄνθρωπος μένει πιστὸς εἰς τὰς ἐντολάς τοῦ Θεοῦ ἔχει ὡς σκέπη τὴν θεῖαν βοήθειαν, ὅταν ὁμως λησμονῇ αὐτάς, χάνει τὴν βοήθειαν τοῦ Θεοῦ. 2. Πρέπει νά ἀποφεύγωμεν τὸν γάμον μετὰ ἀλλοφύλων.

37. Ὁ Ἡλεί.

Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Σαμφὼν ὡς Κριτῆς τοῦ Ἰσραηλιτικοῦ λαοῦ καὶ ἀρχιερεὺς συγχρόνως ὑπῆρχεν ὁ Ἡλεί, ὅστις μετὰ τῶν δύο τέκνων του Ὁφνεί καὶ Φινεὲς κατόκει εἰς τὴν Σηλώ, ὅπου ἦτο καὶ ἡ σκηνὴ τοῦ μαρτυρίου μετὰ τῆς κιβωτοῦ τῆς διαθήκης. Κατὰ τὰς ἡμέρας ταύτας τοῦ Ἡλεί, ἔζη ἄνθρωπός τις ὀνομαζόμενος Ἐλκανά, ὅστις ἦτο ἐκ τῆς φυλῆς Ἐφραΐμ καὶ εἶχε σύζυγον ὀνόματι Ἄνναν. Ἡ Ἄννα, ἐπειδὴ δὲν εἶχε τέκνα, μετέβη ἡμέραν τινὰ μετὰ τοῦ Ἐλκανά εἰς τὴν Σηλώ, διὰ νὰ προσφέρῃ θυσίαν καὶ νὰ πικραλέσῃ τὸν Θεὸν διὰ τέκνον· ἐν τῇ προσευχῇ της παρεκάλει τὸν Θεὸν καὶ ἔλεγεν, ὅτι ἐὰν γεννήσῃ τέκνον ἀρσενικὸν θὰ τὸ ἀφιέρωσιν εἰς τὸν Θεόν. Ἄλλ' ἐπειδὴ ἡ Ἄννα ἐπὶ πολλὴν ὥραν προσηύχετο μὲ πικραμένην καρδίαν καὶ μὲ χεῖλη μόλις κινούμενα, ὁ Ἡλεί τὴν ἐνόμισεν ὡς μεθυσμένην καὶ ἤθελε νὰ τὴν διώξῃ. Ἄλλ' ὅτε ἔμεινε τὴν θλιψίαν τῆς Ἄννης, εἶπεν εἰς αὐτήν· Ὅπκαγε ἐν εἰρήνῃ, εἴθε δὲ ὁ Θεὸς τοῦ Ἰσραὴλ νὰ σοι δώσῃ κατὰ τὴν παράκλησίν σου».

Ἀληθῶς ἡ παράκλησις αὕτη εἰσηκούσθη, διότι ὁ Θεὸς ἐχάρισεν εἰς τὴν Ἄνναν υἱόν, τὸν ὅποιον ὀνόμασε Σαμουὴλ καὶ κατὰ τὴν ὑπόσχεσίν της, ἀφ' οὗ τὸν ἀπεγαλάκτισε προσέφερον εἰς τὸν Θεὸν ὡς ἀφιέρωσιν. Βαθμηδὸν καὶ κατ' ὀλίγον ὁ Σαμουὴλ ἠλικιώθη καὶ μὲ πολλὴν φρόνησιν ὑπηρέτει εἰς τὸν ναὸν τοῦ Θεοῦ, ἐν ᾧ τὰ δύο τέκνα τοῦ Ἡλεί ἦσαν ἄνθρωποι ἄσεβεις καὶ ἀρπαγες, ἀρπάζοντες καὶ αὐτὰς τὰς θυσίας τὰς προσφερομένας εἰς τὸν Θεόν. Δυστυχῶς δὲ ὁ Ἡλεί ἐφέρετο

πολύ ἐπεικῶς πρὸς τὰ τέκνα του, τὰ ὅποια ἐγένοντο καθ' ἐκάστην χειρότερα. Διὰ τοῦτο ὁ Θεὸς ἠθέλησε νὰ δείξῃ ὡς ἐξῆς εἰς τὸν Ἥλει, ὅτι ἂν δὲν διορθώτῃ τὰ τέκνα του, ταῦτα θὰ τιμωρηθῶσιν.

Ἐν ᾧ μίαν νύκτα ὁ Σχμουήλ ἐκοιμᾶτο ἐν τῷ ναῶ, ἤκουσε φωνὴν νὰ τὸν καλῇ «Σχμουήλ, Σχμουήλ»· καὶ οὗτος ἐνόμι-
 φεν, ὅτι ὁ Ἥλει τὸν ζητεῖ καὶ ἀμέσως ἔτρεξεν εἰς αὐτόν. Ὁ
 δὲ Ἥλει τῷ εἶπεν· «δὲν σέ ἐφώνηξα, ὕπαγε νὰ κοιμηθῆς». Ὁ
 Σχμουήλ ἐπανῆλθε καὶ ἀπεκοιμήθη, ἀλλὰ καὶ δευτέραν φορὰν
 ἤκουσε τὴν αὐτὴν φωνήν· «Σχμουήλ, Σχμουήλ»· ὁπότε καὶ
 πάλιν μετέβη εἰς τὸν Ἥλει, ὅστις καὶ πάλιν εἶπεν ὅτι δὲν τὸν
 ἐκάλεσεν. Ἀλλ' ἡ φωνὴ ἐκείνη ἠκούσθη καὶ τρίτην φορὰν καὶ
 ὁ Σχμουήλ προσῆλθε καὶ τρίτην φορὰν πρὸς τὸν Ἥλει, ὅστις
 πλέον ἐνόησεν, ὅτι ὁ Θεὸς φωνάζει τὸ παιδίον. Καὶ εἶπε πρὸς
 τὸν Σχμουήλ· «ὕπαγε, τέκνον μου, διὰ νὰ κοιμηθῆς, καὶ ἂν
 ἀκούτῃς πάλιν τὴν φωνὴν ἐκείνην, εἰπέ, λάλει, Κύριε, καὶ
 ἀκούει ὁ δοῦλός σου». Ὁ Σχμουήλ ἔπραξε κατὰ τὴν ὁδηγίαν
 τοῦ Ἥλει, ὁ δὲ Θεὸς ἐφανέρωσεν εἰς τὸν Σχμουήλ τὴν κατα-
 στροφήν τοῦ οἴκου Ἥλει διὰ τὰς ἀδικίας τῶν υἱῶν του, τοὺς
 ὁποίους ὁ πατήρ δὲν ἐνούθει. Τὴν ἐπαύριον ὁ Σχμουήλ ἐφο-
 βήθη νὰ φανερώσῃ τὸ ὄραμα εἰς τὸν Ἥλει, ἀλλ' οὗτος ἐζήτη-
 σε τὴν φανέρωσιν αὐτοῦ, καὶ τοιοῦτοτρόπως ἔμαθε τὴν ἀπό-
 φασιν τοῦ Θεοῦ.

Καὶ κατόπιν τούτου ὁ Ἥλει ἀρῆκε τὰ τέκνα του εἰς τὴν
 ἰδίαν κατὰστασιν, ἡ δὲ τιμωρία τοῦ Θεοῦ δὲν ἐβράδυνε νὰ
 ἔλθῃ. Οἱ Φ.λισταῖοι ἐκίνησαν πόλεμον κατὰ τῶν Ἰσραηλιτῶν
 οἱ ὅποιοι φρονηθέντες ἦλθον πρὸς τὸν Ἥλει καὶ ἐζήτησαν τὴν
 κιβωτὸν τῆς διαθήκης. Ἀλλ' οὗτος διὰ νὰ τοὺς ἐνθαρρύ-

ἔστειλεν εἰς τὸν πόλεμον καὶ τοὺς δύο υἱοὺς τοῦ Ὀρνεὶ καὶ Φινεές. Ἡ μάχη ἦτο πολὺ φοβερὰ, οἱ δὲ Φιλισταῖοι ἐνίκησαν τοὺς Ἰσραηλίτας, ἐκ τῶν ὁποίων ἐφονεύθησαν τριάκοντα χιλιάδες μετὰ τῶν δύο τέκνων τοῦ Ἡλεί, ἤρπασαν δὲ καὶ τὴν κιβωτὸν τῆς διαθήκης. Ὁ Ἡλεί ἐκάθητο ἐπὶ τῆς ἑδρας καὶ περιέμενεν εἰδήσεις τοῦ πολέμου. Ἄμα δὲ ἤκουσε τὸν θάνατον τῶν τέκνων του καὶ τὴν ἀρπαγὴν τῆς κιβωτοῦ τῆς διαθήκης, ἔπεσεν ἀπὸ τῆς ἑδρας του, συνέτριψε τὸν νῶτόν του καὶ ἀπέθανεν εἰς ἡλικίαν 90 ἔτων. Ἐκρινε δὲ τὸν λαὸν ἐπὶ 20 ἔτη.

ΠΟΡΙΣΜΑ. Ἐκ τοῦ μαθήματος τούτου ὡς διδραχθῶσιν ὅσοι γονεῖς παραμελοῦσι τὴν πρόεπουσαν ἀνατροφὴν τῶν τέκνων των, ποῖον τέλος περιμένει καὶ αὐτοὺς καὶ τὰ τέκνα των.

38. Ὁ Σαμουήλ.

Μετὰ τὸν Ἡλεί, Κριτῆς τῶν Ἰσραηλιτῶν ἔγινεν ὁ Σαμουήλ, τὸν ὁποῖον ὅλοι ἐσέβοντο καὶ ἠγάπων ὡς προφήτην τοῦ Θεοῦ. Οὗτος διὰ τὴν ἐνθαρρύνειν τοὺς Ἰσραηλίτας προσεπάθησε τὴν ἐνδυναμώσῃ τὸ θρησκευτικὸν αὐτῶν φρόνημα, τὸ ὁποῖον ἐντελῶς εἶχε καταπέσει. Καὶ πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον ἐδίδασκε τὸν λαὸν τὴν μετάνοιαν καὶ τὴν πίστιν εἰς τὸν Θεὸν τῶν πατέρων των, τὴν ἀποφυγὴν τῆς εἰδωλολατρίας καὶ τὸν ἐξαγνισμὸν αὐτῶν. Ὅλα ταῦτα ἐνίσχυταν τοὺς Ἰσραηλίτας. Τοῦναντίον δὲ τοὺς Φιλισταίους εὗρον διάφορα δυστυχήματα ἀπὸ τῆν σεισμῆν, κατὰ τὴν ἰσοίαν ἤρπασαν τὴν κιβωτὸν τῆς διαθήκης. Καὶ διὰ τοῦτο ἀρ' οὗ τὴν ἐκράτησαν ἐπὶ 7 μῆνης τὴν ἀπέστειλαν ὀπίσω διὰ τὴν ἐλευθερωθῶσιν ἀπὸ τὰ ἀνυπόροκα δεινά.

Οἱ Φιλισταῖοι ἠθέλησαν καὶ πάλιν νὰ κινήσωσι πόλεμον κατὰ τῶν Ἰσραηλιτῶν, οἵτινες ἐφοβήθησαν καὶ κατέφυγον εἰς τὴν βοήθειαν τοῦ Θεοῦ· ὁ δὲ Σαμουὴλ προσέφερε θυσίαν εἰς τὸν Θεὸν ἓνα ἀρνίον· ἐν ᾧ δὲ κατὰ τὴν θυσίαν παρεκάλει τὸν Θεὸν διὰ τὴν σωτηρίαν των, ἔπεσε βροντὴ μεγάλη εἰς τὸ στρατόπεδον τῶν ἀλλοφύλων, οἱ ὅποιοι ἐσκορπίσθησαν ἐκ τοῦ φόβου. Οἱ δὲ Ἰσραηλιταὶ καταδιώξαντες αὐτοὺς κατενίκησαν καὶ τοὺς ἐταπείνωσαν τόσον, ὥστε νὰ ἐπιστρέψωσιν ὀπίσω καὶ ὄσας πόλεις τῶν Ἰσραηλιτῶν ἤρπασαν πρότερον. Ἐν ἑσῶ δὲ ἦτο Κριτὴς τοῦ λαοῦ ὁ Σαμουὴλ δὲν ἐτόλμων νὰ εἰσβάλωσιν εἰς τὴν χώραν τῶν Ἰσραηλιτῶν. Ὁ δὲ Σαμουὴλ ἐξηκολούθει καὶ μετὰ ταῦτα νὰ κρίνῃ τὸν λαὸν μὲ πολὺν ζῆλον καὶ πίστιν πρὸς τὸν Θεόν.

Ῥητόν. «Δώη σοι Κύριος κατὰ τὴν καρδίαν σου, καὶ πᾶσαν τὴν βουλήν σου πληρώσει» (Ψαλμ. 19, 5).

39. Ἱστορία τῆς Ρούθ.

Κατὰ τὴν ἐποχὴν τῶν Κριτῶν εἰς τὴν γῆν Χαναὰν ἔγεινε φοβερὰ πείνα, ἐκ τῆς ὁποίας ἠναγκάσθη νὰ μετοικήσῃ εἰς τὴν χώραν τῶν Μωαβιτῶν ἐκ τῆς Βηθλεέμ κάποιος Ἑλιμέλεχ μετὰ τῆς γυναίκος του Νωεμὶν καὶ τῶν δύο υἱῶν του Μαλὼν καὶ Χελαίων. Μετ' ὀλίγον καιρὸν ἀπέθανεν ὁ Ἑλιμέλεχ, οἱ δὲ υἱοὶ αὐτοῦ ἐνομφεύθησαν θυγατέρας Μωαβίτιδας, τὴν Ὀρφᾶ καὶ τὴν Ρούθ. Μετὰ δέκα ἔτη ὁμοῦς ἀπέθανον καὶ οἱ δύο υἱοὶ καὶ ἔμεινε μόνῃ ἡ Νωεμὶν μὲ τὰς δύο νύμφας τῆς. Διὰ τοῦτο ἠθέλησε καὶ αὐτὴ νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν πατρίδα τῆς καὶ

συνεβούλευσε τὰς δύο νύμφας τῆς νὰ ἐπανέλθωσι καὶ αὐταὶ εἰς τὴν πατρικὴν οἰκίαν των. Καὶ ἡ μὲν Ὀρφᾶ ἐπέισθη εἰς τοὺς λόγους τῆς πενθερᾶς τῆς καὶ ἀφ' οὗ ἐρίληπεν αὐτὴν ἀπεχωρίσθη· ἡ δὲ Ροῦθ δὲν ἠθέλησε νὰ πεισθῆ εἰς τὰς παρακλήσεις τῆς πενθερᾶς τῆς, ἀλλ' εἶπεν· «Ὅπου καὶ ἂν πορευθῆς θὰ πορευθῶ καὶ ὅπου ἂν κατοικήσῃς θὰ κατοικήσω· ὁ λαὸς σου θὰ εἶναι λαὸς μου καὶ ὁ Θεὸς σου Θεὸς μου· καὶ ὅπου ἂν ἀπαθάνῃς θὰ ἀποθάνω καὶ ἐκεῖ θὰ τρῶ· μόνος ὁ θάνατος θὰ μᾶς διαχωρίσῃ». Ἡ Νωεμὶν συγκινηθεῖσα ἐκ τῆς τοιαύτης ἀγάπης παρέλαβεν αὐτὴν καὶ ἐπέστρεψεν εἰς τὴν Βηθλεέμ κατὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ θερισμοῦ.

Τὴν ἐπιστροφήν τῆς Νωεμὶν ἔμαθον οἱ κάτοικοι τῆς Βηθλεέμ, καθὼς καὶ τὴν ἀγάπην καὶ ἀφροσύνην τῆς Ροῦθ πρὸς τὴν πενθεράν τῆς, καὶ διὰ τοῦτο ὅλοι συνεπάθησαν τὴν ξένην κούρην γυναῖκα. Ἡ δὲ Ροῦθ διὰ νὰ θρέψῃ ἑαυτὴν καὶ τὴν πενθεράν τῆς μετέβαινε καθ' ἑκάστην εἰς τοὺς ἀγρούς καὶ συνέλεγε κατόπιν τῶν θεριστῶν τὰ ἀπομένοντα. Μίαν ἡμέραν κατὰ τύχην ἐπῆγε καὶ εἰς τὸν ἀγρὸν ἐνὸς πλουσίου ὀνομαζομένου Βοόζ, ὁ ὁποῖος ἦτο συγγενὴς τοῦ Ἑλιμέλεχ. Ὅταν ὁ Βοόζ ἐπληροφορήθη ποία εἶναι, τότε τὴν ἐνεθάρρυνε καὶ εἶπεν εἰς αὐτὴν νὰ μὴ ὑπάγῃ εἰς ἄλλον ἀγρὸν, ἀλλὰ νὰ ἔρχηται μόνον εἰς τὸν ἰδικόν του ἀγρὸν διὰ νὰ σταχυολογῆ. Συνέστησε δὲ καὶ εἰς τοὺς θεριστὰς νὰ ἀφίνωσιν ὀπισθεν αὐτῶν περισσότερα σταχυὰ διὰ νὰ συλλέγῃ ἡ Ροῦθ, καὶ κανεὶς ἐξ αὐτῶν νὰ μὴ τὴν βλάψῃ, ἀλλὰ νὰ τὴν περιποιῶνται. Καὶ τὸ μὲν γεῦμα ἔφαγε μετὰ τῶν θεριστῶν καὶ τοῦ Βοόζ, τὸ δὲ ἐσπέρας ἐπέστρεψε μὲ πολλὸν σταχυολόγημα καὶ διηγῆθη τὰ πάντα εἰς τὴν πενθεράν τῆς, ἡ ὁποία ὑπερβολικὰ ἐχάρη. Μετὰ τινα χρό-

ιον ὁ Βοόζ, ἰδὼν, ὅτι ἡ Ρούθ ἦτο ἐνάρετος καὶ εὐσεβὴς γυνή, τὴν ἐνυμφεύθη μὲ τὴν γνώμην τῶν πρεσβυτέρων τῆς πόλεως καὶ τὴν συγκατάθεσιν τῆς Νωεμὶν. Καὶ τοιοῦτοτρόπως ἡ Μωαβίτις αὕτη, ἀλλὰ πιστὴ καὶ εὐσεβὴς γυνὴ εἰς τὸν Θεόν, ἤξιώθη νὰ γίνῃ ἡ ρίζα, ἐκ τῆς ὁποίας ἐβλάστησεν ἡ σωτηρία τοῦ κόσμου. Διότι αὕτη ἐγέννησε τὸν Ὡβηδ, ἐκ τοῦ ὁποίου ἐγεννήθη ὁ Ἰεσσαί, ὁ πατὴρ τοῦ Δαυὶδ, ἐκ τῆς γενεᾶς δὲ τούτου ἐγεννήθη ὁ Ἰησοῦς Χριστός.

Ῥητόν. « Ἡ εὐσεβεία πρὸς πάντα ὠφέλιμος ἐστίν, ἐπαγγελίαν ἔχουσα ζωῆς τῆς νῦν καὶ τῆς μελλούσης » (Α΄. Τιμ. 4, 8).





ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΠΕΜΠΤΗ



ΑΠΟ ΤΗΣ ΕΙΣΑΓΩΓΗΣ ΤΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΣ
ΜΕΧΡΙ ΤΟΥ ΔΙΧΑΣΜΟΥ ΤΟΥ ΕΝΟΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΕΙΣ ΔΥΟ
(1060—960 π. Χ.).

40. Ἐκλογὴ τοῦ Σαοῦλ εἰς βασιλέα.

Ὁ Σαμουὴλ ἔκρινε τὸν Ἰσραηλιτικὸν λαὸν μέχρι βαθέος γήρατος· ὅτε δὲ πλέον δὲν ἠδύνατο νὰ κρίνῃ αὐτόν, ἔκαμε δικαστὰς τοῦ λαοῦ τοὺς δύο υἱοὺς του, τὸν Ἰωὴλ καὶ τὸν Ἀβιά. Ἀλλ' οὗτοι διέφερον τοῦ πατρὸς των, διότι ἦσαν ἀσεβεῖς καὶ ἔκαμνον πολλὰς ἀδικίας, καὶ διὰ τοῦτο οἱ Ἰσραηλιταὶ ἐζήτησαν παρὰ τοῦ Σαμουὴλ βασιλέα διὰ νὰ τοὺς δικάζῃ, καθὼς εἶχον βασιλέα καὶ τὰ ἄλλα ἔθνη. Ὁ Σαμουὴλ κατ' ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ ὑπεσχέθη, ὅτι θὰ κρίσῃ δι' αὐτοὺς βασιλέα, ἀλλ' εἶπε καὶ πόσα βάρη θὰ ἔχωσιν ἀπέναντι τοῦ βασιλέως.

Πρῶτος βασιλεὺς τῶν Ἰσραηλιτῶν ἐξελέγη ὁ Σαοῦλ, υἱὸς τοῦ Κίς ἐκ τῆς φυλῆς Βενιαμίν, ὅστις ἦτο ἀνὴρ ὠραῖος καὶ ὑψηλός. Ὁ Σαοῦλ ἐζήτησε τὰς ὄνους τοῦ πατρὸς του ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας καὶ ἐπειδὴ δὲν τὰς εὑρίσκειν ἦλθε καὶ εἰς τὸν Σαμουὴλ διὰ νὰ ἐξετάσῃ δι' αὐτάς. Ὄταν παρουσιάσθη ὁ

Σκούλ εἰς τὸν Σχμουήλ, οὗτος ἀμέσως ἐνόησεν ἐκ θείας ἐμπνεύσεως, ὅτι αὐτὸς εἶναι ὁ ἐκλεκτὸς τοῦ Θεοῦ, βασιλεὺς τοῦ Ἰσραήλ, διότι καὶ πρὸ μιᾶς ἡμέρας ὁ Θεὸς ἐφανέρωσεν τοῦτο. Ἄψ οὖν δὲ ἐφιλοξένησεν τὸν Σκούλ, τὴν ἄλλην ἡμέραν ὁ Σαμουήλ ἔχρισεν αὐτὸν βασιλέα καὶ εἶπε· «σὺ θὰ ἄρχῃς εἰς τὸν λαὸν τοῦ Κυρίου καὶ σὺ θὰ σώσῃς αὐτὸν ἀπὸ τοῦς ἐχθροῦς του». Ἐπειτα δὲ παρουσίασεν ὁ Σαμουήλ τὸν Σκούλ εἰς τὸν λαὸν καὶ εἶπεν· «ἰδοὺ ὁ Βασιλεὺς σας», ὁ δὲ λαὸς ἔδειξεν ὑπερβολικὴν χαρὰν καὶ ἐκράυγασε· «Ζήτω ὁ βασιλεὺς».

Ἐν τῇ ἀρχῇ τῆς βασιλείας του, ὁ Σκούλ ἔδειξε μεγάλην ὑπακοὴν εἰς τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, καὶ διὰ τοῦτο κατώρθωσε μὲ τὴν βοήθειαν τοῦ Θεοῦ νὰ νικήσῃ τοὺς Ἀμμανίτας, οἱ ὅποιοι ἦλθον ἐναντίον τῶν Ἰσραηλιτῶν. Ἐπειτα ὁμως ὑπερηφανεύθη καὶ δὲν ὑπήκουσεν εἰς τὸ θεῖον θέλημα. Ἡ πρώτη παρακοὴ τοῦ Σκούλ ἐφάνη, ὅτε μίαν φορὰν δὲν περιέμενε τὸν Σαμουήλ διὰ νὰ ἔλθῃ καὶ νὰ προσφέρῃ θυσίαν εἰς τὸν Θεόν, ὅπως πάντοτε ἐγίνετο, ἀλλ' αὐτὸς μόνος προτέφερε τὴν θυσίαν. Ἡ δευτέρα ὁμως παρακοὴ εἶναι μεγαλειτέρα. Ὅτε ἐπρόκειτο νὰ κάμῃ ὁ Σκούλ πόλεμον κατὰ τῶν Ἀμαληκιτῶν, ὁ Σαμουήλ εἶπεν εἰς αὐτὸν κατὰ διαταγὴν τοῦ Θεοῦ νὰ τοὺς ἐξαρνήσῃ ὅλους μαζί μὲ ὅλα τὰ κτήνη των καὶ νὰ μὴ ἀφήτῃ κανένα ζῶντα. Ὁ Σκούλ τούναντίον δὲν ἐφόνευσε τὸν βασιλέα τῶν Ἀμαληκιτῶν Ἀγάγ, ἐκράτητε δὲ καὶ τὰ καλλίτερα ποιμνία διὰ νὰ τὰ προσφέρῃ θυσίαν εἰς τὸν Θεόν. Διὰ τοῦτο ὠργίσθη ὁ Θεὸς ἐναντίον αὐτοῦ καὶ ἀπέστειλε τὸν Σαμουήλ, ὅστις εἶπεν εἰς αὐτόν· «διὰ τί δὲν ὑπήκουσας εἰς τὴν ἐντολὴν τοῦ Κυρίου καὶ ἠμάρτησας εἰς αὐτόν; ἢ νομίζεις, ὅτι ὁ Θεὸς θέλει ὀλοκαυτώματα καὶ θυσίας παρὰ ὑπακοὴν; Ἐπειδὴ παρήκου-

σας εἰς τὸν Θεόν, καὶ οὕτως θὰ ἀραιρέσῃ ἀπὸ σέ τὴν βασιλείαν καὶ θὰ τὴν δώσῃ εἰς ἄλλον καλλίτερον ἀπὸ σέ». Ὁ Σαοὺλ ἀκούσας τοὺς λόγους τούτους ἐλυπήθη καὶ ἐζήτησε παρὰ τοῦ Σαμουὴλ, νὰ παρακαλέσῃ τὸν Θεὸν διὰ νὰ τὸν συγχωρήτῃ, ἀλλ' ὁ Σαμουὴλ ἀνεχώρησε λυπούμενος, διότι τοιαύτη ἦτο ἡ ἀπόφασις τοῦ Θεοῦ.

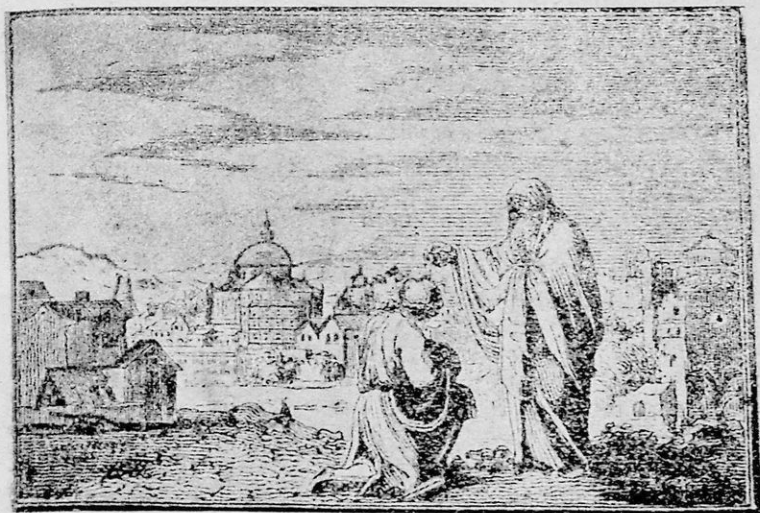
ΠΟΡΙΣΜΑ. — Ὁ Θεὸς δὲν θέλει οὔτε θυσίαν οὔτε προσφοράν παρ' ἡμῶν, ἀλλὰ μόνον ὑπακοὴν εἰς τὸ ἅγιόν του θέλημα.

Ῥητόν. «Θύσον τῷ Θεῷ θυσίαν αἰνέσεως καὶ ἀπόδος τῷ Ὑψίστῳ τὰς εὐχὰς σου» (Ψαλμ. 49, 14).

41. Ὁ Δαυῖδ.

Μετὰ τινα καιρὸν ὁ Σαμουὴλ, κατὰ δεικταγὴν τοῦ Θεοῦ, μετέβη εἰς Βηθλεέμ διὰ νὰ χορῆσῃ βασιλέα ἕνα ἐκ τῶν υἱῶν τοῦ Ἰεσσαί. Ἐκεῖ προσέφερε θυσίαν εἰς τὸν Θεὸν μίαν δάμαλιν καὶ παρεκάλεσε τὸν Θεὸν διὰ νὰ τῷ δεῖξῃ ποῖος εἶναι ὁ ἐκλεκτός αὐτοῦ, διὰ νὰ γίνῃ βασιλεὺς. Εἰς τὴν θυσίαν παρεκάλεσε τὸν Ἰεσσαί καὶ τοὺς υἱούς του· καὶ ὅταν εἶδεν ὁ Σαμουὴλ τὸν μεγαλύτερον υἱὸν ἐνόμισεν, ὅτι ἐκεῖνος εἶναι ὁ ἐκλεκτός Κυρίου. Ἀλλ' ὁ Θεός, ὅστις βλέπει εἰς τὴν καρδίαν τοῦ ἀνθρώπου καὶ ὄχι εἰς τὴν ὄψιν, δὲν ἐξέλεξεν τὸν μεγαλύτερον υἱόν, οὔτε ἄλλον κανένα ἀπὸ τοὺς ἕξ ἄλλους υἱούς. Καὶ τότε ὁ Ἰεσσαί ἔφερε καὶ τὸν ὄγδοον υἱόν του ἐκ τοῦ ποιμνίου, ὅστις ἦτο μικρὸς τὴν ἡλικίαν, ξανθὸς μὲ ὠραλοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ ἀγαθός

κατὰ τὴν καρδίαν ὀνομαζόμενος Δαυὶδ. Τοῦτον ὁ Θεὸς ἐξέλε-
ξεν ὡς ἐκλεκτόν του, ὁ δὲ Σαμουὴλ ἔγριπεν αὐτὸν βασιλέα.



Ὁ Σαμουὴλ χρίει τὸν Δαυὶδ βασιλέα.

Ἀπ' ἐκείνης τῆς στιγμῆς, τὸ πνεῦμα τοῦ Θεοῦ ἀφῆκε τὸν Σαοὺλ καὶ ἦλθεν εἰς τὸν Δαυὶδ, εἰς δὲ τὸν Σαοὺλ ἦλθε πνεῦμα πονηρόν, τὸ ὁποῖον τὸν ἐβόσάνιζε σκληρῶς. Ὁ Σαοὺλ πουθενὰ δὲν εὔρισκεν ἡτυχίαν, ἡ μουσικὴ δὲ μόνον κατεπράϋνε τὴν μελαγχολίαν του. Καὶ διὰ τοῦτο προσεκάλεσε τὸν Δαυὶδ, ὅστις ἤξευρε νὰ παίζη κιθάραν, μὲ τὴν ὁποίαν καὶ κατώρθωνε νὰ ἐκδιώκῃ τὸ πνεῦμα τὸ πονηρὸν ἀπὸ τὸν Σαοὺλ. Τόσον δὲ ἠγάπησεν ὁ Σαοὺλ τὸν Δαυὶδ, ὥστε ἔκαμεν αὐτὸν σωματοφύλακα αὐτοῦ.

Ρητόν. «Καὶ ἤγειρε κέρασ σωτηρίας ἡμῖν ἐν τῷ οἴκῳ Δαυὶδ τοῦ παιδὸς αὐτοῦ» (Λουκ. 1, 69).

42. Ὁ Δαυῖδ φονεύει τὸν Γολιάθ.

Οἱ Φιλιισταῖοι, οἱ ὅποιοι πάντοτε ἠνόχλουν τοῖς Ἰσραηλί-
τας, καὶ πάλιν ἐκίνησαν πόλεμον ἐναντίον αὐτῶν. Ὡς ἀρχηγὸς
δὲ αὐτῶν ἦτο ἀνὴρ γίγας ὀνομαζόμενος Γολιάθ, ὅστις εἶχε
ὕψος τεσσάρων πήχειων καὶ μίας σπιθαμῆς, καὶ ἔφερεν εἰς τὴν
κεφαλὴν περικεφαλαίαν καὶ εἰς τὸ στήθος θώρακα ἀλυσιδωτόν,
προτέτι δὲ ἐκράτει ἀσπίδα χαλυβῆν καὶ δόρυ βαρύ. Ἀπέναντι
τῶν Φιλισταίων παρετάχθησαν καὶ οἱ Ἰσραηλιταί, τοὺς
ὁποίους ὠδήγει ὁ Σαούλ. Ὁ ὑπερήφανος Γολιάθ καθ' ἐκάστην
ἐξήρχετο ἐκ τοῦ στρατοπέδου αὐτοῦ καὶ ὕβριζε τοὺς Ἰσραηλί-
τας, τοὺς ὁποίους προσεκάλει εἰς μονομαχίαν καὶ ἔλεγεν·
«Ἐκλέξατε ἄνδρα καὶ ἄς ἔλθῃ διὰ νὰ μονομαχήσωμεν· καὶ
ἐὰν ἐκεῖνος μὲ φονεύσῃ, ἡμεῖς θὰ γίνωμεν δούλοι σας, ἐὰν δὲ
ἐγὼ φονεύσω αὐτόν, σεῖς θὰ γίνητε δούλοι μας» Οἱ Ἰσραηλι-
ται ἤκουον ταῦτα μὲ πολὺν φόβον, οὐδεὶς δὲ ἐτόλμα νὰ πο-
λεμήσῃ μὲ τὸν Γολιάθ. Ὅταν ἤκουσε τὰς ὕβρεις ταύτας ὁ
Δαυῖδ, ὅστις μετέβη εἰς τὸ στρατόπεδον διὰ νὰ ἴδῃ τοὺς
ἀδελφοὺς του, ἀπεφάσισεν αὐτὸς νὰ πολεμήσῃ μετὰ τοῦ ἄλ-
λοφύλου. Καὶ διὰ τοῦτο ἐζήτησε τὴν ἄδειαν ἀπὸ τὸν Σαούλ·
οὗτος δὲ κατ' ἀρχὰς ἠθέλησε νὰ ἐμποδίσῃ τὸν Δαυῖδ, διότι
ἦτο παιδάριον, ἐν ᾧ ὁ Γολιάθ ἦτο ἀνὴρ πολεμιστῆς ἐκ νεότη-
τος αὐτοῦ. Ὁ Δαυῖδ διὰ νὰ πείσῃ τὸν Σαούλ εἶπεν εἰς αὐτόν·
«Ὅτε ἐποίμαινον τὸ ποίμνιον τοῦ πατρός μου καὶ ἦλθε μίαν
ἡμέραν ὁ λέων καὶ ἄλλοτε ἡ ἄρκτος διὰ νὰ ἀρπάσωσι πρόβατα
ἐκ τῆς ἀγέλης, ἐγὼ ἔτρεξα κατόπιν τῶν θηρίων καὶ τὸ μὲν
πρόβατον ἐξέσπασα ἀπὸ τοὺς ὀδόντας των, τὸν δὲ λέοντα καὶ

τὴν ἄρκτον ἐφάνευσα. Ὁ Θεὸς ὅστις με ἔσωσεν ἐκ τῶν θηρίων, αὐτὸς θὰ με σώσῃ καὶ ἐκ τοῦ ἀλλοφύλου τούτου». Καὶ τότε εἶπεν ὁ Σαούλ· «Ἔπαγε, τέκνον μου, καὶ ὁ Κύριος ἃς εἶναι μαζὶ σου».

Ὁ Δαυὶδ οὐδὲν ἄλλο ἔλαβεν, ἀλλὰ μόνον τὴν ράβδον του, τὴν σφεινδόνην καὶ πέντε λίθους, τοὺς ὁποίους καὶ ἔθηκεν εἰς τὸν ποιμενικόν του σάκκον καὶ ἦλθεν ἐναντίον τοῦ Γολιάθ. Οὗτος ἅμα εἶδε τὸν Δαυὶδ ἐξύβρισεν αὐτὸν καὶ εἶπε· «Κύων ἐγὼ εἶμαι καὶ ἔρχεσαι σὺ ἐναντίον μου με ράβδον καὶ με λίθους»; «Ὅχι κύων, ἀπήντησεν ὁ Δαυὶδ, ἀλλὰ χειρότερος τοῦ κυνός». Ὁ Γολιάθ ὀργισθεὶς εἶπεν· «Ἐλθέ καὶ θὰ δώσω τὰς σάρκας σου εἰς τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ καὶ εἰς τὰ θηρία τῆς γῆς». Ὁ δὲ Δαυὶδ εἶπε πρὸς αὐτόν· «Σὺ ἔρχεσαι ἐναντίον μου με ρομφαίαν καὶ με δόρυ καὶ με ἀσπίδα καὶ ἐγὼ ἔρχομαι ἐναντίον σου ἐν ὀνόματι Κυρίου τοῦ Θεοῦ μου Σαβαώθ, τὸν ὅποιον σὺ ἐξύβρισας σήμερον». Εὐθύς δὲ κατόπιν ὁ Δαυὶδ ἔλαβεν ἓνα λίθον ἐκ τοῦ σάκκου του καὶ ἐσφεινδόνισε κατὰ τοῦ Γολιάθ, τὸν ὅποιον ὁ λίθος ἐκτύπησεν εἰς τὸ μέτωπον, ἀφ' οὗ πρῶτον ἐτρύπησε τὴν περικεφαλαίαν, καὶ ἔπεσεν ὁ γίγας κατὰ γῆς. Ἐτρεξε δὲ ὁ Δαυὶδ καὶ λαβὼν τὴν ρομφαίαν του ἀπέκοψε τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ. Οἱ δὲ Φιλιισταῖοι ἰδόντες ὅτι ἀπέθανεν ὁ δυνατὸς αὐτῶν, ἐτράπησαν εἰς φυγὴν, ἐν ᾧ οἱ Ἰσραηλιταὶ ἠλάλαξαν ἐκ τῆς χαρᾶς καὶ κατεδίωξαν αὐτοὺς ἐπὶ πολὺ.

Ῥητόν. «Οὐ σώζεται βασιλεὺς διὰ πολλὴν δύναμιν, καὶ γίγας οὐ σωθήσεται ἐν πλήθει ἰσχύος αὐτοῦ» (Ψαλμ. 32, 16).

43. Δεινοπαθήματα τοῦ Δαυΐδ.

Μετὰ τὴν λαμπρὰν ταύτην νίκην κατὰ τῶν Φιλισταίων ἐξῆλθον αἱ γυναῖκες τῶν Ἰσραηλιτῶν εἰς ἀπάντησιν τοῦ Δαυΐδ καὶ τῶν ἄλλων, καὶ ἐψαλλον· «Ὁ Σκούλ ἐπάταξε χιλιάδας, ὁ δὲ Δαυΐδ ἐπάταξε μυριάδας». Ὁ ἀνὸς Σκούλ ἤκουσε ταῦτα ἐφθόνησε τὸν Δαυΐδ καὶ ἤθελε νὰ τὸν κακοποιήσῃ. Καὶ κατ' ἀρχὰς ἠθέλησε μὲ ἀπίστην νὰ καταστρεφῇ τὸν Δαυΐδ. Ἐπειδὴ ὁ Δαυΐδ ἐζήτησε τὴν θυγατέρα τοῦ Σκούλ Μελχὸλ ὡς γυναῖκα, ὁ Σκούλ εἶπε τότε θὰ τὴν δώσῃ, ἐὰν ὑπάγῃ καὶ φονεύσῃ 100 Φιλισταίους. Ὁ Δαυΐδ ὁμῶς κατώρθωσε νὰ φονεύσῃ τοὺς 100 Φιλισταίους, καὶ ἔλαβε τὴν Μελχὸλ ὡς γυναῖκα. Κατόπιν ὁ Σκούλ εἶπεν εἰς τὸν υἱὸν τοῦ Ἰωνάθαν, νὰ φονεύσῃ τὸν Δαυΐδ, ἀλλ' ὁ Ἰωνάθαν, ὅστις ἦτο πιστὸς φίλος τοῦ Δαυΐδ, συνεβούλευσε τὸν πατέρα του καὶ εἶπεν· «Ἄς μὴ θελήσῃ ὁ βασιλεὺς πατήρ μου, νὰ ἀμαρτήσῃ καὶ νὰ φονεύσῃ ἄνθρωπον ἀθῶον, ὅστις ἐνίκησε τοὺς ἐχθροὺς καὶ ἔσωσε τοὺς Ἰσραηλίτας». Ὁ Σκούλ ἐκ τῶν λόγων τούτων μετενόησε καὶ ἔπαυσε νὰ ζητῇ τὸν φόνον τοῦ Δαυΐδ.

Ἄλλὰ μίαν ἡμέραν ἐν ᾧ ὁ Δαυΐδ ἔπαιζε τὴν κιθάραν ἐνώπιον τοῦ Σκούλ, τὸ πονηρὸν πνεῦμα πάλιν κατέλαβε τὸν Σκούλ, ὅστις ἤσπασε τὸ δόρυ καὶ τὸ ἔρριψε κατὰ τοῦ Δαυΐδ. Καὶ τὸ μὲν δόρυ ἐκτύπησεν εἰς τὸν τοῖχον, ὁ δὲ Δαυΐδ σωθεὶς ἀπὸ τὸν κίνδυνον ἀνεχώρησεν ἀπὸ τὴν οἰκίαν τοῦ Σκούλ. Ἐπειδὴ δὲ ὁ Ἰωνάθαν πάλιν παρεκάλεισε τὸν πατέρα του νὰ παύσῃ ἀπὸ τὸν κακὸν σκοπὸν του, ὁ Σκούλ ἠθέλησε νὰ φονεύσῃ καὶ τὸν Ἰωνάθαν. Τότε οὗτος κατέφυγε πρὸς τὸν Δαυΐδ,

εἰς τὸν ὁποῖον εἶπε τὴν κακὴν ἀπόφασιν τοῦ πατρὸς του, ἔπειτα δὲ ἀπ' οὗ ὠρκίσθησαν φίλιαν ἀχώριστον ἀμρότεροι ἀπεχωρίσθησαν.

Ὁ Σκούλ ἔλαβε στρατὸν καὶ κατεδίωκε τὸν Δαυὶδ, ὁ ὁποῖος κατέφυγεν εἰς τὰ ὄρη καὶ εἰς τὰ σπήλαια, διότι δὲν ἤθελε νὰ πολεμήσῃ μὲ αὐτόν. Μίχην δὲ ἡμέραν, ἐν ᾧ ὁ Δαυὶδ μὲ τοὺς ὀλίγους του ἀνθρώπους κατέφυγεν εἰς ἓν σπήλαιον, εἰς τὸ αὐτὸ σπήλαιον εἰσῆλθε καὶ ὁ Σκούλ διὰ νὰ ἀναπαυθῆ. Τότε οἱ φίλοι τοῦ Δαυὶδ τὸν πικρεκίνησαν διὰ νὰ τὸν φονεύσῃ, ἀλλ' οὗτος ἀπήντησε· «μὴ γένοιτο νὰ ἐπιθέσω χεῖρα εἰς τὸν χριστὸν Κυρίου». Μόνον δὲ ἔκοψε τεμάχιον ἐκ τοῦ μανδύου τοῦ Σκούλ καὶ ὅταν οὗτος ἀπεμακρύνθη ἀπὸ τὸ σπήλαιον ἔδειξεν εἰς αὐτόν τὸ τεμάχιον καὶ εἶπε· «Βασιλεῦ, διατί ἀκούεις τοὺς λόγους τοῦ λαοῦ σου, ὅτι ἐγὼ θέλω νὰ σέ φονεύσω; Ἰδοὺ σήμερον ὁ Θεὸς σέ πικρέδωκεν εἰς χεῖράς μου ἐν τῷ σπηλαίῳ καὶ δὲν ἠθέλησα νὰ σέ φονεύσω, μόνον ἀπέκοψα τὸ τεμάχιον τοῦτο τοῦ μανδύου σου, καὶ σὺ διατί μὲ καταδίωκεις;» Ὅταν ἤκουσεν ὁ Σκούλ τοὺς λόγους τούτους ἔκλαυσεν ἀπὸ τὴν συγκίνησίν του καὶ εἶπε· «Σὺ, τέκνον μου, εἶται δικαιότερος ἐμοῦ, διότι σὺ μὲ ἀνταπέδωκες ἀγαθὰ, ἐγὼ δὲ σέ ἀνταπέδωκα κακὰ. Ὁ Θεὸς νὰ σέ ἀνταμείψῃ διὰ τὴν πρᾶξίν σου Σὺ θὰ βασιλεύσῃς εἰς τὸν Ἰσραὴλ, ἀλλ' ὠρκίσθητι, ὅτι δὲν θὰ βλάψῃς κανένα ἀπὸ τοὺς συγγενεῖς μου». Ὁ δὲ Δαυὶδ ὠρκίσθη καὶ ὁ Σκούλ ἀνεχώρησε.

Ἡ μετάνοια ὁμῶς αὕτη τοῦ Σκούλ ὀλίγον καιρὸν διήρκεσε, διότι οὗτος πάλιν κατεδίωκε τὸν Δαυὶδ. Ἐνῶ δὲ εὕρισκετο ὁ Σκούλ μετὰ τῶν στρατιωτῶν του ἐν τινι ἐρήμῳ καὶ ἐκεῖ ἐκριμάτο, ἔχων πλησίον του τὸν ἀρχιστράτηγόν του Ἀβεννήρ, ὁ

Δαυὶδ μὲ ἓνα σύντροφόν του ἐπλησίασεν εἰς τὸ στρατόπεδον. Καὶ πάλιν δὲν ἤκουσε τὴν συμβουλὴν τοῦ φίλου του καὶ δὲν ἐφόνευσε τὸν χριστὸν Κυρίου, μόνον δὲ ἔλαβε τὸ δόρυ τοῦ Σαοὺλ καὶ τὸ ποτήριόν του καὶ ἀνεχώρησεν. Ὅταν δὲ ἐφθασεν εἰς τὸ ἀπέναντι βουνὸν ἐφώναζεν· « Ἀβεννήρ, διατί δὲν φυλάττεις καλῶς τὸν κύριόν σου βασιλέα; Ἴδου τὸ δόρυ τοῦ βασιλέως καὶ τὸ ποτήριόν του, τὰ ὅποια εὐρίσκοντο πλησίον τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ». Ὁ Σαοὺλ ἀνεγνώρισε τὸν Δαυὶδ καὶ εἶπεν· « Ἐπίστρεφε τέκνον Δαυὶδ, καὶ δὲν θὰ σέ κακοποιήσω πλέον». Ἀλλ' ὁ Δαυὶδ μὴ πιστεύων εἰς τοὺς λόγους τοῦ Σαοὺλ ἀνεχώρησεν εἰς ξένας χώρας μετὰ τῶν συντρόφων του, ὃ δὲ Σαοὺλ ἔπαυσε πλέον νὰ τὸν κηταδιώκη.

ΠΟΡΙΣΜΑ.—Τὰ δεινοπαθήματα τοῦ Δαυὶδ ἄς χρασιμεύσωσιν εἰς ἕκαστον ἄνθρωπον ὡς λαμπρὸν παράδειγμα, καὶ καιεὶς ἄς μὴ θελήσῃ ποτὲ νὰ βλάβῃ τὸν ἐχθρόν του.

44. Θάνατος τοῦ Σαοὺλ.

Ἐν ᾧ ὁ Δαυὶδ κατεδιώκετο ὑπὸ τοῦ Σαοὺλ, ἀπέθανεν ὁ Σαμουὴλ, τὸν ὅποιον ὁ Ἰσραηλιτικὸς λαὸς ἔκλαυσεν ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας. Μετὰ τὸν θάνατον δὲ αὐτοῦ οἱ Φιλιισταῖοι καὶ πάλιν εἰσέβαλον εἰς τὴν χώραν τῶν Ἰσραηλιτῶν, ὃ δὲ Σαοὺλ κατ' ἐπανάληψιν ἠρώτησε τὸν Θεὸν τί πρέπει νὰ κάμῃ. Ἀλλ' ὁ Θεὸς οὐδεμίαν ἀπάντησιν ἔδωκεν εἰς αὐτόν, διότι τὸν ἐγκατέλιπε πλέον. Τότε ὁ Σαοὺλ μὲ ἀπελπισίαν ἦλθεν ἐναντίον τῶν ἐχθρῶν, ἀλλὰ κατὰ τὴν μάχην ἐνίκηθησαν οἱ Ἰσραηλιταί, ἐκ τῶν ὁποίων πολλοὶ ἐφρονεύθησαν, μεταξὺ δὲ αὐτῶν καὶ ὁ Ἰωνάθαν καὶ ἄλλοι δύο υἱοὶ τοῦ Σαοὺλ. Ἐπίσης δὲ καὶ ὁ

Σαούλ ἐπληρώθη καὶ διὰ τὸ μὴ πέσῃ εἰς τὰς χεῖρας τῶν ἐχθρῶν εἶπεν εἰς τὸν ὀπλοφόρον του τὸν τρυπήσῃ μὲ τὸ ξιφὸς του διὰ τὸ ἀποθάνῃ. Ἄλλ' ἐκεῖνος ἐφοβείτο τὴν πράξιν τοῦτο καὶ διὰ τοῦτο ὁ Σαούλ ἔλαβε τὸ ξιφὸς του καὶ ἔπεσεν ἐπ' αὐτοῦ καὶ ἐφρονεύθη. Τὸ παράδειγμα τοῦ Σαούλ ἠκολούθητε καὶ ὁ ὀπλοφόρος του. Ὅταν δὲ ἔμαθεν ὁ Δαυὶδ τὴν καταστροφὴν τῶν Ἰσραηλιτῶν καὶ τὸν θάνατον τοῦ Σαούλ καὶ τοῦ πιστοῦ φίλου του Ἰωνάθαν, ἔσχιτε τὰ ἱμάτιά του καὶ ἐπὶ πολὺ ἐθρήνησεν αὐτούς.

Ῥητόν. «*Ἐὰν πέσῃ ὁ ἐχθρὸς σου, μὴ ἐπιχαρῆς αὐτῷ, ἐν δὲ τῷ ὑποσκελισματι αὐτοῦ μὴ ἐπαίρου»* (Παρσ. 24, 37).

45. Ἡ βασιλεία τοῦ Δαυὶδ.

Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Σαούλ ὁ στρατηγὸς αὐτοῦ Ἀβεν-νὴρ ἐξέλεξεν ὡς βασιλέα τὸν Ἰεβοσθέ, υἱὸν τοῦ Σαούλ, τὸν ὁποῖον ἀνεγνώρισαν ὅλαι αἱ φυλαὶ τοῦ Ἰσραὴλ, ἐκτὸς τῆς φυλῆς τοῦ Ἰούδα. Ἡ φυλὴ τοῦ Ἰούδα ἐξέλεξεν ὡς βασιλέα αὐτῆς τὸν Δαυὶδ, ὅστις κατ' ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ κατώκησεν ἐν Χεβρών. Μεταξὺ τῆς φυλῆς Ἰούδα καὶ τῶν ἄλλων φυλῶν ἐπὶ πολὺν καιρὸν ὑπῆρχεν ἐμφύλιος πόλεμος, ὅστις ἔπαυσε μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἰεβοσθέ, τὸν ὁποῖον ἐδολοφόνησαν δύο ἀδελφεὶ διὰ τὸ λάθωσιν ἀμοιβὴν παρὰ τοῦ Δαυὶδ, ἀλλ' ἔλαβον τὸν θάνατον. Τοιοῦτοτρόπως δὲ ὅλαι αἱ φυλαὶ ἀνεγνώρισαν τὸν Δαυὶδ ὡς βασιλέα. Ὁ Δαυὶδ γενόμενος βασιλεὺς ἔφερε τὴν ἑδραν τῆς βασιλείας ἐκ τῆς Χεβρών.

εἰς Ἱερουσαλήμ, τὴν ὁποῖαν ἀπέσπασεν ἀπὸ τὰς χεῖρας τῶν Ἱεβουσαίων διὰ πολέμου. Εἰς δὲ τὴν Σιών, ἀκρόπολιν τῆς Ἱερουσαλήμ, ἔστησε λαμπρὰν σκηνήν, ὅπου μετέφερε τὴν κιβωτὸν τῆς διαθήκης, προσέτι δὲ καὶ διὰ τὸν ἑαυτὸν τοῦ ἔκτισε μεγαλοπρεπῆ οἶκον. Ὁ Δαυὶδ ἠθέλησε νὰ ἐγείρῃ καὶ ναὸν τοῦ Θεοῦ, ἀλλ' ἠμπόδισεν αὐτὸν ὁ Θεὸς διὰ τοῦ προφήτου Νάθαν, ὅστις εἶπεν εἰς τὸν Δαυὶδ, ὅτι οἶκον Κυρίου θὰ οἰκοδομηθῇ οὐχὶ αὐτός, ἀλλ' ὁ διάδοχος αὐτοῦ. Ἀρ' οὐ δὲ παρητήθη ἀπὸ τὴν οἰκοδομὴν τοῦ ναοῦ, ἤρχισε νὰ θέτῃ τάξιν πανταχοῦ, διερρῦθμισε τὴν θείαν λατρείαν καὶ τὰς τάξεις τῶν ἱερέων καὶ ἐξύμνησε τὸν Θεὸν μὲ τοὺς θαυμασίους αὐτοῦ ψαλμούς. Ἀλλὰ καὶ τοὺς ἐξωτερικοὺς ἐχθροὺς του κατέβαλε, καθὼς τοὺς Φιλισταίους, τοὺς Ἐδωμίτας, τοὺς Μωαβίτας, τοὺς Ἀμμωνίτας καὶ ἄλλους. Τὰς νίκας του πάσας ἀπέδιδεν ὁ Δαυὶδ εἰς τὸν Θεόν.

Ῥητόν. «Πληρωθήτω τὸ στόμα μου αἰνέσεως, ὅπως ὑμνήσω τὴν δόξαν σου, ὅλην τὴν ἡμέραν τὴν μεγαλοπρεπείαν σου» (Ψαλμ. 70, 8).

46. Ἀμάρτημα καὶ μετάνοια τοῦ Δαυὶδ.

Ὁ Δαυὶδ ἦτο εὐσεβὴς ἀπέναντι τοῦ Θεοῦ καὶ ἐκυβέρνησεν τὸν λαὸν μὲ δικαιοσύνην, ἀλλ' ὑπέκυψε καὶ οὗτος εἰς ἓν μέγα ἁμάρτημα. Εἰς ἓκ τῶν ἀξιοματικῶν του ὀνομαζόμενος Οὐρίας, εἶχε γυναῖκα τὴν Βηρσαβέε, τὴν ὁποῖαν ὁ Δαυὶδ ἠθέλησε νὰ λάβῃ ὡς γυναῖκα. Ἀλλ' ἐπειδὴ τοῦτο ἦτο ἀδύνατον ἐν ὄψει ἐξῆς ὁ Οὐρίας, διὰ τοῦτο ὁ Δαυὶδ διέταξε κρυφίως τὸν

στρατηγόν του 'Ιωάβ νά θέσῃ τόν Ούρίαν εἰς τὸ ἐπικίνδυνον μέρος τοῦ στρατοῦ κατὰ τὸν πόλεμον, τὸν ὁποῖον εἶχον ἐναντίον τῶν Ἀρμανιτῶν. Ἡ διαταγὴ τοῦ βασιλέως ἔγινεν, ὁ δὲ Ούριος ἐφρονεύθη, καὶ μετὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ ὁ Δαυὶδ ἔλαβεν ὡς γυναῖκα τὴν Βηρταβιέ. Ὁ Θεὸς ὠργίσθη διὰ τὸ διπλοῦν τοῦτο ἀμάρτημα καὶ ἔστειλε πρὸς τὸν Δαυὶδ τὸν προφῆτην Νάθαν, ὁ ὁποῖος διὰ νὰ κάμῃ κριτὴν τὸν ἴδιον βασιλέα διὰ τὸ ἀμάρτημά του εἶπεν εἰς αὐτὸν τὰ ἑξῆς: Εἰς μίαν πόλιν ἦσαν δύο ἄνθρωποι, ὁ εἷς πλούσιος καὶ ὁ ἄλλος πτωχός· ὁ πλούσιος εἶχε πολλὰ πρόβατα καὶ βοῦς, ὁ δὲ πτωχός εἶχε μόνον μίαν ἀμνάδα, τὴν ὁποίαν ἀπὸ μικρῶν ἔτρεφε καὶ τὴν ἠγάπα ὡς θυγατέρα του. Ἐτυχε νὰ ἔλθῃ εἰς τὸν πλούσιον ξένος τις καὶ ἐλυπήθη ὁ πλούσιος νὰ σπράξῃ ἀπὸ τὰ ἰδικά του ποίμνια διὰ νὰ ἐτοιμάσῃ φαγητὸν διὰ τὸν ξένον, ἀλλ' ἔλαβε καὶ ἔσφαξε τὴν ἀμνάδα τοῦ πτωχοῦ. Ὅταν ἤκουσε τὴν διήγησιν ταύτην ὁ Δαυὶδ ὠργίσθη καὶ εἶπεν: «Εἶναι ἄξιος θανάτου ὁ ἄνθρωπος ὁ πρᾶξας τοῦτο». Τότε εἶπεν ὁ Νάθαν: «Σὺ εἶσαι ὁ ἄνθρωπος ὁ πρᾶξας τοῦτο· σὺ ἐφόνευτας τὸν Ούριαν καὶ ἔλαβες τὴν γυναῖκά του. Καὶ ἰδοὺ ὁ Θεὸς θὰ στείλῃ κακὰ εἰς τὸν οἶκόν σου». Ὁ Δαυὶδ συνησθάνθη τὸ μέγα ἀμάρτημά του καὶ μετὰ δακρύων ἐζήτησε παρὰ τοῦ Θεοῦ συγχώρησιν, συντάξας τότε καὶ τὸν πεντηκοστὸν ψαλμόν: «Ἐλέησόν με ὁ Θεὸς κατὰ τὸ μέγα ἔλεός σου, καὶ κατὰ τὸ πλῆθος τῶν οἰκτιρισμῶν σου ἐξέλειψον τὸ ἀνόμημά μου».

ΠΟΡΙΣΜΑ. — Ὅσάκις ἀμαρτάνομεν εἰς τὸν Θεὸν πρέπει μετὰ δακρύων νὰ ζητῶμεν τὴν συγχώρησιν διὰ νὰ ἐπιτύχωμεν τὴν σωτηρίαν μας, διότι ἡ μετάνοια εἶναι ἡ θύρα τῆς σωτηρίας.

47. Ἀνταρσία τοῦ Ἀβεσσαλώμ καὶ θάνατος τοῦ Δαυῖδ.

Ὁ Θεὸς ἀμέσως δὲν συνεχώρησε τὸν Δαυῖδ διὰ τὸ ἁμαρτημά του. Καὶ πρῶτον μὲν ἀπέθανε τὸ τέκνον, τὸ ὁποῖον ἐγεννήθη ἐκ τῆς Βηρσαβεέ, καὶ τοῦτο πολὺ ἐλύπησε τὸν Δαυῖδ. Ἐπειτα δὲ καὶ ὁ υἱὸς τοῦ Ἀβεσσαλώμ, ὅστις ἦτο ἐξ ἄλλης γυναικὸς, ἔκαμεν ἀνταρσίαν κατὰ τοῦ πατρὸς του διὰ νὰ λάθῃ τὴν βασιλείαν. Ὁ Ἀβεσσαλώμ πρότερον εἶχεν ἐκδιωχθῆ ἀπὸ τὴν πατρικὴν οἰκίαν, διότι ἐφόνευσε τὸν ἀδελφόν του Ἀμνών, κατόπιν δὲ ἀπ' οὗ συνεχώρησεν αὐτὸν ὁ πατήρ του ἐπέστρεψεν εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ. Ἐκεῖ μὲ πολλὰ δῶρα καὶ ὑποσχέσεις συνήθροιστε φίλους, μὲ τοὺς ὁποίους ἦλθεν εἰς Χεβρών καὶ ἐκήρυξε πόλεμον κατὰ τοῦ πατρὸς του.

Ὁ Δαυῖδ, μαθὼν τὸ λυπηρὸν τοῦτο, ἐξῆλθεν ἐκ τῆς Ἱερουσαλήμ καὶ μετὰ τοῦ στρατοῦ καὶ τῶν λοιπῶν πιστῶν ἀνθρώπων του διέβη πέραν τοῦ Ἰορδάνου. Ἐν τῷ μεταξύ δὲ ὁ Ἀβεσσαλώμ εἰσῆλθεν εἰς Ἱερουσαλήμ καὶ κατεδίωκε τὸν πατέρα του. Ὁ Δαυῖδ τότε μετὰ δακρύων ἔστειλε τοὺς τρεῖς στρατηγούς του μετὰ τοῦ στρατοῦ κατὰ τοῦ Ἀβεσσαλώμ καὶ παρεκάλεσε νὰ μὴ φονεύσωσι τὸν υἱὸν του. Τὰ δύο στρατεύματα συνητήθησαν πλησίον ἑνὸς δάσους, ὅπου ἔγινε φοβερὰ μάχη, κατὰ τὴν ὁποίαν ὁ Ἀβεσσαλώμ ἐνίκηθη καὶ ἐτράπη εἰς φυγήν. Ἀλλ' ἐν ᾧ ἔφευγε διὰ μέσου τοῦ δάσους ἐπὶ ἡμίονου κατήμενος, ἡ μικρὰ του κόμη περιεπλάκη εἰς τοὺς κλάδους εἰς δρυῖς, καὶ ἐκεῖ αὐτὸς ἔμεινε κρεμάμενος, ἡ δὲ ἡμίονος ἔφυγε κάτωθεν αὐτοῦ. Ὁ Ἰωάβ ὅττιν ἔμαθε τοῦτο ἔτρεξε καὶ

χωρίς νά δώση προσοχήν εἰς τήν διαταγήν τοῦ βασιλέως, ἐφόνευσεν αὐτόν καί τὸ σῶμά του ἔρριψεν εἰς λάκκον, σκεπάσας μέ λίθους. Ὄταν ὁ Δαυὶδ ἔμαθε τὸν θάνατον τοῦ Ἀβεσσαλώμ ἐθρήνησεν αὐτόν ἀπαρηγόρητα καί ἔλεγεν : « Ἀβεσσαλώμ υἱέ μου, υἱέ μου Ἀβεσσαλώμ »,

Ἀκολούθως ἐπέστρεψεν ὁ Δαυὶδ εἰς τήν Ἱερουσαλήμ, ὅπου ἔζησεν ἐν εἰρήνῃ τὴν υπόλοιπον βίον του. Περὶ τὸ τέλος δὲ τῆς ζωῆς του ἀνέδειξε διάδοχον αὐτοῦ τὸν Σολομῶντα, ὅστις ἦτο δευτερότοκος υἱὸς τῆς Βηρσαβεί, εἰς τὸν ὁποῖον ἔδωκε τὰς τελευταίας συμβουλὰς του. Ἀπέθανε δὲ ἐν ἡλικίᾳ 70 ἐτῶν, βασιλεύσας 40 ἔτη, 7 μὲν ἔτη ἐν Χεβρών ἐπὶ τῆς φυλῆς τοῦ Ἰούδα, 33 δὲ ἔτη ἐν Ἱερουσαλήμ ἐπὶ παντός τοῦ Ἰσραηλιτικοῦ λαοῦ.

Ρητόν. « *Ὁφθαλμὸν καταγελῶντα πατρός, καὶ ἀτιμάζοντα γῆρας μητρὸς ἐκκόψαισαν αὐτὸν κόρακες ἐκ τῶν φαράγων, καὶ καταφάγοισαν αὐτὸν νεοσσοὶ ἀετῶν* » (Παροιμ. 24 — 30, 17).

48. Ἡ βασιλεία τοῦ Σολομῶντος.

Ὁ Σολομῶν γενόμενος βασιλεὺς ἠκολούθησε τὰς συμβουλὰς τοῦ πατρὸς του καὶ ἐφάνη εὐσεβῆς πρὸς τὸν Θεὸν καὶ δίκαιος πρὸς τὸν λαόν. Ἐν ἀρχῇ τῆς βασιλείας του μετέβη εἰς τὴν Γαβαὼν, ὅπου εὕρσκετο τότε ἡ σκηνὴ τοῦ μαρτυρίου, καὶ προσέφερε πολυτελεῖς θυσίας εἰς τὸν Θεόν, τὸν ὁποῖον παρεκάλεσε διὰ νά τὸν ἐπισχύσῃ εἰς τὸ ἔργον τῆς βασιλείας. Ἐνταῦθα ὁ Θεὸς ἐφάνη εἰς αὐτόν καθ' ὕπνον καὶ τῷ εἶπε : « Ζήτησόν μοι τί θέλεις »; Ὁ δὲ Σολομῶν ἐζήτησε παρὰ τοῦ Θεοῦ σοφίαν

διὰ τὴν διακρίνην τὸ ἀγαθὸν ἀπὸ τοῦ κακοῦ καὶ τὴν κυβερνᾶν τὸν λαὸν μετὰ δικαιοσύνης. Τοῦτο ἤρεσεν εἰς τὸν Θεὸν καὶ ἔδωκεν εἰς τὸν Σολομῶντα μαζί μετὰ τὴν σοφίαν καὶ πλοῦτον πολλὸν καὶ δόξαν μεγάλην.

Ἡ μεγάλη σοφία καὶ κρίσις τοῦ Σολομῶντος ἐφάνη εἰς τὴν ἀκόλουθον δίκην. Δύο γυναῖκες κατώριον εἰς τὴν αὐτὴν οἰκίαν καὶ ἀμρότεραι ἐγέννησαν ἀπὸ ἑνὸς τέκνον, ἀλλ' ἡ μία ἐκ τῶν δύο τὴν νύκτα ἐπλάκωσε τὸ τέκνον τῆς καὶ ἀπέθανεν, ἔλαβε δὲ τὸ ζῶν τέκνον τῆς ἄλλης καὶ ἀντὶ αὐτοῦ ἔθηκε τὸ ἰδικόν τῆς νεκρῶν. Τὴν πρωίαν ἡ ἀληθὴς μήτηρ τοῦ ζῶντος παιδίου, ἐνόησε τὴν ἀπάτην καὶ ἐζήτησε τὸ τέκνον παρὰ τῆς ἄλλης, ἡ ὅποια ὁμως ἔλεγεν, ὅτι εἶναι ἰδικόν τῆς. Ὅταν αἱ δύο αὐταὶ γυναῖκες πικρουσιάστησαν ἐνώπιον τοῦ Σολομῶντος, καὶ ἐζήτησαν τὴν ἀδικίαν διὰ τὴν ἀποκαλύψῃ τὴν ἀλήθειαν διέταξε τὴν χωρίσωσι διὰ μαχαίρας τὸ ζῶν βρέφος εἰς δύο μέρη καὶ τὴν δώσωσι τὸ ἓμισυ εἰς τὴν μίαν καὶ τὸ ἄλλο ἓμισυ εἰς τὴν ἄλλην. Καὶ ἡ μὲν ψευδὴς μήτηρ ἐδέχθη τοῦτο, ἀλλ' ὄχι καὶ ἡ ἀληθὴς μήτηρ, ἡ ὅποια εἶπε: «δότε τὸ παιδίον εἰς αὐτὴν καὶ μὴ θανατώσητε αὐτό». Ὁ βασιλεὺς ἐνόησεν τὴν ἀληθῆ μητέρα παρέδωκεν εἰς ταύτην τὸ παιδίον.

Ὁ Σολομῶν ἔδειξε μεγάλην ἰκανότητα καὶ φρόνησιν καὶ ἐπὶ τὴν κατασκευὴν μεγαλοπρεποῦς ναοῦ. Μέχρι τῆς ἐποχῆς εἰρησῶς ὡς οἶκος τοῦ Θεοῦ ἐχρησίμευεν ἡ σκηνὴ τοῦ μαρτυρίου κατὰ τὸ τέταρτον ὁμως ἔτος τῆς βασιλείας του ὁ Σολομῶν ἤρχισε τὴν οἰκοδομὴν ναοῦ, διὰ τὸν ὅποιον ἐξωδεύθησαν ἑκατὸν μὲν χρήματα, πολλαὶ δὲ χιλιάδες ἐργατῶν εἰργάσθησαν ἐπὶ 7 ἔτη. Ὁ χρυτὸς καὶ ὁ ἄργυρος καὶ οἱ πολύτιμοι λί-

θοι προσέδιδον τόσην μεγαλοπρέπειαν εἰς τὸν ναόν, ὥστε κα-
νείς ἄλλος ναὸς ἐπὶ τῆς γῆς δὲν εἶχε τόσην λαμπρότητα.
Μετὰ τὸ τέλος τῆς οἰκοδομῆς τοῦ ναοῦ ὁ Σολομὼν ἐκόμισε
τὴν κιβωτὸν τῆς διαθήκης μὲ μεγάλην παράταξιν καὶ ἐτοπο-
θέτησεν αὐτὴν ἐντὸς τοῦ ναοῦ. Ἐπὶ ἑπτὰ δὲ ἡμέρας ἐωρτά-
σθησαν τὰ ἐγκαίνια τοῦ ναοῦ ὑφ' ὄλου τοῦ Ἰσραηλιτικοῦ
λαοῦ, ὅποτε θυσίαι ἔγιναν εἰς τὸν Θεὸν 22 χιλιάδες μόσχων
καὶ 120 χιλιάδες προβάτων.

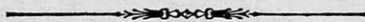
Ῥητόν. «*Ρίζα σοφίας φοβεῖσθε τὸν Κύριον, καὶ οἱ κλά-
δοι αὐτῆς μακροήμερουσι*» (Σαφ. Σειρ. 1, 20).

49. Τέλος τῆς βασιλείας τοῦ Σολομῶντος.

Ἐκτὸς τοῦ ναοῦ τούτου, ὁ Σολομὼν ἔκτισεν ἐν τῇ Ἱερου-
σαλήμ λαμπρὰ ἀνάκτορα καὶ πολλὰ ἄλλα οἰκοδομήματα
ἐπίσης δὲ καὶ πολλὰς πόλεις καὶ ὀχυρὰ φρούρια εἰς ὅλον τὸ
βασιλείον του. Ἡ δὲ δόξα του ἐφθασε καὶ εἰς τὰ ἄλλα βασι-
λεια, καὶ διὰ τοῦτο πολλοὶ βασιλεῖς ἔστειλαν εἰς αὐτὸν πρε-
σβείας μὲ πλοῦσια δῶρα, ὁ δὲ βασιλεὺς τῆς Αἰγύπτου ἔδωκε
εἰς τὸν Σολομῶντα ὡς σύζυγον τὴν θυγατέρα του. Καὶ ἡ βα-
σιλισσα Σαβὰ ἐκ τῆς Ἀραβίας ἦλθε νὰ χαιρετίσῃ τὸν Σολο-
μῶντα καὶ ἐθαύμασε τὴν σοφίαν καὶ τὴν μεγαλοπρέπειαν αὐ-
τοῦ καὶ εἶπεν εἰς αὐτόν: «Ἀληθινὸς εἶναι ὁ λόγος, τὸν ὅποι-
ῆκουσα εἰς τὸ βασιλείον μου διὰ τὴν φρόνησίν σου ἐγὼ δὲ
ἐπίστευσα εἰς ὅσα ἔλεγον, ἀλλὰ τῶρα βλέπω μὲ τοὺς ὀφθα-
λμοὺς μου περισσότερα ἀπὸ ὅσα ἤκουσα. Εὐτυχὴς εἶναι ὁ λαὸς
ἐπὶ τοῦ ὀπίου βασιλεύεις».

Δυστυχῶς ὁμως τὰ πλούτη καὶ ἡ δόξα συνετέλεσαν, ὥστε ὁ Σολομῶν ἐσυνήθισεν εἰς τὴν πολυτέλειαν· αἱ δὲ ἀλλόφυλοι καὶ ἀλλόθρησκοι γυναῖκες, τὰς ὁποίας ἔλαβεν ὡς συζύγους ἠνάγκασαν τὸν Σολομῶντα περὶ τὰ τέλη τῆς ζωῆς του νὰ λησμονήσῃ τὸν ἀληθινὸν Θεὸν καὶ νὰ λατρεύσῃ τὰ εἰδῶλα. Διὰ τοῦτο ὠργίσθη ὁ Θεὸς κατὰ τοῦ Σολομῶντος καὶ εἶπεν εἰς αὐτόν: «Ἐπειδὴ δὲν ἐφύλαξας τὰς ἐντολάς μου, θὰ διαίρεσω τὸ βασίλειόν σου καὶ θὰ δώσω αὐτὸ εἰς τὸν δοῦλόν σου, ἀλλὰ χάριν τοῦ πατρὸς σου Δαυὶδ θὰ κάμω τοῦτο μετὰ τὸν θάνατόν σου». Ὁ Σολομῶν ἤσθάνθη τὸ ἀμάρτημά του καὶ μετενόησε καὶ ἔψαλε τὴν ματαιότητα τοῦ κόσμου, εἰπών: «Ματαιότης ματαιότητων, τὰ πάντα ματαιότης». Ἀπέθνηε δὲ βασιλεύσας 40 ἔτη.

Ῥητόν. *«Ἐν χειρὶ Κυρίου ἐξουσία τῆς γῆς, καὶ τὸν χρήσιμον ἐγερεῖ εἰς καιρὸν ἐπ' αὐτῆς»* (Σοφ. Σειρ. 10, 4).





ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΕΚΤΗ

ΑΠΟ ΤΗΣ ΔΙΑΙΡΕΣΕΩΣ ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΜΕΧΡΙ ΤΕΛΟΥΣ ΤΗΣ ΒΑΒΥΛΩΝΙΟΥ ΑΙΧΜΑΔΩΣΙΑΣ

(960—536 π. Χ.)

50. Διαίρεσις τοῦ βασιλείου.

Τὸν Σολομῶντα διεδέχθη εἰς τὴν βασιλείαν ὁ υἱὸς αὐτοῦ Ροβοάμ, ὁ ὁποῖος μετέβη εἰς τὴν Συχέμ καὶ ἐκεῖ ἀνεγνωρίσθη βσιλεύς ὑπὸ τοῦ λαοῦ. Ὁ Ἰσραηλιτικὸς λαὸς ἐζήτησε τότε παρὰ τοῦ νέου βσιλέως νὰ ἐλαφρύνῃ τοὺς βσιλικοὺς φόρους, οἱ ὁποῖοι ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τοῦ πατρός του ἔγειναν πολὺ βχι-
ρεις. Ὁ δὲ Ροβοάμ διὰ νὰ ἀπαντήσῃ ἔλαβε προθεσμίαν τριῶν ἡμερῶν, ἐντὸς τῶν ὁποίων συνεβουλεύθη πρῶτον τοὺς πρεσβυ-
τέρους τοῦ λαοῦ καὶ κατόπιν τοὺς συνηλικιώτας του. Ἄλλὰ δὲν ἠκολούθησε τὴν γνώμην τῶν πρεσβυτέρων, οἱ ὁποῖοι ὡς φρόνιμοι ἄνθρωποι συνεβούλευσαν αὐτὸν νὰ κάμῃ τὴν παρά-
κλησιν τοῦ λαοῦ. Τὸν χντίον ἤκουσε τὰς συμβουλὰς τῶν ἀνοήτων νεωτέρων καὶ εἶπεν εἰς τὸν λαόν: «Ὁ πατήρ μου ἐβάρυνε τὸν ζυγόν σας, καὶ ἐγὼ θὰ βχιρύνω αὐτὸν περισσότε-
ρον· ἐκεῖνος σὰς ἐπκίδευτε μὲ μάστιγας, ἐγὼ θὰ σὰς παιδεύσω μὲ σκορπίους». Ἡ ἀπάντησις αὕτη τοῦ Ροβοάμ ἐξώργισε τοὺς Ἰσραηλίτας, ἐκ τῶν ὁποίων αἱ δέκα φυλαὶ ἐξέλεξαν ὡς βχι-
λέα των τὸν Ἱεροβοάμ, ὅστις ἦτο δοῦλος τοῦ Σολομῶντος, δύο

δὲ μόνον φυλαί, τοῦ Ἰούδα καὶ τοῦ Βενιαμίν, ἔμειναν ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν τοῦ Ροβοάμ. Καὶ τοιοῦτοτρόπως τὸ ἔν βασιλεῖον διηρέθη εἰς δύο, εἰς τὸ βασίλειον τοῦ Ἰούδα ὑπὸ τὸν Ροβοάμ μὲ πρωτεύουσαν τὴν Ἱερουσαλήμ καὶ εἰς τὸ βασίλειον τοῦ Ἰσραήλ ὑπὸ τὸν Ἱεροβοάμ μὲ πρωτεύουσαν κατ' ἀρχάς τὴν Συχέμ καὶ τελευταίον τὴν Σαμάρειαν.

Ὁ δὲ Ἱεροβοάμ διὰ νὰ στερεωθῇ εἰς τὸν θρόνον του ἠμπόδισε τὸν λαὸν τῶν 10 φυλῶν νὰ μεταβαίῃ εἰς Ἱερουσαλήμ καὶ προσφέρῃ θυσίας εἰς τὸν ναόν, καὶ κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἐχώρισεν ἔντελῶς τὰ δύο βασίλεια. Ἔστησε δὲ δύο χρυσοῦς μόσχους, ἓνα εἰς τὴν Βαιθίλ, καὶ ἓνα εἰς τὴν Δάν καὶ εἶπεν εἰς τὸν λαόν: «Ἴδου οἱ θεοὶ τοῦ Ἰσραήλ, οἱ ὀδηγήσαντες αὐτὸν ἐκ τῆς Αἰγύπτου». Ἀλλὰ καὶ ἱερεῖς διώρισεν ὄχι μόνον Λευίτας, ἀλλὰ καὶ ἐκ τοῦ λαοῦ. Ὁ δὲ λαὸς προσέφερε θυσίας εἰς τὰ εἶδωλα ταῦτα. Δυστυχῶς ἡ διαίρεσις αὕτη ἔφερε τὴν καταστροφὴν καὶ εἰς τὰ δύο βασίλεια, πρῶτον διότι διὰ τῆς διαιρέσεως ταῦτα ἐξηθένησαν, καὶ ἔπειτα διότι μεταξὺ των πάντοτε, ὑπῆρχον ἀντιζηλαὶ καὶ ἔριδες, προσέτι δὲ καὶ διότι ἔλησμονήταν τὸν ἀληθινὸν Θεόν. Καὶ εἰς μὲν τὸ βασίλειον τοῦ Ἰούδα ἐβασίλευσαν 12 βασιλεῖς, εἰς δὲ τὸ βασίλειον τοῦ Ἰσραήλ 20 βασιλεῖς.

Ῥητόν. «Πᾶσα βασιλεία μερισθεῖσα καθ' ἑαυτῆς ἐρημοῦται» (Ματθ. 12, 25).

51. Οἱ προφῆται.

Εἰς τὸν βίον τοῦ Ἰσραηλιτικοῦ λαοῦ ἐφάνησαν κατὰ διαφά-

ρους ἐποχὰς ἄνδρες εὐσεβεῖς καὶ θεοφοβούμενοι, οἱ ὅποιοι εἶχον ἐν τῇ θρησκείᾳ τὴν αὐτὴν σημασίαν, ὅποίαν ἐξουσίαν εἶχον οἱ βασιλεῖς ἐν τῇ πολιτείᾳ. Τοιοῦτοι ἄνδρες ἦσαν οἱ προφῆται, οἱ ὅποιοι φωτιζόμενοι ὑπὸ τοῦ Θεοῦ Πνεύματος προεφήτευον, δηλαδὴ προέλεγον τὰ μέλλοντα νὰ γίνωσιν ἐν τῷ κόσμῳ καὶ ἐφανέρουν εἰς τοὺς ἀνθρώπους τὰς βουλάς τοῦ Ὑψίστου. Ἐκτὸς δὲ τούτου οἱ προφῆται ὡς φύλακες τοῦ θεοῦ νόμου ἐδίδασκον πάντοτε τὸν λαὸν τὴν εὐσέβειαν καὶ τὴν δικαιοσύνην καὶ ἐκήρυττον μὲ πολλὴν παρρησίαν καὶ θάρρος τὴν ἀλήθειαν καὶ πρὸς αὐτοὺς ἀκόμη τοὺς βασιλεῖς. Καὶ ἐὰν μὲν οἱ βασιλεῖς ἐκυβέρνην τὸν λαὸν δικαίως καὶ εὐσεβῶς, οἱ προφῆται τοὺς ἐβοήθουν εἰς τὸ ἔργον· ἂν δὲ τὸναντίον οὗτοι ἦσαν ἀσεβεῖς καὶ τύραννοι, τότε καὶ οἱ προφῆται ἤλεγχον τὰς παρανομίας αὐτῶν καὶ ἀνήγγελλον καὶ τὴν εἰς αὐτοὺς ἐρχομένην τιμωρίαν τοῦ Θεοῦ, ὡς ἔπραξαν ὁ Σαμουὴλ πρὸς τὸν Σκούλ, ὁ Νάθαν πρὸς τὸν Δαυὶδ καὶ ἄλλοι πρὸς ἄλλους βασιλεῖς. Ἐνεκα δὲ τοῦ θάρρους τούτου καὶ τῆς τόλμης των πολλοὶ προφῆται σκληρῶς κατεδιώχθησαν καὶ ἔπαθον πολλὰ δεινά.

Προφῆται ἀνεφάνησαν ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τοῦ Μωϋσέως, κυρίως ὅμως ἀναφαίνονται περισσότεροι ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τοῦ Σαμουὴλ καὶ κατόπιν, οἵτινες πρὸς παρηγορίαν τοῦ λαοῦ ἐπροφήτευσαν καὶ τὴν ἔλευσιν τοῦ Θεανθρώπου Σωτῆρος ἐπὶ τῆς γῆς. Οἱ προφῆται οὗτοι συνέγραψαν καὶ συγγράμματα ἢ προφητείας· τοιαῦτα δὲ βιβλία ἔχομεν σήμερον 16 προφητῶν, οἵτινες ἀναλόγως τοῦ μεγέθους καὶ τῆς ἀξίας τῶν βιβλίων των διαιροῦνται εἰς μεγάλους προφήτας καὶ μικροὺς. Καὶ οἱ μὲν πρῶτοι εἶναι : Ἡσαίας, Ἰερεμίας, Ἰεζεκιὴλ καὶ Δανιὴλ· οἱ δὲ μικροὶ προφῆται εἶναι : Ὡσηέ, Ἀμώς, Μιχαίας, Ἰωήλ, Ὁβδιού,

Ἰωνᾶς, Ναούμ, Ἀββακούμ, Σοφονίας, Ἀγγαῖος, Ζαχαρίας
καὶ Μαλαχίας.

Ῥητόν. «*Ἀγαλλιάσθε δίκαιοι ἐν Κυρίῳ, τοῖς εἰθέσει
πρέπει αἴνεσις*» (Ψαλμ. 32, 1).

52. Ὁ Ἡσαΐας.

Ὁ προφήτης Ἡσαΐας ἀναφίνεται εἰς τὸ βασίλειον τοῦ
Ἰούδα ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τεσσάρων κατὰ σειρὰν βασιλέων, τοῦ
Ὀζίου, Ἰωάθαμ, Ἀχαζ καὶ Ἐζεκιού (802—698 π.Χ.), 100
καὶ πλέον ἔτη πρὸ τῆς βαβυλωνίου αἰχμαλωσίας τοῦ βασι-
λείου τούτου. Αἱ διάφοροι προφητεῖαι αὐτοῦ, τὰς ὁποίας προε-
φήτευσεν τόσῳ σαφῶς καὶ καθαρῶς διὰ τὸν μέλλοντα νὰ ἔλθῃ
Μεσσίαν, εἶναι τόσαι τὸν ἀριθμὸν, ὅσαι δὲν εἶναι ὅλων τῶν ἄλ-
λων προφητῶν αἱ προφητεῖαι, αἱ ὁποῖαι προφητεύουσι τὴν ἔλευ-
σιν τοῦ Σωτῆρος τοῦ κόσμου. Ὁ Ἡσαΐας προεφήτευσεν ὄχι
μόνον τὴν ἔλευσιν τοῦ Κυρίου, ἀλλὰ καὶ ὅτι ὁ Κύριος θὰ γεν-
νηθῆ ἐκ Παρθένου, καὶ θὰ φέρῃ ὄνομα Ἐμμανουήλ (=Θεάν-
θρωπος) ὡς μέρος δὲ τῆς γεννήσεως αὐτοῦ προεῖπεν ὅτι θὰ
εἶναι ἡ Βηθλεέμ. Ἀκολούθως προφητεύει περὶ τοῦ βίου καὶ
τῆς διδασκαλίας τοῦ Κυρίου, καὶ τελευταῖον τόσον ζωηρῶς
προλέγει περὶ τῶν παθῶν τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, τῶν «ραπισμά-
των», τῶν «ἐμπυτυσμάτων», τῆς «μαστιγώσεως» καὶ τῆς κα-
ταδίκης αὐτοῦ εἰς θάνατον, ὡς νὰ ἦτο παρῶν καὶ νὰ ἔβλεπε
ταῦτα πάντα μὲ τὰ ἴδια ὄμματα αὐτοῦ.

Ἄλλ' ἐκτὸς τῶν προφητειῶν τούτων, ὁ Ἡσαΐας προεῖπε καὶ
τὰς μελλούσας δυστυχίας εἰς τὸ βασίλειον τοῦ Ἰούδα, καὶ διὰ

τοῦτο πολλάκις συνεβούλευε τοὺς βασιλεῖς αὐτοῦ, καὶ ἐφάνερονεν εἰς αὐτοὺς τὰς βουλάς τοῦ Θεοῦ. Οἱ βασιλεῖς τοῦ Ἰούδα πάντοτε εὐρίσκοντο εἰς περιπλοκάς καὶ πολέμους πρὸς τοὺς ἄλλους γειτονικοὺς λαούς, τοὺς ὁποίους καὶ ἐνέλιων ὅταν ἤλπιζον εἰς τὸν Θεόν. Οὕτως ὁ εὐσεβὴς Ὀζίας ἀνύψωσε τὸ βασίλειον τοῦ Ἰούδα εἰς ἀκμήν, ἣ ὅποια διετηρήθη καὶ ἐπὶ τοῦ διαδόχου αὐτοῦ Ἰωάθαμ, μέχρι τοῦ ἀσεβοῦς αὐτοῦ υἱοῦ Ἄχαζ, ὅστις ἔγινε φόρου ὑποτελὴς εἰς τοὺς Ἀσσυρίους. Ἄλλ' ὁ υἱὸς τοῦ Ἄχαζ, ὁ εὐσεβὴς Ἐζεκίας, ἔχων ὡς βοηθὸν τὸν βασιλέα τῆς Αἰγύπτου Θάρρακα καὶ ἐλπίζων εἰς τὸν Θεόν, ἠθέλησε νὰ ἀποτινάξῃ τὸν ζυγὸν τῶν Ἀσσυρίων. Τότε ὁμως ὁ βασιλεὺς τῶν Ἀσσυρίων Σενναχηρείμ μετὰ στρατοῦ πολλοῦ ἦλθεν ἐναντίον τῶν Ἰουδαίων καὶ κατέλαβε πάσας τὰς ὀχυράς πόλεις. Ὁ δὲ Ἐζεκίας, ἀρ' οὐ ἤκουσε ταῦτα, ἐφοβήθη, καὶ ὄχι μόνον φόρον ἀπέστειλε πρὸς τὸν Σενναχηρείμ, ἀλλὰ καὶ κατέφυγεν εἰς τὸ ἔλεος τοῦ Θεοῦ. Ἡ πρὸς τὸν Θεὸν προσευχὴ τοῦ Ἐζεκίου εἰσηκούσθη, κατ' ἐντολὴν δὲ τοῦ Θεοῦ μετέβη ὁ Ἡσαίας καὶ ἐνεθάρρουνεν αὐτόν, ἀφ' οὗ προεῖπε καὶ τὴν κατατροφὴν τοῦ Σενναχηρείμ. Καὶ πράγματι κατὰ τὴν κῆρυκα ἄγγελος Κυρίου ἐφόνευσεν 185 χιλιάδας ἐκ τοῦ στρατοπέδου τῶν Ἀσσυρίων, ὁ δὲ Σενναχηρείμ, ἐπειδὴ ἔμαθεν ὅτι καὶ οἱ Αἰγύπτιοι μετέβησαν νὰ πολιορκήσωσι τὴν πρωτεύουσαν αὐτοῦ Νινευθ, ἠναγκάσθη νὰ ἐγκαταλίπη τὴν Ἰουδαίαν καὶ νὰ ἔλθῃ εἰς προρῦλαξιν τῆς Νινευθ, ὅπου ὁμως ἐφονεύθη ὑπὸ τῶν υἱῶν αὐτοῦ.

Καὶ περὶ τὰ τέλη τῆς ζωῆς τοῦ Ἐζεκίου, ἀναφαίνεται πάλιν ὁ προφήτης Ἡσαίας, ὅστις, κατ' ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ, λέγει πρὸς τὸν βασιλέα: «Ταῦτα λέγει Κύριος ὁ Θεὸς τῶν πατέρων

σου ἤκουσα τὴν προσευχὴν σου καὶ εἶδον τὰ δάκρυά σου, καὶ διὰ τοῦτο χαρίζω εἰς σέ ἀκόμη δεκαπέντε ἔτη, καὶ σέ ἐλευθέρωνω ἐκ τῆς χειρὸς τῶν Ἀσσυρίων». Τὸ τέλος τοῦ προφήτου Ἡσαΐου ἐγένετο εἰς τὰς ἡμέρας τοῦ ἀσεβοῦς Μανασσῆ, υἱοῦ καὶ διαδόχου τοῦ Ἐζεκιου. Ὁ Μανασσῆς, λατρεύων τὰ εἰδωλα ὡς θεοὺς, κατεδίωκεν ὅσους ἐπίστευον εἰς τὸν ἀληθινὸν Θεόν. Ἐπειδὴ δὲ ὁ Ἡσαΐας ἤλεγχεν αὐτὸν διὰ τὴν ἀσέβειάν του, κατεδικάσθη εἰς τὸν διὰ πριονισμοῦ θάνατον κατὰ τὸ 694 π.Χ.

Ῥητόν. «Ἴδού ἡ παρθένος ἐν γαστρὶ λήψεται, καὶ τέξεται υἱόν, καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἐμμανουήλ» (Ἡσ. 7, 14).

53. Κατάλυσις τοῦ βασιλείου Ἰσραὴλ ὑπὸ τῶν Ἀσσυρίων.

Ἐκ τῶν δύο βασιλείων πρῶτον τὸ βασιλεῖον τοῦ Ἰσραὴλ καταλύεται ὑπὸ ἀλλοφύλων καὶ κατόπιν τὸ βασιλεῖον τοῦ Ἰουδα. Μέχρι τοῦ τελευταίου βασιλέως τοῦ Ἰσραὴλ Ὡσηε οἱ διάφοροι πρὸ αὐτοῦ βασιλεῖς εἶχον πολέμους καὶ πρὸς ἄλλα ἔθνη, ἀλλὰ καὶ πρὸς τοὺς Ἀσσυρίους, εἰς τοὺς ὁποίους ἐπὶ πολλὸν καιρὸν ἐπλήρωνον φόρους. Ἄλλ' ἐπὶ τοῦ βασιλέως Ὡσηε καὶ πάλιν οἱ Ἀσσύριοι ἔχοντες βασιλέα τὸν Σαλμανάσσαρ εἰσέβαλον εἰς τὸ βασιλεῖον τοῦ Ἰσραὴλ καὶ ἐκυρεύσαν πολλὰς πόλεις αὐτοῦ. Τέλος δὲ ἐπολιόρκησαν καὶ αὐτὴν τὴν πρωτεύουσαν τοῦ βασιλείου, τὴν Σαμάρειαν, τὴν ὁποίαν καὶ κατέλαβον, συλλαβόντες καὶ τὸν βασιλέα Ὡσηε. Ὁ Σαλμανάσσαρ ἐν τῷ μεταξύ ἀπέθανεν, ὁ δὲ υἱὸς καὶ διάδοχος αὐτοῦ Σαργῶν ἐντελῶς κατέλυσε τὸ βασιλεῖον τοῦ Ἰσραὴλ (722 π.Χ.) καὶ ἔλαβεν αἰχμαλώτους εἰς Ἀσσυρίαν τὸ μέγιστον μέρος τῶν κα-

τοίκων. Εἰς τὴν ἐρημωθεῖσαν δὲ χώραν ἔστειλε κατοίκους ἐκ τῆς Ἀσσυρίας. Οἱ ξένοι οὗτοι κάτοικαι ἀναμιχθέντες μετὰ τῶν μεινάντων ὀλίγων Ἰσραηλιτῶν ἀπετέλεσαν τοὺς Σμαρεΐτας, οἵτινες ἐλάτρευον μὲν τὸν ἀληθινὸν Θεόν, ἀλλ' εἶχον καὶ πολλὰς εἰδωλολατρικὰς συνθηεΐας, καὶ διὰ τοῦτο ἐθεωροῦντο ὑπὸ τῶν Ἑβραίων ὡς ἔθνηκοὶ καὶ εἰδωλολάτραι.

Ῥητόν. «Ἐποίησε Κύριος ἃ ἐνεθυμήθη, συνετέλεσε ρῆμα αὐτοῦ, ἃ ἐνετείλατο ἐξ ἡμερῶν ἀρχαίων» (Θρημ. Ἱερεμ. 2, 17).

54. Τωβίτ.

Κατὰ τὴν Ἀστυρικκὴν αἰχμαλωσίαν μεταξὺ τῶν Ἰσραηλιτῶν, οἱ ὅποιοι ὠδηγήθησαν ὡς αἰχμάλωτοι εἰς τὴν Ἀσσυρίαν, ὑπῆρχε καὶ τις εὐσεβὴς καὶ ἐνάρετος, ὀνομαζόμενος Τωβίτ. Οὗτος εὗρισκετο εἰς τὴν Νινευῆ καὶ ἐκεῖ ἔζη μετὰ τῆς συζύγου του Ἄννης καὶ τοῦ υἱοῦ του Τωβία. Ἐνεκα δὲ τῆς τιμιότητός του ἀποκτήσας τὴν εὐνοίαν τοῦ βασιλέως τῶν Ἀσσυρίων, ἔγινεν ἀγοραστής αὐτοῦ καὶ φροντιστής. Ἐκ τῆς ἐργασίας ταύτης ἀπέκτησε καλὴν περιουσίαν, ἐκ τῆς ὁποίας 10 τάλαντα κατέθηκε πρὸς τῷ συγγενεῖ αὐτοῦ Γαβχιήλ, ὅστις κατῴκει ἐν Βάγοις τῆς Μηδείας. Ὁ Τωβίτ εἰς τοὺς ὁμοεθνεῖς του ἔκαμνε πολλὰς εὐεργεσίας, καὶ μάλιστα ἂν ἔβλεπε νεκροὺς Ἰσραηλίτας ἐρριμένους εἰς τοὺς δρόμους, κρυφίως τοὺς ἔθαπτε, διότι ὁ βασιλεὺς Σενναχηρείμ ἠμπόδιζεν αὐστηρῶς τὴν ταφὴν των. Ἐπειτα ὁμως, ὅταν ἐρχνερῶθη ἡ πρᾶξις αὕτη, ὁ βασιλεὺς κατεδίωξε τὸν Τωβίτ, ὅστις φεύγων τὴν ὀργὴν τοῦ Σενναχηρείμ ἔχασεν ὅλην τὴν περιουσίαν του.

Ἐκτός τοῦ δυστυχήματος τούτου ἔπαθεν ὁ Γωβίτ καὶ ἄλλο χειρότερον. Ἐν ᾧ ποτε ἀνεπαύετο παρὰ τὸν τοῖχον τῆς αὐλῆς του, στρουθία ἄνωθεν ἐκ τοῦ τοίχου ἐκόπρισαν ἐντὸς τῶν ὀφθαλμῶν του καὶ ἐτύφλωσαν αὐτόν. Ὁ δυστυχῆς κωμικήν θεραπείαν δὲν εὔρεν ἀπὸ τῶν ἰατρῶν, καὶ ἐπειδὴ πολὺν κχιρὸν ὑπέφερεν ἀπὸ τὰ δεινά, παρεκάλεσε τὸν Θεὸν μετὰ δακρύων διὰ νὰ τὸν ἀπαλλάξῃ μὲ θάνατον ἐκ τῶν δεινῶν του. Προσεκάλεσε δὲ καὶ τὸν υἱὸν τοῦ Γωβίαν, εἰς τὸν ὁποῖον, ἀφ' οὔ ἔδωκε τὰς τελευταίας συμβουλὰς του, εἶπε νὰ μεταβῇ εἰς Ράγους διὰ νὰ λάβῃ τὰ 10 τάλαντα παρὰ τοῦ Γαβαήλ. Ἐπειδὴ δὲ ὁ Γωβίας μόνος δὲν ἠδύνατο νὰ μεταβῇ πρὸς παρελθόντων χρημάτων, ἐζήτησαν καὶ εὔρον σύντροπον διὰ τὸν δρόμον, ἄλλ' οὔτος ἦτο ὁ ἀρχάγγελος Ραφαήλ, ὅστις περυσιάσθη μὲ μορφήν ἀνθρώπου ὀνομαζόμενος Ἀζαρίας.

Οἱ δύο συνοδοιπόροι ἀναχωρήσαντες, ἔφθασαν τὸ ἑσπέρας εἰς τὸν Τίγριν ποταμὸν, ὅτε δὲ ὁ Γωβίας ἠθέλησε νὰ πλύνη τοὺς πόδας του εἰς τὸν ποταμὸν, ὤρμητε μέγας ἰχθύς διὰ νὰ τὸν καταπίῃ. Ἀλλ' ὁ Γωβίας κατὰ συμβουλήν τοῦ ἀγγέλου, ἐκράτησε τὸν ἰχθῦν, τὸν ὁποῖον ἔσχισε καὶ ἔλαβε τὴν καρδίαν, τὸ ἦπαρ καὶ τὴν χολήν, ἔψησαν δὲ τὸν ἰχθῦν καὶ ἔρχον ἐξ αὐτοῦ. Ὅταν δὲ ἔφθασαν εἰς τὰ Ἐιβάτανα κατέλυταν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Ραγουήλ, συγγενοῦς τοῦ Γωβίτ, διὰ νὰ φιλοξενηθῶσιν. Ὁ Ραγουήλ εἶχε μονογενῆ θυγατέρα Σάρραν ὀνομαζομένην, ἣ ὁποία ἠνοχλεῖτο ὑπὸ πονηροῦ πνεύματος, τὸ ὁποῖον ὅμως ἀφ' οὔ ἐκάπισεν ὁ Γωβίας, κατὰ συμβουλήν τοῦ ἀγγέλου, μὲ τὴν καρδίαν καὶ τὸ ἦπαρ τοῦ ἰχθύος ἀπέμεκρυνθη ἀπὸ τὴν Σάρραν, καὶ τότε ἔλαθεν αὐτὴν ὁ Γωβίας ὡς γυναῖκα. Ὁ Γωβίας διέμεινεν, εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ πενθεροῦ του

ἐπὶ 14 ἡμέρας, ἐν τῷ μεταξύ δὲ τούτῳ μετέβη ὁ ἄγγελος εἰς
Τράγους καὶ ἔλαβε παρὰ τοῦ Γαβαήλ τὰ 10 τάλαντα.

Μετὰ ταῦτα ὁ Γωβίας ἀφ' οὗ ἔλαβε τὴν σύζυγόν του Σάρ-
ραν καὶ τὰ ἥμισθ τῶν ὑπαρχόντων, τὰ ὅποια ἔδωκεν εἰς αὐ-
τὸν ὁ Ραγουήλ, ἀνεχώρησε μετὰ τοῦ συνοδοιπόρου του καὶ
ἐπέστρεψεν εἰς τοὺς γονεῖς του, οἵτινες ἀνησύχουν πολὺ διὰ
τὴν βραδύτητα. Ἄλλ' ἢ τοιαύτη στενοχωρία τῶν γονέων
μετετρέπη εἰς χαρὰν ὅταν οὗτοι εἶδον ἐπιστρέφοντα σῶον τὸν
Γωβίαν, ὅστις μὲ τὴν χολὴν τοῦ ἰχθύος ἑθεράπευσε τοὺς
ὀφθαλμοὺς τοῦ πατρὸς του, καὶ εἶπεν ὅλα τὰ γενόμενα. Τότε
ἠθέλησαν νὰ δώσωσι τὰ ἥμισθ ὅλων τῶν ὑπαρχόντων εἰς τὸν
συνοδοιπὸρον, ἀλλ' οὗτος δὲν ἐδέχθη τίποτε καὶ ἐφανέρωσεν
εἰς αὐτούς, ὅτι ἦτο ὁ ἀρχάγγελος Ραφαήλ, καὶ ἐστάλη παρὰ
τοῦ Θεοῦ διὰ νὰ τοὺς βοηθήσῃ εἰς τὴν δυστυχίαν των διὰ
τὰς πολλὰς εὐεργεσίας, τὰς ὁποίας ἔκαμνον εἰς τοὺς πάσχον-
τας ἀδελφοὺς. Καὶ ὁ μὲν ἄγγελος ἀνεχώρησεν, οὗτοι δὲ ἐδό-
ξασαν τὸν Θεόν.

ΠΟΡΙΣΜΑ. — Οἱ εὐσεβεῖς καὶ ἐνάρετοι ἄνθρωποι ὑποφέρουσι μὲ
ὑπομονὴν ὅλας τὰς θλίψεις καὶ τὰ δεινὰ, ἐλπίζοντες πάντοτε εἰς τὸν
Θεόν, ὅστις δὲν βραδύνει νὰ τοὺς ἀνταμείψῃ πλουσίως διὰ τὴν
ὑπομονήν.

55. Κατάλυσις τοῦ βασιλείου Ἰούδα ὑπὸ τῶν Βαβυλωνίων.

Καὶ τὸ βασίλειον τοῦ Ἰούδα εἶχε τὴν αὐτὴν τύχην, ὅποιαν
τὸ βασίλειον τοῦ Ἰσραήλ. Οἱ βασιλεῖς αὐτοῦ εἶχον πάντοτε
πολέμους πρὸς ἄλλους λαοὺς καὶ κυρίως πρὸς τοὺς Αἰγυπτίους,

ὕπὸ τῶν ὁποίων νικηθέντες ἐπλήρωνον εἰς αὐτοὺς φόρους. Ἄλλ' ἐν ᾧ ἐβασίλευεν ὁ Ἐλιακίμ ἢ Ἰωακίμ (606 π. Χ.), ἔρχεται ἐναντίον τῶν Ἰουδαίων ὁ βασιλεὺς τῶν Βαβυλωνίων Ναβουχοδονόσορ μετὰ στρατοῦ καὶ κυριεύει τὴν Ἱερουσαλήμ. Καὶ τὸν μὲν Ἰωακίμ ἀφῆκεν ἐλεύθερον, ἐπειδὴ οὗτος ἀνεγνώρισε τὴν κυριαρχίαν τῶν Βαβυλωνίων, ἀφῆρεσεν ὁμοῦς τὰ ἱερὰ σκεύη τοῦ λαοῦ, ἔλκε δὲ καὶ πολλοὺς νέους ἐκ τῶν ἐπισήμων οἰκογενειῶν, τοὺς ὁποίους ἔφερεν εἰς τὴν Βαβυλῶνα. Ἐπὶ δὲ τῆς βασιλείας τοῦ Ἰεχονίου, υἱοῦ καὶ διαδόχου τοῦ Ἰωακίμ, ὁ Ναβουχοδονόσορ μετὰ τρία ἔτη ἀπὸ τῆς πρώτης εἰσβολῆς ἐξεστράτευσε πάλιν κατὰ τῶν Ἰουδαίων, διότι οὗτοι ἤθελον νὰ ἀποτινάξωσι τὸν ζυγὸν τῶν Βαβυλωνίων. Καὶ τότε ἀφ' οὗ διήρπασεν ὅλους τοὺς θησαυροὺς τοῦ βασιλέως, καθὼς καὶ τοῦ πατρὸς, ἔλαβε τὸν Ἰεχονίαν καὶ πολλὰς χιλιάδας Ἰουδαίων ὡς αἰχμαλώτους καὶ ἀνεχώρησεν εἰς Βαβυλῶνα, ἀφήσας ὡς βασιλέα τὸν Σεδεκίαν, θεῖον τοῦ Ἰεχονίου.

Ἄλλὰ καὶ ὁ Σεδεκίας, ὅστις ἐβασίλευεν 11 ἔτη, μὴ ὑποφέρων τὸν ζυγὸν ἠθέλησε νὰ ἀποτινάξῃ αὐτόν, ὅποτε καὶ τρίτην φορὰν ἦλθεν ὁ Ναβουχοδονόσορ καὶ μετὰ διετῆ πολιορκίαν τῆς Ἱερουσαλήμ ἐκυριεύει αὐτήν. Συνέλαβε τὸν Σεδεκίαν καὶ ἀφ' οὗ τὸν ἐτύφλωσε τὸν ἔστειλεν αἰχμάλωτον εἰς Βαβυλῶνα μεθ' ὅλων σχεδὸν τῶν κατοίκων τῆς Ἰουδαίας. Τὴν δὲ Ἱερουσαλήμ κατέσκαψε, τὸν ναὸν τοῦ Σολομῶντος κατέκαυσε μετὰ τῶν βασιλικῶν ἀνακτόρων καὶ ὅλων τῶν οἰκιῶν τῆς πόλεως καὶ διήρπασεν ὅλους τοὺς θησαυροὺς καὶ τὰ σκεύη τῶν κατοίκων. Τοιαύτη εἶναι ἡ παντελής καταστροφή τοῦ βασιλείου Ἰούδα. Ὀλίγοι τινὲς ἐκ τῶν Ἰουδαίων ἔμειναν εἰς τὴν ἐρημωθείσαν χώραν, μεταξὺ τῶν ὁποίων ἦτο καὶ ὁ προ-

φήτη: Ἰερεμίας, ὅτι: καθήμενος ἐπὶ τῶν καταστραφέντων τειχῶν ἐθρήνηει μέ τὰς Ἰερεμιάδας του (= θρηνώδη ἔξσηματα) τὴν ἐρήμωσιν τῆς Ἰερουσαλήμ Ἡ αἰχμαλωσία αὐτὴ διήρκεσεν ἐπὶ 70 ἔτη.

Ρητόν. «*Συνετέλεσε Κύριος θυμὸν αὐτοῦ, ἐξέχει θυμὸν ὀργῆς αὐτοῦ, καὶ ἀνήψε πῦρ ἐν Σιών, καὶ κατέφαιγε τὰ θεμέλια αὐτῆς.*» (Θρῆν. Ἰερεμ. 4, 11).

56. Ὁ Δανιὴλ καὶ οἱ τρεῖς παῖδες.

Μεταξὺ τῶν πολλῶν νέων ἐκ τῶν ἐπιστήμων οἰκογενειῶν, τοῦ: ὁποίου: ὁ Ναβουχοδονόσορ ἔφερον ὡς αἰχμαλώτους εἰς τὴν Βαβυλωνίαν κατὰ τὴν πρώτην εἰσβολὴν εἰς τὸ βασιλεῖον τοῦ Ἰούδα (606 π.Χ.), ἦταν καὶ ὁ Δανιὴλ καὶ οἱ τρεῖς σύντροφοι αὐτοῦ, Ἀναίας, Ἀζαρίας καὶ Μισαήλ. Οἱ τέσσαρες οὗτοι, καθὼς καὶ ἄλλοι νέοι, κατὰ διαταγὴν τοῦ βασιλέως, ἐλήφθησαν εἰς τὰ ἀνάκτορα διὰ νὰ διδάχθῶσι τὴν γλῶσσαν καὶ τὰς ἐπιστήμας τῶν Χαλδαίων καὶ νὰ χρησιμεύωσι κατόπιν εἰς τὰς βασιλικὰς ὑπηρετίας. Ὁ Δανιὴλ καὶ οἱ τρεῖς ἄλλοι φίλοι του ἔλαβον ὀνόματα χηδαικά, καὶ ὁ μὲν Δανιὴλ ὠνομάσθη Βαλτάσαρ, ὁ δὲ Ἀναίας Σεδράχ, ὁ Ἀζαρίας Ἀβδοναγῶ καὶ ὁ Μισαήλ Μιτάχ. Ἐν ᾧ δὲ διετρέποντο εἰς τὴν βασιλικὴν τράπεζαν, ἀπέφευγον νὰ τρώγωσι τὰ φαγητὰ ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα ἠμπόδιζεν ὁ νόμος, καὶ προετίμων νὰ τρέφωσιν διὰ τῶν σπερμάτων τῆς γῆς, μένοντες πρὸς τοῦτοι: πιστοὶ καὶ εἰς τὴν θρησκευτικὴν τῶν πατέρων των. Καὶ διὰ τοῦτο ὁ Θεὸς ἐπέτυχεν αὐτοῦ: νὰ φανεῶσιν ἀνώτεροι τῶν ἄλλων νέων κατὰ

τὴν σοφίαν καὶ γνῶσιν καὶ τὴν σωματικὴν ὠραϊότητα. Εἰς δὲ τὸν Δαυιὴλ ὁ Θεὸς ἔδωκε καὶ προφητικὸν χάρισμα.

Οἱ τέσσαρες οὗτοι παῖδες διὰ τὰς μεγάλας γνώσεις των ἐκίνησαν τὸν θυμασμόν τοῦ Ναυχοδονόσορος, τὸν ὁποῖον μάλιστα ἐξέπληξεν ἡ σοφία καὶ τὸ προφητικὸν χάρισμα τοῦ Δαυιὴλ κατὰ τὴν ἐξήγησιν τοῦ ὄνειρου αὐτοῦ. Ὁ Ναυχοδονόσορ εἶδεν ὄνειρον, τὸ ὁποῖον ἀμέσως ἐλησμόνησε· προσεκάλεσε δὲ ἄλλους τοὺς σοφοὺς καὶ ἐξηγητὰς τῶν ὀνείρων διὰ νὰ εὕρωσι τοῖον ὄνειρον ὠνειρεύθη καὶ τὴν ἐξήγησιν τοῦ ὄνειρου. Κανεὶς ἐξ ἄλλων τῶν σοφῶν δὲν ἠδυνήθη νὰ εὕρῃ τὸ ὄνειρον, διότι τοῦτο δὲν ἦτο ἔργον ἀνθρώπινον, ἀλλ' ὁ βασιλεὺς ὀργισθεὶς κατέδικασεν αὐτοὺς εἰς θάνατον. Ἐκ τοῦ θανάτου τοὺς ἀπήλλαξεν ὁ Δαυιὴλ, ὅστις, ζητήσας προθεσμίαν ὀλίγου χρόνου παρὰ τοῦ βασιλέως, μετὰ τῶν τριῶν παίδων παρεκάλεσε τὸν Θεὸν ἐν νηστείᾳ καὶ προσευχῇ διὰ νὰ φανερώσῃ εἰς αὐτὸν τὸ ὄνειρον.

Ὁ Θεὸς εἰσήκουσε τὴν δέησιν αὐτῶν καὶ ἐφάερωσε τὸ ὄνειρον εἰς τὸν Δαυιὴλ, ὅστις ἀφ' οὗ νύχαιστίησε τὸν Θεὸν διὰ τοῦτο, παρουσιάσθη ἐνώπιον τοῦ Ναυχοδονόσορος, εἰς τὸν ὁποῖον ἐδείξε τὴν φανέρωσιν τοῦ Θεοῦ τοῦ οὐρανοῦ καὶ εἶπε : «Βασιλεῦ, εἶδες μίαν εἰκόνα μεγάλην, τῆς ὁποίας ἡ κεφαλὴ ἦτο χρυσοῦ, τὸ στῆθος, οἱ βραχίονες καὶ αἱ χεῖρες ἀργυροί, ἡ κοιλία καὶ οἱ μηροὶ χαλκοί, αἱ κνήμαι σιδηραὶ, οἱ πόδες μέρος μὲν σιδηροῦν, μέρος δὲ ὀστράκινον. Ἡ εἰκὼν ἦτο ὀρθία, αἴφνης δὲ ἐκ τοῦ ὄρους ἐσχίσθη ἄνευ χειρὸς ἀνθρώπου λίθος, ὅστις σπέντριψε τὴν εἰκόνα ἐκείνην καὶ τὴν μετέβηκεν εἰς κομμοῦτον, κατέλαβε δὲ τὴν θέσιν τῆς εἰκόνης καὶ ἔγινε μέγα ὄρος, τὸ ὁποῖον ἐκάλυπεν ὅλην τὴν οἰκουμένην. Τοῦτο εἶναι τὸ ὄνειρον, ἡ δὲ σημασία αὐτοῦ ἡ ἐξῆς : «Ἡ χρυσοῦ κεφα-

λή τῆς εἰκόνας εἶσαι σύ, βασιλεῦ, τὰ δὲ ἄλλα μέλη τῆς εἰκό-
 νος ἐκ τῶν λοιπῶν μετὰλλων φανερώουσι τὰς κατόπιν βασι-
 λείας, δηλαδή τὴν Περσικὴν, τὴν Ἑλληνικὴν, τὴν Ρωμαϊ-
 κήν. Ταύτας δὲ τὰς βασιλείας θὰ καταρρίψῃ ἡ βασιλεία τοῦ
 Θεοῦ, ἥτις θὰ ἐξαπλωθῇ εἰς ὅλον τὸν κόσμον, καὶ αὕτη εἶναι
 ἡ βασιλεία τοῦ Χριστοῦ» Ὁ Ναβουχοδονόσορ θαυμάσας δι'
 ὅλα ταῦτα εἶπεν· «Ἀληθῶς ὁ Θεός σας εἶναι Θεός θεῶν καὶ
 Κύριος τῶν βασιλείων». Ἀνύψωσε δὲ τὸν Δανιὴλ εἰς τὰ ἀνώ-
 τατα ἀξιώματα, καθὼς καὶ τοὺς τρεῖς ἄλλους παῖδας.

ΠΟΡΙΣΜΑ.—Ἡ εἰς τὸν Θεὸν πίστις καὶ ἀφοσίωσις πάντοτε
 ἀνυψοῦ τὸν ἄνθρωπον εἰς μεγάλα ἀξιώματα.

57. Οἱ τρεῖς παῖδες ἐν τῇ καμίνῳ.

Ἡ ἀνύψωσις ὄχι τόσο τοῦ Δανιὴλ, ὅσον τῶν ἄλλων τριῶν
 συντρόφων του εἰς βασιλικὰ ἀξιώματα, ἐκίνησε τὸν φθόνον τῶν
 Χαλδαίων, οἱ ὅποιοι προσεπάθουν πάντοτε νὰ τοὺς βλάψωσι.
 Ἡ κατάλληλος εὐκαιρία ἐδόθη, ὅτε ὁ Ναβουχοδονόσορ ἔστη-
 σε τὴν χρυσοῦν εἰκόνα του διὰ νὰ τὴν προσκυνήσωσιν ὅλοι.
 Τότε κατηγορήθησαν εἰς τὸν βασιλέα οἱ τρεῖς παῖδες, ὅτι δὲν
 προσφέρουσι προσκύνησιν εἰς τὴν εἰκόνα, ὁ δὲ βασιλεὺς ὀργι-
 σθεὶς προσεκάλεσε τοὺς τρεῖς παῖδας καὶ εἶπεν· «Εἶναι ἀληθές,
 ὅτι σεῖς δὲν λατρεύετε τοὺς θεοὺς μου καὶ δὲν προσκυνεῖτε
 τὴν εἰκόνα τὴν χρυσοῦν»; Καὶ διέταξεν αὐτοὺς νὰ προσκυνή-
 σωσι τὴν εἰκόνα, διότι ἄλλως θὰ τιμωρηθῶσιν. Ἄλλ' ἐκεῖνοι
 ἀπήντησαν· «Ἡμεῖς λατρεύομεν μόνον τὸν Θεὸν ἡμῶν, ὅστις
 δύναται νὰ μᾶς ἐλευθερώσῃ ἀπὸ τῆς τιμωρίας, τοὺς δὲ ἰδι-
 κούς σου θεοὺς δὲν λατρεύομεν οὔτε προσκυνοῦμεν τὴν εἰκόνα
 σου». Ἐκ τῆς ἀπαντήσεως ταύτης ὁ βασιλεὺς τόσο ἐθύμωσεν,

ὥστε ἡ ὄψις τοῦ προσώπου του μετεβλήθη, καὶ εὐθύς διέταξε νὰ καύσωσι τὴν κέμινον ἐπτάκις, ἐντὸς τῆς ὁποίας νὰ ῥίψωσι τοὺς τρεῖς παῖδας. Μόλις ὁμως οὗτοι ἐρρίφθησαν εἰς τὴν κέμινον ἄγγελος Κυρίου ἀβλαβεῖς ἐφύλαξεν αὐτοὺς καὶ οὕτω περιπατοῦντες ἐν τῷ μέσῳ τῆς φλογὸς μετὰ τοῦ ἀγγέλου ὕμνουν καὶ ἐδοξολογοῦν τὸν Θεόν. Ὁ Ναβουχοδονόσορ μὲ θαυμασμὸν πολὺν βλέπων ταῦτα εἶπεν· «Ἴδού ἐγὼ βλέπω τέσσαρας ἄνδρας περιπατοῦντας ἐν τῷ μέσῳ τοῦ πυρὸς καὶ τὸ πρόσωπον τοῦ τετάρτου εἶναι ὅμοιον μὲ πρόσωπον ἀγγέλου τοῦ Θεοῦ». Κατόπιν δὲ πλησιάσας εἰς τὸ στόμιον τῆς κέμι-
νου ἐκάλεσε τοὺς τρεῖς παῖδας, οἱ ὅποιοι ἐξῆλθον ἐκ τοῦ πυρὸς χωρὶς νὰ βλαβῆ μηδὲ θοῖξ τῆς κεφαλῆς των. Τὸ γεγονός τοῦτο ἐκίνησεν εἰς θαυμασμὸν ὄλους, ὁ δὲ βασιλεὺς ἀνεγνώρισε τὸν Θεὸν τῶν τριῶν παιδῶν ὡς τὸν ἀληθινὸν Θεόν, καὶ διέταξε νὰ θανατωθῆ ἑκείνος, ὅστις θὰ εἴπη βλασφημίαν κατὰ τοῦ Θεοῦ τοῦ Σεδράχ, Μισάχ καὶ Ἀβδεναγῶ. Τοὺς δὲ τρεῖς παῖδας ἀνύψωσεν εἰς νέα ἀξιώματα.

Ῥητόν. «Φυλάσσει Κύριος τὰς ψυχὰς τῶν ὁσίων αὐ-
τοῦ (Ψαλμ. 96, 10).

58. Ὁ Δανιὴλ ἐν τῷ λάκκῳ τῶν λεόντων.

Ὁ Δανιὴλ ἐλησμονήθη ἐντελῶς ὑπὸ τῶν διαδόχων τοῦ Ναβουχοδονόσορος μέχρις οὗ ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ Βαλτάσαρ ἔγιγεν ἀνάγκη νὰ προυντισθῆ εἰς τὸ μέσον. Ἐν ᾧ ἐσπέραν τινὰ ὁ Βαλτάσαρ ἔδιδε μέγα δειπνοὺς εἰς τοὺς ἄρχοντας τοῦ βασιλείου του, καὶ κατὰ τὸ συμπόσιον μετεχειρίσθη καὶ αὐτὰ τὰ χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ σκεύη τοῦ ναοῦ τῆς Ἱερουσαλήμ, αἴφνης εἶδε χεῖρα ἀνθρώπου, γράφρυσαν ἐπὶ τοῦ τοίχου τὰς μυστη-

ριώδεις λέξεις, *μανή, θεκέλ, φαρές*. Ταραχθείς ἐκ τούτου ὁ Βαλτάσαρ, προσεκάλεσεν ἀμίσως τοὺς μάγους καὶ σοφούς, ἀλλὰ κανεὶς δὲν ἠδυνήθη νὰ ἀναγνώσῃ τὰς λέξεις. Τότε ἐνεθυμήθησεν τὸν Δανιήλ, ὅστις, ἀρ' οὗ ἦλθεν, ἀνέγνωσε τὰς λέξεις ἐκείνας καὶ εἶπε τὴν καταστροφὴν τοῦ βασιλείου, διότι, εἶπε μανὴ σημαίνει ὅτι ὁ Θεὸς ἐμέτρησε τὴν βασιλείαν σου. θεκέλ ἐζυγίσθη αὕτη καὶ εὐρέθη ἑλλιπής, φαρές διηρέθη ἡ βασιλεία σου καὶ ἐδόθη εἰς τοὺς Μήδους καὶ Πέρσας. Κατὰ πρᾶγματι τὴν νύκτα ἐκείνην οἱ Μῆδοι ἐλθόντες ἐκυρίευσαν τὴν Βαβυλῶνα καὶ ἐφόβησαν τὸν Βαλτάσαρ. ἀντ' αὐτοῦ δὲ ἐγένετο βασιλεὺς ὁ Μῆδος Δαρείος.

Ὁ βασιλεὺς Δαρείος ἠγάπησε τὸν Δανιήλ καὶ ἀνύψωσε αὐτὸν εἰς μεγάλα ἀξιώματα ἐν τῷ βασιλείῳ του. Τοῦτο ὁμοίως ἐξηρέθισε τοὺς ἄλλους ἄρχοντας καὶ μεγιστάνας, οἱ ὅποιοι ἤθελον νὰ βλάψωσιν αὐτόν, ἀλλὰ δὲν ἠδύνατο. Ἐπὶ τέλους κατέπεισαν οὗτοι τὸν Δαρείον νὰ ἐκδώσῃ διάταγμα, κατὰ τὸ ὅποιον ἐπὶ 30 ἡμέρας κανεὶς δὲν ἔπρεπε νὰ ζητήσῃ τι μῆτε παρὰ τοῦ Θεοῦ μῆτε παρ' ἀνθρώπου, ἀλλὰ μόνον παρὰ τοῦ βασιλέως. Ὅστις δὲ ἤθελε παρακούσῃ εἰς τὸ διάταγμα κρινήσεται εἰς τὸν λάκκον τῶν λέοντων. Τοῦτο δὲ ἔπραξαν διότι ἐγνώριζον, ὅτι ὁ Δανιήλ δὲν δύναται νὰ μείνῃ χωρὶς προσευχῆν. Τὸ βασιλικὸν διάταγμα ἐφύλαξαν οἱ ἄλλοι, ὁ Δανιὴς ὁμοίως ἐξηκολούθει νὰ προσεύχηται τρεῖς τῆς ἡμέρας εἰς τὸν Θεὸν ὅπως καὶ πρότερον. Ὅποτε οἱ ἐχθροὶ αὐτοῦ κατηγόρησαν αὐτόν εἰς τὸν βασιλέα, ὅτι δὲν ἐφύλαξε τὴν διαταγὴν καὶ ἐζήτησαν νὰ ριφθῇ εἰς τὸν λάκκον τῶν λέοντων. Ὁ Δαρείος ἀκούσας ταῦτα ἐλυπήθη καὶ προσεπάθησε μέχρι τῆς ἑσπέρας νὰ τὸν γλυτώσῃ, ἀλλ' ἐστάθη ἀδύνατος, διότι οἱ αὐτοὶ εἶπον, ὅτι τὸ βασιλικὸν διάταγμα ποτὲ δὲν καταπίπτει. Τότε ὁ βασιλεὺς ἐπέτρεψε νὰ ρίψωσιν εἰς τὸν λάκκον τὸν Δανιήλ πρὸς τὸν ὅποιον εἶπεν : « Ὁ Θεὸς σου, τὸν ὅποιον σὺ λατρεύεις πάντοτε, θά σε σώσῃ ». Ἀφ' οὗ δὲ ἔρριψαν αὐτόν εἰς τὸν λάκκον καὶ ἐσφράγισαν καλῶς τὸ στόμιον τοῦ λάκκου, ὁ βασιλεὺς δὲ

χώρησε καὶ ἐκ τῆς λύπης τοῦ δὲν ἔφαγε καὶ ἔμεινεν ἄπνους ὅλην τὴν νύκτα.



Ὁ Δανιὴλ ἐν τῷ λάκκῳ τῶν λεόντων.

Τὸ πρῶτὸ τῆς ἄλλης ἡμέρας ἦλθεν ὁ βασιλεὺς εἰς τὸν λάκκον τῶν λεόντων καὶ ἐφώνησε : « Δανιὴλ ὁ Θεὸς σου ἠδυνήθη νὰ σε σώσῃ ἐκ τοῦ στόματος τῶν λεόντων ». Ὁ δὲ Δανιὴλ ἀπήντησεν : « Ὁ Θεὸς μου ἔστειλεν ἄγγελον καὶ ἔφραξε τὰ στόματα τῶν λεόντων, διότι εἶμαι ἀθῶος ». Ὁ Δαρεῖος μετὰ χαρᾶς ἐξήγαγε τὸν Δανιὴλ ἐκ τοῦ λάκκου, εἰς τὸν ἵππιον διέταξε καὶ ἔρριψαν τοὺς ἐχθροὺς αὐτοῦ, τοὺς ὁποίους κατεσπάραξαν οἱ λέοντες.

Ῥητόν. « Λάκκον ὄρυξε καὶ ἀνέσκαψεν αὐτόν, καὶ ἐμπεσεῖτε εἰς βόθρον ὃν εἰργάσατο. (Ψαλμ. 7, 16)



ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΕΚΤΗ

ΑΠΟ ΤΗΣ ΕΠΑΝΟΔΟΥ ΤΩΝ ΙΟΥΔΑΙΩΝ
ΕΚ ΤΗΣ ΒΑΒΥΛΩΝΙΟΥ ΑΙΧΜΑΛΩΣΙΑΣ ΜΕΧΡΙ ΧΡΙΣΤΟΥ
(539—1 π.Χ.).

59. Ἐπιστροφή ἐκ τῆς αἰχμαλωσίας.

Οἱ Ἰουδαῖοι ἐν τῇ αἰχμαλωσίᾳ εὕρισκόμενοι κατ' ἀρχὰς ἐστενοχωροῦντο, ἔπειτα ὁμως ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἐσυνήθισαν καὶ ἐκκαλιέργουν ἐν τῇ ξένῃ χώρᾳ τὰ εὐμορφα μέρη αὐτῆς ἢ ἔκαμνον καὶ ἄλλας ἐργασίας. Ἐνεθυμοῦντο πάντοτε τὴν Ἱερουσαλήμ καὶ καταλαμβανόμενοι ὑπὸ θρησκευτικοῦ πόθου ἔψαλλον· «Ἐπὶ τῶν ποταμῶν Βαβυλῶνος ἐκεῖ ἐκαθίσαμεν καὶ ἐκλαύσαμεν ἐν τῷ μνηθῆναι ἡμᾶς τῆς Σιών» (ψαλμ. 136). Ἐπὶ δὲ τῆς βσιλείας τοῦ Κύρου, βσιλέως τῶν Περσῶν, συνεπληρώθησαν καὶ τὰ 70 ἔτη τῆς αἰχμαλωσίας, ὁπότε (τῷ 536 π. Χ.) ἐξέδωκεν αὗτος διάταγμα διὰ νὰ ἐπιστρέψωσιν οἱ Ἰουδαῖοι αἰχμάλωτοι εἰς Ἱερουσαλήμ. Χαρὰ μεγάλη κατέλαβεν ὅλους καὶ ἐπέστρεψαν εἰς Ἱερουσαλήμ 43 χιλιάδες Ἰουδαίων ὑπὸ τὴν ἀρχηγίαν τοῦ Ζαρβάβελ καὶ τοῦ ἀρχιερέως Ἰησοῦ τοῦ Ἰωσεδέκ. Μόλις ἐπανῆλθον ἐπλησίαζεν ἡ ἑορτὴ τῆς σκηνοπηγίας, τὴν ὅποιαν ἐώρτασαν, στήσαντες θυσιαστήριον ἐπὶ τῶν ἑρείπιων τοῦ ναοῦ, καὶ μετ' ὀλίγον καιρὸν ἤρχισαν τὴν οἰκοδομὴν ναοῦ.

Οἱ Σαμαρεῖται ἠθέλησαν νὰ συνδράμωσιν εἰς τὴν οἰκοδομὴν τοῦ ναοῦ, ἀλλ' ἐπειδὴ ἀπεκρούσθησαν ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων ὡς ἔθνηκοί, διὰ τοῦτο οὗτοι προσεπάθησαν μὲ κάθε μέσον νὰ ἐμποδίσωσι τὴν οἰκοδομὴν τοῦ ναοῦ ἐπὶ πολλὰ ἔτη. Κατωρθώθη δὲ ἡ ἐξάκολούθησις τῶν ἐργασιῶν τῆς οἰκοδομῆς ἐπὶ τῆς βασιλείας Δαρείου τοῦ Ἰστάσπου, ὅποτε καὶ οἱ δύο προφῆται Ἀγγαῖος καὶ Ζαχαρίας παρεκίνησαν καὶ ἐνεθάρρουναν τὸν λαὸν διὰ τὴν κατασκευὴν τοῦ ναοῦ, ὅστις ἐντὸς πέντε ἔτων ἐτελείωσε καὶ ἐνεκαινίσθη μεγαλοπρεπῶς.

Μετὰ 80 δὲ ἔτη ἀπὸ τοῦ πρώτου διατάγματος ἐξεδόθη δεύτερον βασιλικὸν διάταγμα ἐπὶ τῆς βασιλείας Ἀρταξέρξου τοῦ μακρόχειρος, ἐπιτρέπον εἰς τοὺς Ἰουδαίους νὰ ἐπυνέλθωσιν εἰς τὴν πατρίδα των. Τότε 1500 οἰκογένειαι ὠδηγήθησαν ὑπὸ τοῦ ἱερέως Ἐσδρα, ὅστις ὅταν ἔφθασεν εἰς Ἱερουσαλήμ προσεπάθησε νὰ θέσῃ καλὴν τάξιν εἰς τὴν νέαν κοινότητα τῶν Ἰουδαίων, καὶ ἤρχισε νὰ κτίζῃ τὰ τείχη τῆς Ἱερουσαλήμ. Αἱ ἐργασίαι ὅμως καὶ πάλιν ἠμποδίσθησαν ὑπὸ τῶν Σαμαρειτῶν, μέχρις ὅτου ὁ Ἰούδας Νεεμίας, ὅστις ἦτο οἰνοχόος τοῦ Ἀρταξέρξου, κατώρθωσε νὰ διορισθῇ διοικητὴς τῆς Ἰουδαίας, καὶ νὰ φέρῃ εἰς πέρας τὸ τείχισμα τῆς Ἱερουσαλήμ. Ὁ Ἐσδρας μετὰ τοῦ Νεεμίου διωργάνωσε καλῶς τὴν κοινότητα καὶ κυρίως ἐνίσχυσε τοὺς Ἰουδαίους πρὸς τὴν πίστιν των πατέρων των.

Ρητόν. «*Ἐν τῷ ἐπιστρέφαι Κύριον τὴν αἰχμαλωσίαν τοῦ λαοῦ αὐτοῦ, ἀγαλλιάσθω Ἰακώβ, καὶ εὐφρανθήτω Ἰσραὴλ*» (Ψαλμ. 13, 7).

60. Οἱ Μακκαβαῖοι.

Κατὰ τὴν ἐξήγησιν τοῦ προφήτου Δανιὴλ τὸ δεύτερον βασιλείον, δηλαδὴ τὸ Περσικόν, θὰ εἶχεν ὡς διάδοχον τρίτον βασιλείον, καὶ τοῦτο ἦτο τὸ Μακεδονικόν ἢ Ἑλληνικόν βασιλείον. Πράγματι δὲ τὸ Ἑλληνικόν βασιλείον κατέβαλε τὸ Περσικὸν βασιλείον, ὁ δὲ βασιλεὺς αὐτοῦ Μέγας Ἀλεξάνδρος ὑπέταξεν ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν του καὶ τοὺς Ἰουδαίους. Ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου οἱ Ἰουδαῖοι εἶχον πᾶσαν ἐλευθερίαν καὶ ἠδύναντο ἀνενοχλήτως νὰ λατρεύωσι τὸν ἀληθινὸν Θεόν. Δὲν εἶχον ὅμως τὴν αὐτὴν ἐλευθερίαν καὶ ἐπὶ τῶν διαδόχων αὐτοῦ· μάλιστα δὲ ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τῶν Σελευκιδῶν οἱ Ἰουδαῖοι ἔχασαν πᾶσαν ἐλευθερίαν ἀκόμη καὶ εἰς τὴν λατρείαν τοῦ Θεοῦ. Ἡ δὲ τοιαύτη κατάστασις ἐχειροτέρευσε ἐπὶ τῆς βασιλείας Ἀντιόχου τοῦ Ἐπιφανοῦς. Οὗτος ὄχι μόνον ἠθέλησε νὰ ἀφαιρήσῃ τοὺς θησαυροὺς τοῦ ναοῦ τῆς Ἱερουσαλὴμ ἀλλὰ καὶ ἐκήρυξε φοβερὸν διωγμὸν ἐναντίον ἐκείνων, οἱ ὅποιοι ἐλάτρευον τὸν ἀληθινὸν Θεόν. Ὁ διωγμὸς οὗτος πολλοὺς Ἰουδαίους ἠνάγκασε νὰ λατρεύσωσι τὰ εἰδῶλα, ἐν ᾧ ἄλλοι πατέρες, ἐπειδὴ ἦσαν πιστοὶ εἰς τὴν θρησκείαν τῶν πατέρων τῶν Ἰουδαίων, ἐθανατώθησαν μὲ σκληρὰ μαρτύρια.

Ἐν ᾧ Ἀντιόχος ὁ Ἐπιφανὴς τόσο φρονητικῶς καὶ ἀπανθρωπῶς ἐβασάνιζε τοὺς Ἰουδαίους, ἀνεφάνη μία μερὶς Ἰουδαίων ἡ ὁποία γενναίως ἀντέστη κατὰ τοῦ φοβεροῦ διώκτου, ἔχον ἀρχηγὸν τὸν ἱερέα Ματταθίαν μετὰ τῶν πέντε τέκνων Ἰωαννάν, Σίμωνος, Ἰούδα, Ἐλεάζαρ καὶ Ἰωνάθαν. Ἦλθεν ὁ Ματταθίας ἐξ Ἱερουσαλὴμ εἰς τὴν πατρίδα του Μοδέν, εἰ δὲ καὶ ἐκεῖ, ὅτι εἰς Ἰουδαίος προσέφερε θυσίαν εἰς

εἶδωλα ἐνώπιον ὄλων τῶν Ἰουδαίων κατοίκων καὶ τοῦ ἐπιτρόπου τοῦ βασιλέως. Τόσον δὲ ζῆλον ἔδειξεν ὁ Ματταθίας ὑπὲρ τῆς θρησκείας τῶν πατέρων του, ὥστε εὐθὺς ἐφόρευε τὸν Ἰουδαῖον ἐκείνον καὶ τὸν ἐπίτροπον ἐπίσης, ἔλαβεν δὲ τὰ ὄπλα μετὰ πολλῶν ἄλλων καὶ ἔφυγεν εἰς τὰ ὄρη. Ἐκείθεν ἤρχοντο εἰς πολέμους πρὸς τὰ στελλόμενα στρατεύματα ὑπὸ τοῦ Ἀντιόχου, τὰ ὅποια νικῶντες, κατέστρεφον ὁπόθεν διήρχοντο τοὺς βωμοὺς τῶν εἰδώλων, καὶ τοιοιουτρόπως ὁ ἀγὼν διεξήγετο ἐπιτυχῶς.

Μετ' ὀλίγον ἀπέθανεν (166 π. Χ.) ὁ γέρον Ματταθίας, ἀρχηγὸς δὲ ἔγινεν ὁ υἱὸς αὐτοῦ Ἰούδας, ὅστις ἔνεκα τῆς μεγάλης του τόλμης καὶ δυνάμεως ὠνομάσθη Μακκαβιαῖος (=σφύρα), ἐξ αὐτοῦ δὲ ὠνομάσθη μὲ τὸ ὄνομα τοῦτο ἡ αἰκογένεια αὐτοῦ καὶ ὀλόκληρος ἡ γενεὰ ἡ ἀγωνισθίαισα εἰς τοὺς ἀγῶνας τούτους ὑπὲρ πίστεως. Ὁ πλήρης πίστεως καὶ τολμηρὸς Ἰούδας εἰς διαφόρους μάχας ἐκίνησε τὸν πολυάριθμον στρατὸν τοῦ Ἀντιόχου καὶ ἐντὸς διετίας, ἐκυρίευσεν τὴν Ἱερουσαλήμ, καὶ ἐκαθάρισε τὸν ναὸν ἀπὸ τὰ εἶδωλα, καθιερώσας αὐτὸν πάλιν εἰς τὴν λατρείαν τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ. Καὶ κατόπιν ὁ Ἰούδας ἐκίνησεν εἰς ἄλλας μάχας ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τοῦ διαδόχου τοῦ Ἀντιόχου τοῦ Ἐπιφανοῦς, ἀποθανόντος τὸ ἔτος ἐκεῖνο (164 π. Χ.). Μέχρις οὖν ἐν μιᾷ μάχῃ ἐφονεύθη ὁ Ἰούδας, τὴν δὲ ἀρχηγίαν λαμβάνει ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ Ἰωνάθαν. Καὶ οὗτος κατ' ἀρχὰς ἐπιτυχῶν διαφόρους νίκας, ἐδόλοφονήθη μετὰ ταῦτα ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν. Διάδοχος δὲ τούτου γίνεται ὁ μεγαλύτερος αὐτοῦ ἀδελφὸς Σίμων, ὅστις κατέρηθωσεν νὰ ἀναγνωρισθῇ καὶ ὑπὸ τοῦ βασιλέως τῆς Συρίας ὡς ὁ μόνος

πνευματικός και πολιτικός ἄρχων τῶν Ἰουδαίων μέχρι τέλους τῆς ζωῆς του.

Μετά τὸν θάνατον τοῦ Σίμωνος τὴν ἀρχηγίαν ἔλαβεν ὁ υἱὸς του Ἰωάννης ὁ Ὑρκινός, ὅστις ἐφάνη ἄξιος διάδοχος τοῦ πατρὸς, διότι κατώρθωσε νὰ ὑποτάξῃ τοὺς Ἰδουμαίους, καὶ ἐκυρίευσεν καὶ τὴν Σαμάρειαν, καταστρέψας τὸν ναὸν αὐτῶν ἐπὶ τοῦ ὄρους Γαριζίν. Καὶ ἐτωπτικῶς προσεπάθησε νὰ φέρῃ τάξιν καὶ ἡσυχίαν. Καὶ ἐν ὧσιν μὲν ἔζη ὁ Ὑρκινός ἡ κατάστασις τῶν Ἰουδαίων ἦτο καλή, μετὰ τὸν θάνατον ὁμως τούτου αἱ διχόνοιαι καὶ αἱ φιλονεικίαι μεταξὺ τῶν Ἰουδαίων ἐγέναν μεγάλαι. Καὶ ταύτας δὲν ἠδυνήθη νὰ ὀμαλύνῃ ὁ υἱὸς του καὶ διάδοχος Ἀριστόβουλος, ὅστις ἔλαβε καὶ τὸν τίτλον βασιλεύς, καθὼς καὶ οἱ κατόπιν αὐτοῦ διάδοχοι. Εἰς τοιαύτην δὲ κακὴν κατάστασιν ἐφθασαν τὰ πράγματα, ὥστε οἱ Ῥωμαῖοι κατέλαβον τὴν Ἰουδαίαν. Καὶ κατ' ἀρχὰς μὲν κατέστησαν αὐτὴν φόρου ὑποτελῆ, ἔπειτα δὲ (40 π.Χ.) διώρισαν βασιλέα τῆς Παλαιστίνης τὸν Ἡρώδη, ὅστις μετὰ τρεῖς ἔτη κατέλαβε καὶ τὴν Ἱερουσαλήμ. Τοιοῦτοτρόπως δὲ οἱ Ἰουδαῖοι ὑπέκυψαν ἐντελῶς εἰς τὴν ἐξουσίαν τῶν Ῥωμαίων, καὶ ἔχασαν πλέον πᾶσαν ἐλπίδα βασιλείας αὐτῶν.

Καὶ τοιαύτη μὲν βασιλεία δὲν ἐφάνη πλέον εἰς τοὺς Ἰουδαίους, ἐφάνη ὁμως εἰς τὸν κόσμον ἄλλη βασιλεία πνευματικὴ καὶ πολὺ ἄνωτέρα ἀπὸ ὅλας τὰς βασιλείας, καὶ τοιαύτη βασιλεία εἶναι ἡ βασιλεία τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἡ ὁποία θὰ κυριεύσῃ ἐφ' ὅλου τοῦ κόσμου.

Ῥητόν. αὖτε δὲ ἦλθε τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου, ἐξάπεσται. *λεν ὁ Θεὸς τὸν υἱὸν αὐτοῦ, γενόμενον ἐκ γυναικός, γενόμενον ὑπὸ νόμον, ἵνα τοὺς ὑπὸ νόμον ἐξαγοράσῃ ἵνα τὴν υἰοθεσίαν ἀπολάβωμεν* (Γαλατ. 4, 4).

61. Τοπογραφία τῆς Παλαιστίνης καὶ τῆς Αἰγύπτου.

α) Ἡ Παλαιστίνη, ἥτις ὀνομάζεται καὶ Γῆ Χαναάν, Γῆ Ἰσραήλ, Γῆ Ἰούδα, Γῆ τῆς ἐπαγγελίας, Γῆ ἀγία, εἶναι στενὴ καὶ ἐπιμήκης χώρα, εὐρισκομένη εἰς τὰ ΝΔ τῆς Ἀσίας καὶ ὀριζομένη πρὸς Β ὑπὸ τῆς Συρίας, πρὸς Ν ὑπὸ τῆς Ἀραβίας, πρὸς Α ὑπὸ τοῦ ποταμοῦ Εὐφράτου καὶ πρὸς Δ ὑπὸ τῆς Μεσογείου θαλάσσης.

Ὄρη, λίμναι, ποταμοί.— Τὰ ὄρη αὐτῆς εἶναι συνέχεια τοῦ Ἑβραίου καὶ Ἀντιλιθάνου, ἐπισημότερα δὲ αὐτῶν εἶναι πρὸς τὸ ὄρος Ἑρμών, νοτιώτερον τούτου τὸ ὄρος Θαβώρ, πρὸς Δ. ὄρος Καρμήλιον, πρὸς Ν. τῆς Σχμαρείας τὸ Γαριζεῖν καὶ πρὸς Ν. τῆς Ἱερουσαλήμ τὸ ὄρος τῶν Ἐλαιῶν καὶ πρὸς Α. τὸ Ἰορδάνου τὰ ὄρη Ἀβαρεῖμ καὶ Γαλακάδ. Λίμναι δὲ εἶναι πρὸς Β ἡ Μερών, νοτιώτερον αὐτῆς ἡ Γενησσαρέτ, ἥτις καὶ ἕσθλα τῆς Τιβεριάδος λέγεται, καὶ νοτιώτατα ἡ Ἀσφαλιτὶς λίμνη ἡ Νεκρὰ θάλασσα ὀνομαζομένη. Ποταμοὶ δὲ ὀνομαζόμενοι εἶναι ὁ Ἰορδάνος, ὅστις πηγάζων ἐκ τοῦ Ἀντιλιθάνου διέρχεται διὰ τῶν δύο πρώτων λιμνῶν καὶ χύνεται εἰς τὴν Νεκρὰν θάλασσαν.

Διαιρέσεις τῆς Παλαιστίνης καὶ πόλεις αὐτῆς.

Ἡ Παλαιστίνη ἐπὶ Ῥωμαίων διηρεῖτο εἰς τέσσαρας τετραρχίας ἐκ τῶν ὁποίων ἡ μία ἔκειτο πέραν τοῦ Ἰορδάνου ἀνατολῆς ὀνομαζομένη Περσία, αἱ δὲ ἄλλαι τρεῖς ἐντεῦθεν τοῦ Ἰορδάνου δυτικῶς πρὸς Β. μὲν ἡ Γαλιλαία, ἐν τῷ μέσῳ δὲ ἡ Σαμαρεία καὶ πρὸς Ν. ἡ Ἰουδαία. Πόλεις δὲ ὀνομαστότεραι εἶναι πρὸς Β. τῆς μὲν Περσίας ἡ Βηθσαϊδὰ παρὰ τὴν λίμνην Γενη-

σαρέτ· τῆς δὲ Γαλιλαίας ἢ Καρπεγαοῦμ παρὰ τὴν Θάλασσαν τῆς Τιβεριάδος, πρὸς νότον δὲ ταύτης τὰ Μάγδαλα καὶ ἡ Τιβεριάς, πρὸς ἀνατολὰς αὐτῶν ἡ Κανᾶ, νοτίως δὲ ταύτης ἡ Ναζαρέτ καὶ ΝΔ. ταύτης ἡ Ναὶν καὶ ἡ Ἰερσάελ· τῆς δὲ Σαμαρείας ἡ Σαμάρεια καὶ νοτίως ἡ Συχέμ· τῆς δὲ Ἰουδαίας ἡ Ἰερουσαλήμ, νοτίως δὲ ἡ Βηθλεέμ καὶ ἀνατολικῶς ἡ Βηθανία, ΒΔ. δὲ τῆς Ἰερουσαλήμ οἱ Ἐμμαοὶ καὶ ΒΑ. ἡ Ἰεριχώ, πρὸς Β. δὲ ταύτης ἡ Σιλώ.

6) Ἡ δὲ Αἴγυπτος, ἣτις ἐχρητίμευθεν ἐπὶ πολλὰ ἔτη ὡς κατοικία τοῦ Ἰωσήφ καὶ τῶν ἀπογόνων αὐτοῦ, κατέχει τὸ ΒΑ τῆς Ἀφρικῆς. Αὕτη διαιρεῖται καὶ σήμερον, ὅπως καὶ τὸν παλαιὸν καιρὸν: εἰς Ἄνω Αἴγυπτον, Μέσην Αἴγυπτον καὶ Κάτω Αἴγυπτον ἢ Δέλτα. Τὸ πλεῖστον μέρος τῆς χώρας Αἰγύπτου εἶναι ἔρημον, μόνον δὲ στενὴ λωρὶς, ἡ ὁποία εὐρίσκεται ἐκατέρωθεν τοῦ ποταμοῦ Νείλου, περιβρεχομένη διὰ τῶν πλημμυρῶν τοῦ ποταμοῦ, καθίσταται εὐρροος.

Τὸ μέρος, τὸ ὁποῖον παρεχωρήθη εἰς τοὺς ἀδελφοὺς τοῦ Ἰωσήφ, ὠνομάζετο Γεσέμ ἢ Ραμεσῆ, καὶ ἦτο τόπος εὐρρωτάτος καὶ καταλληλότατος εἰς βοσκήν τῶν πολλῶν αὐτῶν ποιμνίων. Ἀνατολικῶς τῆς Γεσέμ εὐρίσκεται ἡ Ἀραβικὴ ἔρημος, ἣτις διαιρεῖται εἰς τὴν Ἀνατολικὴν καὶ τὴν Δυτικὴν ἢ Πετραίαν Ἀραβίαν. Ἡ Δυτικὴ Ἀραβία εἶναι ἀξιοσημείωτος, διότι ἐν αὐτῇ εὐρίσκεται τὸ ὄρος Σινᾶ καὶ διότι ἐν αὐτῇ περιεπλανήθησαν οἱ Ἰσραηλιταὶ ἐπὶ 40 ἔτη πρὸ τῆς κατακτίσεως τῆς Γῆς Χαναάν. Οἱ ἀρχαῖοι κάτοικοι τῆς Αἰγύπτου εἶναι ὀνομαστοὶ διὰ τὴν σοφίαν αὐτῶν καὶ τὰς τέχνας, μνημεῖα τῶν ὁποίων καὶ μέχρι τῆς σήμερον σώζονται, καθὼς εἶναι αἱ πυραμίδες καὶ τὰ παρόμοια. Οἱ δὲ βασιλεῖς τῆς Αἰγύπτου ἔφερον ὅλοι τὸ ὄνομα Φαραώ.

2

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ



007000013068

ΕΛΛΟΤΙΚΟΝ ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ
ΕΦΝΟΦΩΝΤΟΣ Ε. ΣΕΡΓΙΑΔΟΥ
 549— Πέραν, Τεκές— 549.

ΝΕΑ ΕΥΜΕΘΟΔΑ ΕΡΓΑ, ΝΕΑ

ΓΕΡΑΣΙΜΟΥ ΘΕΟΛΟΓΙΔΟΥ, Μεγάλου Ἀρχιμανδριτοῦ τῶν
 Πατριαρχείων,

Ἐπίτομος Ἱερὰ Ἱστορία μετ' εἰκόνων, ρητῶν, τροπαρίων,
 ἠθικῶν πορισμάτων καὶ προσευχῶν κατὰ τὸ νέον πρόγραμμα τῆς
 Πατριαρχικῆς Κεντρικῆς Ἐκπαιδευτικῆς Ἐπιτροπῆς, πρὸς χρῆσιν
 τῶν Ἀστικῶν καὶ Δημοτικῶν σχολῶν, εἰς τεύχη τρία.

Τεύχος Α' (διὰ τὴν Α' καὶ Β' τάξιν) Γρ. 1,50
 » Β' (Παλαιὰ Διαθήκη) » 2,50
 » Γ' (Καينὴ Διαθήκη) » 3

ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ ΜΗΛΙΩΤΟΥ, ἱερωδιακόνου - διδασκάλου,
Ἑλληνικὸν Ἀναγνωσματόριον μετ' εἰκόνων καὶ
 γραμματικῶν γυμνασμάτων ἑρ' ἕκαστον μάθημα πρὸς εὐκο-
 λίαν τῶν τε διδασκόντων καὶ διδασκόμενων.

Τεύχος Α' ἔξυμ. Α', Γρ. 1,50— Τεύχ. Α' ἔξυμ. Β', Γρ. 1,50
 » Β', » 3,20— » Γ' » 4

ΣΕΡΓΙΟΥ Ε ΣΕΡΓΙΑΔΟΥ, διδασκάλου,
Μεθοδικὸν Ἀλφαβητάριον προωρισμένον δι' ἄμφο-
 τέρας τὰς ἑξαμήνας ἀπὸ μόνου » 1,50

ΓΕΩΡΓΙΟΥ Α. ΚΟΥΜΠΛΟΜΑΤΗ, ἀριστοβιβλιοῦ
 διδασκαλιστοῦ,
Εὐμέθοδος Γεωγραφία μετ' ἀκρίσεων καὶ νοερῶν
 ταξειδίων πρὸς χρῆσιν τῆ, Γ' καὶ Δ' τάξεως τῶν Ἀστικῶν
 καὶ Δημοτικῶν σχολῶν » 3,50

Γ. Α. ΚΟΥΜΠΛΟΜΑΤΗ, ἀριστοβαθμ. διδασκαλιστοῦ,
Εὐμέθοδος Πατριδογραφία μετ' εἰκόνων πρὸς χρῆ-
 σιν τῆς Β' καὶ Γ' τάξεως τῶν Ἀστ. καὶ Δημοτ. σχολῶν » 2,50

Πᾶσαι αἱ ἄνω ἐκδόσεις ἡμῶν ἐγένοντο μετὰ πολλῆς τῆς ἐπι-
 μελείας καὶ τῆ ἁδοῖα τοῦ Ἀυτοκρατορικοῦ Ὑπουργείου τῆς Παι-
 δείας, ὑποβληθεῖσαι αὐ καὶ εἰς τὴν Κεντρικὴν Ἐκπαιδευτικὴν
 Ἐπιτροπὴν τῶν Πατριαρχείων ἐνεκρίθησαν καὶ κατεχωρήθησαν
 ἐν τῷ ἐπίσημῳ αὐτῆς καταλόγῳ, ὅπως ἀκολούτως εἰσάγονται εἰς
 ἅπαντὰ τὰ ἀνά τὴν Ὁθ. Ἀυτοκρατορίαν Ἑλληνικὰ Σχολεῖα δι-
 τὰ ἀκριβὲς καὶ εὐμέθοδον αὐτῶν.

Τιμῆται ἄδελφόν Γρ. 3,50